

Skötsel­anvisning

Här finner du utförlig information, instruktioner och skötsel­anvisningar till din nya bostad. För att garantin ska gälla är det viktigt att skötsel­anvisning för respektive produkt följs. Typ och kulör på exempelvis kakel och tapeter beror på vilka inredningsval du har gjort och anges därför inte här. För information om garantier och felanmälan, se under rubrik Felanmälan.

1. Värme och sanitet

- 1.1 Rumstemperatur i bostaden
- 1.2 Kök och badrum
- 1.3 Blandare, avstängning av vatten och varmvattenmätning

2. EI

- 2.1 Elektricitet och jordfelsbrytare
- 2.2 TV, telefon och dator
- 2.3 Komfortgolvvärme i våtrum
- 2.4 Brandvarnare
- 2.5 Kodlås

3. Ventilation

- 3.1 Ventilation

4. Vitvaror

- 4.1 Spiskåpa/Spisfläkt
Spishäll och ugn
- 4.2 Kylskåp och frys
- 4.3 Diskmaskin
- 4.4 Mikrovågsugn
- 4.5 Tvättmaskin och torktumlare

5. Golv, väggar och tak

- 5.1 Kakel och klinker
- 5.2 Parkettgolv
- 5.3 Tapeter och målade ytor
- 5.4 Att sätta upp saker på väggen/ i taket

6. Inredning

- 6.1 Köksinredning
- 6.2 Dörrar och garderober
- 6.3 Fönster och fönsterbänkar
- 6.4 Lås, nycklar och posthantering

7. Yttre miljö

- 7.1 Fasaden
- 7.2 Balkong och uteplats

8. Leverantörsregister

9. Felanmälan

- 9.1 Garantier och rutiner för felanmälan i din bostad
- 9.2 Felanmälan år 1-2

1. Värme och sanitet

1.1 Rumstemperatur i bostaden

Uppvärmning

Huset har en central frånluftsvärmepump. Frånluften från lägenheterna passerar genom en värmeväxlare som är ansluten till en värmepump. I systemet tas alltså husets varma frånluft tillvara och används för att värma vatten till radiatorkretsen och tappvarmvatten. Härifrån leds uppvärmt vatten ut till respektive lägenhet och husets radiatorkrets.

När den återvunna värmen inte räcker till kompletteras systemet med fjärrvärme.

Radiatorerna har även en termostatventil som känner av rummets temperatur. Det är viktigt att den inte täcks över för att känselkroppen ska kunna känna av rätt temperatur. När temperaturen i rummet nått upp till den förinställda temperaturen stänger termostaten tillförseln av varmt radiatorvatten. När detta inträffar blir radiatorn varm upptill och kall nedtill, för att sedan övergå till helt kall, vilket är fullt normalt.

Filter

Bakom radiatorerna i sov- och vardagsrum finns ett luftfilter där uteluften renas. Skötselanvisningar för filtret finns under avsnitt "Ventilation".

Kalla radiatorer

Är radiatorn kall, trots att termostatventilen är öppen och rummet fortfarande känns kallt, kan det bero på luft i radiatorkretsen. Vid uppvärmning av kallt vatten frigörs syre. Ibland måste man därför tömma radiatorerna på överflödigt luft så att inte vattencirkulationen i radiatorkretsen hindras. Det kallas att man luftar radiatorerna.

Luftning bör ske i samråd med föreningens fastighetsskötare så att denne kan svara för påfyllning av vatten i värmesystemet. När vatten fylls på tillförs återigen en mängd syresatt vatten, vilket i sin tur innebär att det efter ett tag är dags för en luftning igen. Om alla boende i ett flerbostadshus luftar sina radiatorer på samma gång kommer mängden vatten i systemet att minska kraftigt. Vattentrycket (främst i de översta lägenheterna) kan då sjunka ordentligt med kalla radiatorer och störande brusljud som följd.

Vanliga frågor som rör rumstemperaturen

Vistelsezon

Vistelsezonen i rummet begränsas av två horisontella plan, ett på 0,1 meter höjd över golvet ett annat på 2,0 meter höjd över golvet, samt vertikala plan 0,6

meter från yttervägg eller annan yttre begränsning, dock vid fönster och dörr 1,0 meter.

Hur varmt ska det vara i min bostad?

Den dimensionerade rumstemperaturen vintertid är 21°C i vistelsezonen. Varje grads ökning av inomhustemperaturen ger en ökning av energianvändningen med cirka fem procent. Temperaturhöjningen medför en ökad driftkostnad.

När sätts värmen igång?

Värmesystemet anpassar framledningstemperaturen till radiatorerna efter rådande utomhustemperatur. Er fastighetsskötare anpassar inställningen av framledningstemperaturen efter de lokala förutsättningarna för varje byggnad. Beroende på förutsättningarna sätts värmen igång när utomhustemperaturen går ner till emellan 15°C och 18°C.

Det har varit kallt ute länge varför är då inte radiatorn särskilt varm?

Framledningstemperaturen till radiatorerna håller olika temperaturer beroende på vad det är för utomhustemperatur. Är det exempelvis 10°C ute så är framledningstemperaturen 30°C. Då upplevs radiatorns yta som ljummen men den är tillräckligt varm för att lägenhetens rumstemperatur i vistelsezonen skall hålla 21°C.

I din bostad tillförs bostadens friskluft genom tilluftsdon som är placerade bakom radiatorerna. Tilluftsdonen har ett filter som filtrerar uteluften. Radiatorn värmer upp den tillförda uteluften samtidigt som luften har en avkylande effekt på radiators yta. Detta kan kännas vid den nedre delen av radiators yta och gör även att golvet precis under tilluftsdonet kan upplevas kallt, vilket är helt normalt. Rengör filtret till tilluftsdonet en gång i kvartalet enligt skötselanvisning under rubrik Ventilation.

Det är kallt ute men min radiator är ändå sval, varför då?

Radiatortermostaten känner av när rummet når rätt inomhustemperatur och stänger då automatiskt av radiators yta. Radiators yta kan därför upplevas som kall när det är 21°C i rummet.

Hur gör jag för att mäta inomhustemperaturen i min bostad?

Du mäter rumstemperaturen i lägenheten i mitten av rummet på en meters höjd över golvet. Att mäta vid en yttervägg eller vid en fönsterbänk ger ett felaktigt mätresultat.

Vad gör jag om inomhustemperaturen är lägre än 21°C och radiators yta trots det är kall?

Är den uppmätta inomhustemperaturen lägre än 21°C så kontrollera först hur det är möblerat vid radiatorerna. Det är viktigt att radiatortermostaten och radiators yta inte skymms av möbler eller täcks över med gardiner eller elementskydd. Möbler framför radiators yta hindrar värmen från att sprida sig i rummet.

rummet, vilket gör att radiatortermostaten avläser en högre rumstemperatur än det är i rummet och radiatorn stängs av.

JMs rutin om fel uppstår i någon enskild radiator eller i värmesystemet

Din fastighetsskötare kommer och mäter inomhustemperaturen i lägenhetens vistelsezon. Skulle temperaturen vara lägre än 21°C kontrolleras det att tilluftsdonen vid fönstren är öppna och rätt monterade samt att inga möbler står framför radiatorn eller radiatortermostaten. Det kontrolleras även att det inte är luft i radiatorn eller att radiatortermostaten har hakat upp sig på grund av smuts. Skulle det fortfarande vara för låg rumstemperatur i lägenheten tittar man på eventuella åtgärder i de centrala delarna av värmesystemet för att komma tillrätta med problemet.

Exempel på radiatortermostat

Är radiatortermostaten fullt öppen ger det en temperatur på 21°C i rummet. Önskas en lägre temperatur går det att sänka efter eget tycke.

DRIFT- OCH SKÖTSELINSTRUKTIONER

KORADO KOMPAKTRADIATORER OCH KONVEKTORER

Funktion

Radiatorerna är utformade för att värma rumsluften till önskad rumstemperatur. Radiatorn är konstruerad dels av vattenkanaler av stål, genom vilka värmeledningsvattnet cirkulerar, dels av konvektionsplåtar där luften cirkulerar. Temperaturen på vattnet fram till radiatorn (tillopp) anpassas oftast automatiskt till rådande utetemperatur med hjälp av en reglercentral och en reglerventil. Värmeledningsvattnet genom radiatorn är också oftast reglerat med någon form av temperaturstyrd ventil s k termostatventil. Ventilen är alltid monterad på radiatorns tilloppsledning och har till uppgift att öppna och stänga för värmeledningsvattnet beroende på värmebehovet i rummet.

Radiatorn kan därför variera i temperatur från rum till rum allt efter det enskilda rummets värmebehov.

Ljudproblem

Ljudproblem i en värmeanläggning beror oftast på för höga pumptryck. Därför bör man i samband med ljudproblem först kontrollera och eventuellt åtgärda detta.

Termostatventilen

Oftast är radiatorn försedd med radiatorkoppel, termostatventil, handratt eller termostat samt fördelare. Termostaten reglerar radiatorn så att den avger önskad värme. Termostaten stänger för värmeledningsvattnet när inställd temperatur råder i rummet. När rumstemperaturen sjunker, öppnar termostaten åter för det varma vattnet så att radiatorn kan värma rumsluften. Termostaten känner av temperaturen just där den sitter. Det är därför av största vikt att den placeras så att den kan känna den relevanta rumstemperaturen i rummet. Döljs termostaten bakom en skärm eller tung gardin känner den säkerligen en felaktig temperatur som inte råder i rummet i övrigt.

Försvåra inte luftcirkulationen runt termostaten genom att möblera eller hänga täta gardiner framför.

Fördelare

Fördelaren ansluter tillopps- och returledningar till radiatorn och har avstängningsventil för dessa kretsar. Detta är praktiskt om radiatorn ska demonteras i samband med tapetsering eller ommålning. Demontera täckmuttern på fördelaren, skruva in avstängningskäglan försiktigt till stopp. Radiatorn kan nu tömmas på vatten och lyftas av från konsolerna.

Bottenplugg

Radiatorn är i sitt ena nedre hörn försedd med bottenplugg eller avtappningskran. Bottenpluggen ska normalt inte röras. Om radiatorn är försedd med avtappningskran kan denna användas i samband med att radiatorn ska demonteras. Stäng radiatorns tillopps- och returledning och montera en slang över avtappningens pip. Dra slangen till lämpligt

avtappningsställe och öppna avtappningskranen med en luftningsnyckel. Öppna även avluftningsventilen så att vattnet fortare rinner ur radiatorn.

Avluftning

När anläggningen tas i drift ska all luft avlägsnas ur värmeledningen. Det kan även senare finnas ytterligare luft i anläggningen vilket försämrar eller hindrar vattencirkulationen. Detta kan höras som ett bubblande ljud i radiatorn. Luften samlas oftast i anläggningens högsta punkter. På varje radiator sitter därför en avluftningsventil placerad i något av de övre hörnen. Vid avluftning öppnas ventilen försiktigt. Sätt ett uppsamlingskärl under avluftningsventilens pip och öppna försiktigt ventilen med en luftskruvsnyckel eller skruvmejsel. Den luft som finns i radiatorn strömmar ut och till slut kommer enbart vatten. Stäng då ventilen. Livslängden på värmeanläggningen är starkt beroende av att ingen syresättning av värmeledningsvattnet förekommer. Om trycket sjunker under drift och påfyllning sker ofta, skall systemet snarast kontrolleras av fackman.

Vädring

Vädra snabbt men effektivt. Tvärdrag i fem till tio minuter är bästa tekniken för effektiv vädring med lägsta energiförlust.

Rengöring

Radiatorn ska hållas ren för bästa funktion. Rengöring ska utföras på ytor så att luften fritt kan röra sig i och omkring radiatorn. Damm och smuts kan samlas bakom radiatorn och dess konvektionsplåtar. Gör rent med hjälp av dammsugare och en smal bortse. Radiatorns lack har ett mycket gott motstånd mot slag och stötar. För rengöring används mjuk borste och dammsugare. **Vid rengöring får inga typer av lösningsmedel användas.**

1.2 Kök och badrum

Toalettstol, handfat och badkar

Toalettstol och handfat måste rengöras regelbundet. Använd toalettborste och rengöringsmedel när du rengör toalettstolen. För handfat och badkar används en mjuk borste, t ex en diskborste. Tänk på att starkare rengöringsmedel ofta är skadliga för miljön och polerande medel förstör ytskiktet på porslinet. Tänk på att endast toalettpapper kan spolas ner i wc-stolen, eftersom det löser upp sig vid kontakt med vatten. Om du spolar ner exempelvis pappershanddukar kan det bli stopp i systemet. Porslinet i handfat och wc-stol tål inte alltför höga temperaturer. Att tömma vatten varmare än 60°C i en wc-stol kan orsaka sprickor i porslinet. Smörj även alla rörliga delar på duschväggarnas gångjärn en till två gånger per år.

Avlopp och vattenlås

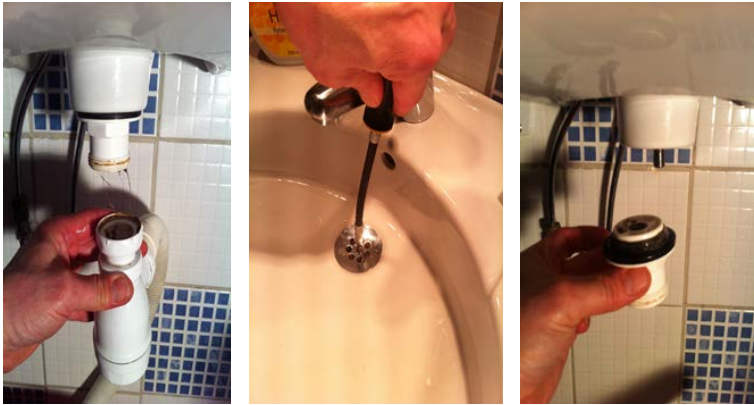
Avloppsrören i kök och badrum har ett vattenlås för att förhindra dålig lukt från avloppet. Vattenlås och golvbrunn rengörs enligt leverantörens anvisningar en gång i kvartalet. Var noga med att sätta tillbaka golvbrunnensinsatsen enligt anvisningarna för att undvika lukt. Om vattenlåsen torkar ut (t.ex. när du är bortrest) kan dålig lukt uppstå. Spola då rikligt med vatten i golvbrunn, wc, handfat och köksvask. Om lukten inte försvinner efter några timmar kan det vara något fel i systemet. Håll inte stekfett i köksavloppet eftersom avloppsrören då sätts igen. Stekfettet torkas upp med exempelvis hushållspapper och kastas i soporna.

JM Torkställning

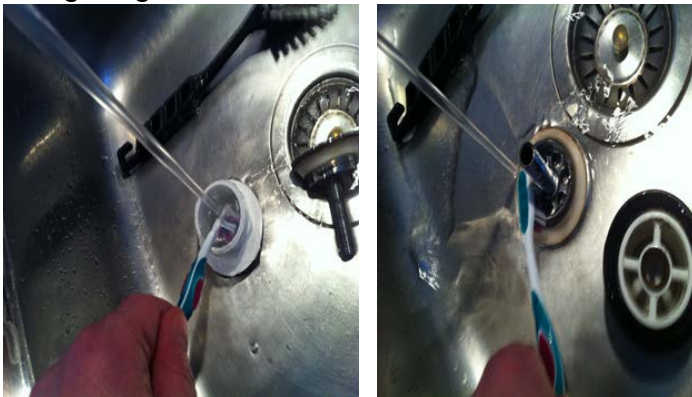
För att ta bort smuts, kalkfläckar och avlagringar från din JM Torkställning, räcker det för det mesta att torka med ett mildt rengöringsmedel som du sedan torkar bort med fuktig trasa. Torrtorka med trasa eller frottéhandduk. Tänk på att kromade eller färgade ytor samt ytor av metall lätt skadas av syra, stålull och rengöringsmedel med ammoniak eller slipmedel.

Mer utförliga skötselansvisningar för ditt kök och badrum finner du i leverantörernas anvisningar.

Skötsel av bräddavlopp samt bottenventil i tvättställ. Demontera bottenventilen.

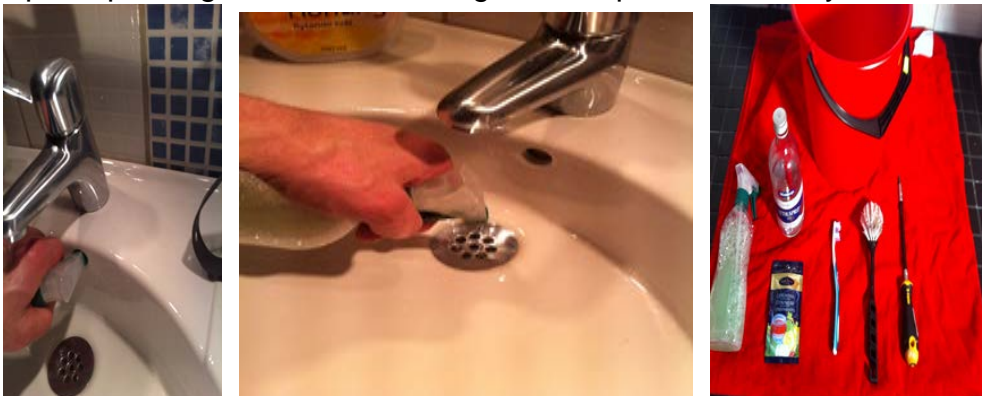
Rengöring av bottenventil.

Rengör och återmontera.

Spruta på rikligt med en blandning av ättiksprit och citronsyra.

Drift- och Skötselansvisning Purus Golvbrunnar - allmän

Till bostadsinnehavaren

Denna bostad är utrustad med Purus golvbrunn från Purus AB. Purus egna golvbrunnssilar är märkta med namnet PURUS. Alla Purus golvbrunnar av plast, gjutjärn och rostfritt stål har en urtagbar vattenlåsinsats som gör det enkelt att hålla rent.

Purus följer branschens regler för säker vatteninstallation.

Våra golvbrunnar är typgodkända enligt europanormen för golvbrunnar, SS-EN 1253.

Typogodkännandet gäller både för installation med klinker och plastmatta.

Drift- och Skötselanvisning för Purus golvbrunnar

PURUS

Plastmatta

Kontrollera att mattanslutningen är korrekt utförd. Lyft bort silen och ta tag i klämringen med fingrarna. Går det att lyfta klämringen är något fel. Kontrollera då att fjädern fungerar ordentligt och att klämringen blir nedtryckt i botten av sätet med texten uppåt.

Normalskötsel - allmän

Golvbrunnen bör rengöras regelbundet för att fungera på bästa sätt. Intervallet beror på hur ofta brunnen används och på vattnets smutshalt. Purus golvbrunnar är självrensande. Vid uttorkning kan beläggning uppstå i vattenlåsinsatsen. Gör rent med bakteriedödande medel (t.ex. maskindiskmedel) och skölj ordentligt efteråt. Bakteriedödande medel fungerar även förebyggande mot beläggningar och odörer. Undvik att repa ytan.

Tips: För bättre hygien – spola fem sekunder med kallt vatten i brunnen efter dusch.

Demontering

- Ta bort golvbrunnssil
- Rengör ev. silkorg
- Lyft upp vattenlås med lyftbygeln och rengör vattenlåset (vattenlås Tyr och Ran i plast och Center i rostfritt stål är delbart för att underlätta rengöring)

Återmontering

- Sätt tillbaka vattenlåset, smörj in o-ring med tvållösning för enklare montage
- Se till att vattenlåset sitter i sitt bottenläge – fyll på vatten i låset
- Montera ev. silkorg och golvbrunnssil

PURUS golvbrunnar kan kompletteras med luktspärr/bakvattenlås NOOD, RSK nr: 713 84 48, 713 84 33.

Golvbrunnar Plast

Alla Purus plastbrunnar har urtagbara vattenlåsinsatser. Fäll upp bygeln och drag upp insatsen. Eventuell kärvhet beror på hur länge insatsen har suttit orörd. När insatsen är urtagen kan hela brunnen göras ren. Dela insatsen genom att dra isär över- och underdel. Rengör delarna och sätt ihop insatsen igen. När insatsen sätts tillbaka är det viktigt att tätningsskivan verkligen sitter i sitt spår. Avloppsluft kan annars tränga upp genom springan. Fukta tätningsskivan med tvållösning så går montage lättare.

Golvbrunnar Gjutjärn

Alla Purus gjutjärnsbrunnar är belagda invändigt för att undvika korrosion. För gjutna brunnar med urtagbar vattenlåsinsats gäller samma instruktion som för plastbrunnar.

Golvbrunnar Special

Purus specialbrunnar har i allmänhet ingen renspropp. För att komma åt för rengöring måste insatsen demonteras. Var försiktig vid demontering och återmontering så att inte delarna skadas.

Drift- och Skötselanvisning för Purus golvbrunnar

Golvbrunnar Rostfritt stål

Normalskötsel - Rostfria golvbrunnar

Strö något torrt pulverformigt rengöringsmedel, t.ex. diskpulver eller milt skurpulver på ytan. Gnid pulvret lätt mot stålytan med en fuktad putsduk eller svamp. Avlägsna rengöringsmedlet noggrant med kallt vatten, torrtorka stålytan med en torr mjuk putsduk. I de fall missfärgningar uppkommer efter torkningar är detta indikation på att ytan inte har blivit ren, varför behandling måste upprepas. Vid kraftigt nedsmutsad yta kan flera behandlingar erfordras.

Anm. Ytan bör ej sköljas med varmt vatten då missfärgningar på grund av indunstning då lätt uppkommer. **Låt ej den rostfria ytan självtorka.**

Avlägsnandet av kalkbeläggningar

Kalkbeläggningar som uppkommer genom vattnets indunstning på materialytan kan avlägsnas med någon av följande lösningar.

- Ättiksprit (den i handeln förkommande)
- 10 % ättiksprit
- Utspädd salpetersyra (en del HNO₃ tillsättes 4 delar vatten)

Anm. Vid behandling med salpetersyra bör god ventilation ombesörjas. För övrigt gäller samma föreskrifter som för handhavandet av starka syror. Efter behandlingen med någon av ovanstående lösningar sköljs ytan noggrant med kallt vatten varefter torrtorkning med mjuk putsduk görs. Använd skyddshandskar.

Avlägsnandet av rostbeläggningar

Rostbeläggningar som ej har stått kvar längre tid på den rostfria ytan, kan normalt avlägsnas genom användandet av ett milt skurpulver. Det torra skurpulvret gnides lätt mot stålytan med en fuktad putsduk varefter sköljning med kallt vatten och torrtorkning med mjuk putsduk görs.

Har rostbeläggningar tillåtits att under en längre tid intorka på det rostfria materialet inträffar vanligen en viss inbränning av korrosionsprodukterna i den rostfria ytan och resulterar i kvarstående missfärgningar efter det att rosten avlägsnats enligt ovan.

I sådana fall rekommenderas alternativt borstning med torra nylonfiberborstar eller avrostning med utspädd salpetersyra HNO₃, utspädd med 4 delar vatten. Sköljning och torkning enligt ovan.

Purus golvbrunnar är typgodkända enligt europainormen för golvbrunnar, SS-EN 1253. Får installeras i alla typer av våtrum.

Purus är certifierad enligt ISO 9001.

Vår ständiga produktutveckling kan medföra ändringar i utförande, design och konstruktion, vilket vi förbehåller oss rätten till.

PURUS AB
info@purus.se
www.purus.se

PURUS

1.3 Blandare, avstängning av vatten och varmvattenmätning

I bostadens badrum och kök finns blandare där varm- och kallvatten blandas i en kran. Vattenflödet i blandarna är begränsat till maximalt 12 liter per minut för att undvika onödig vattenåtgång. I ett flerbostadshus kan det ibland bli långa ledningsdragningar, varför det kan dröja en stund innan vattnet uppnår önskad temperatur. Av säkerhetsskäl har varmvattnet en inställd maxtemperatur.

Rengöring

Förkromade ytor rengörs regelbundet och lättast med flytande rengöringsmedel eller tvållösning. Kalkfläckar kan avlägsnas med utspädd hushållsättika som torkas bort med en fuktig trasa. För att undvika repor på förkromade ytor, använd aldrig skurmedel, stålull eller rengöringsmedel med polerfunktion. Undvik även sura och alkoholhaltiga rengöringsmedel.

Skvallerrör

Från schakten finns ett "skvallerrör" som mynnar ut i badrum eller wc. Syftet med röret är att snabbt upptäcka eventuellt läckage i schakten och förhindra omfattande och dyra saneringsarbeten efter läckage. Om det kommer vatten ur skvallerröret måste vattnet i fastigheten omedelbart stängas av och felanmälan göras.

Avstängning av vatten

Om bostaden råkar ut för ett vattenläckage ska du omgående stänga av vattnet! Detsamma gäller när arbete utförs på blandare eller andra vattenanslutningar. Huvudavstängningsventiler för hela trapphuset finns på varm- och kallvattenrören i trapphuset.

Individuell varmvattenmätning

Till varje lägenhet är en varmvattenmätare monterad i rörschaktet i trapphuset. Vattenförbrukningen kan läsas av direkt på dess räkneverk. Vattenmätarna är dessutom utrustade för trådlös avläsning till ett i fastigheten uppbyggt mätvärdesinsamlingssystem. Det avlästa mätvärdet blir underlag för utdebitering av varje lägenhets varmvattenförbrukning och kostnad. Mätningen startar från det att man har flyttat in i sin lägenhet.

Round

Round T
Objektblandare
från Tapwell

Drift & Underhåll
Operation & Maintenance
Drift & Vedlikehold
Käyttö- ja hoito-ohje

Denna produkt är anpassad till Branschregler Säker Vatteninstallation. Tapwell garanterar produktens funktion om branschreglerna och produktens monteringsanvisning följs.

Tapwell AB
Renstiernas gata 31
SE-116 31 Stockholm
Sweden

Phone +46 8 652 38 00
Fax +46 8 651 38 01
info@roundt.se
www.roundt.se

Svenska

Frysrisk

Blandare som är monterade i ouppvärmda utrymmen eller i fastighet (t.ex. fritidshus) där frysrisk föreligger ska, efter det att ledningssystemet stängts av och urtappats, öppnas och tömmas på vatten.

Underhåll

Rengöring av blandarens ytbehandling ska göras med mjuk trasa och ljummet vatten, eventuellt med tvållösning. Ytan ska inte utsättas för basiska, sura, kalklösande eller slipande rengöringsmedel. Strålsamlare, duschsilar, keramiska packningar, termostater m.m. skall regelbundet kalkas av genom att läggas i ättiksbad ca 2 tim. Skölj därefter i rent vatten.

English

Freeze damage risks

When device is kept in an unheated property e.g. holiday home – turn water off and drain the pipes as well as the mixer. Open the mixer to make sure it is empty of water.

Cleaning

For cleaning surfaces with a chrome or stainless steel finish, use neutral or slightly alkaline liquid detergent and a soft cloth. Suitable detergents include soap solutions and washing-up liquid. Do not use organic solvents, alcohol-based detergents or corrosive or abrasive detergents. Aerator, showerhead, ceramic cartridges, thermostat etc. shall be decalcified on a regular basis in vinegar for two hours and then cleaned with water.

Norsk

Frostrisiko

Armaturer som monteres i ikke oppvarmede rom (f.eks. fritidshus) der risiko for frost er tilstede skal-, etter at rørsystemet er tømt, åpnes og tømmes for vann.

Vedlikehold

Rengjøring av armaturets overflate skal gjøres med en myk klut og lunkent vann, evt. med såpe. Overflaten skal ikke utsettes for basiske, sure eller slipende rengjøringsmidler. Perlatorer, dusjsiler, keramiske pakninger, termostater mm. skal jevnlig avkalkes ved å legges i eddiksbad i ca. 2 timer. Skyll etterpå i rent vann.

Suomeksi

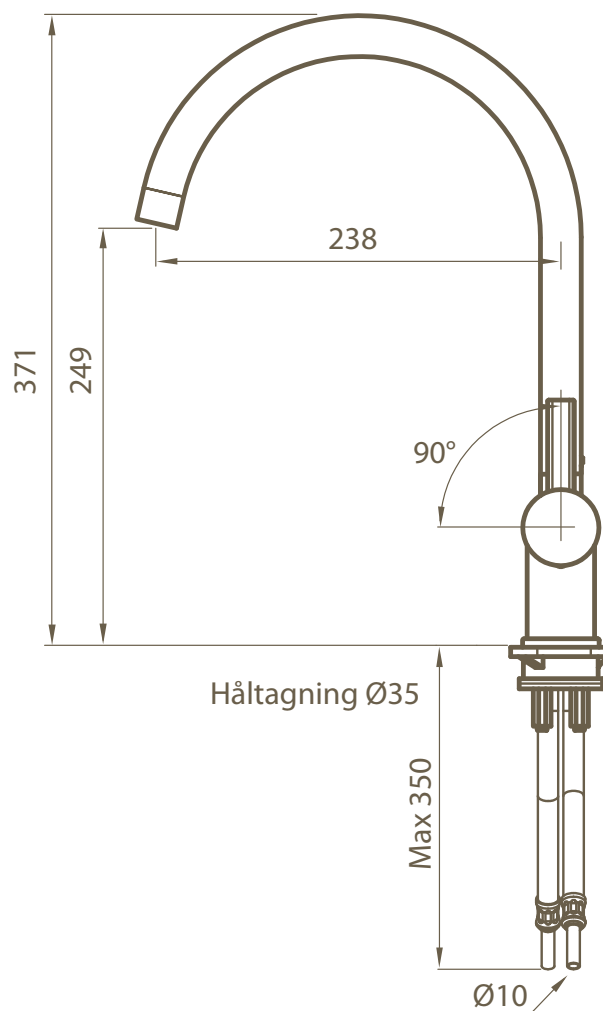
Jäätymisvaara

Lämmittämättömiin kohteisiin (kesäasunnot yms) asennettuihin hanoihiin liittyy jäätymisriski. Vesijärjestelmän sulkemisen jälkeen tulee hanat irroittaa putkistosta ja tyhjentää huolellisesti vedestä.

Puhtaanapito

Puhdista hanan ulkopinta pehmeällä pyyhkeellä, haalealla vedellä ja tarvittaessa miedolla saippualliuoksella. Hanaa ei tule puhdistaa emäksisillä, happamilla, kalkkia irroittavilla eikä hiovilla puhdistusaineilla. Poresuuttimille, suihkusiivilöille, keraamisille tiivisteille ja termostaateille tulee säännöllisesti suorittaa kalkinpoisto liuottamalla osia noin 2 tuntia etikkaliuoksessa ja huuhdella ne sen jälkeen huolellisesti puhtaalla vedellä.

Drift & Underhåll
Operation & Maintenance
Drift & Vedlikehold
Käyttö- ja hoito-ohje

RT 184

Köksblandare med diskmaskinsavstängning

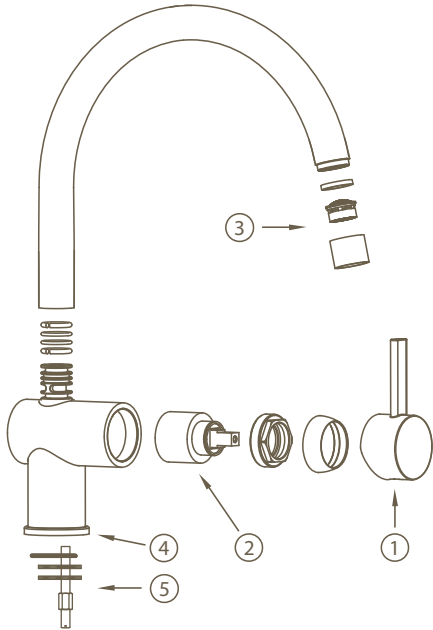
RSK nr 8309058

Perlator: ZAER24-8

Keramisk packning: XA91245

Sprängskiss Explosion drawing Sprengskisse Mittakuva

A

Svenska

1. Komplet flödesvred
2. Keramisk insats
3. Komplet perlator
4. Bricka
5. Komplet monteringsatts

English

1. Complete handle
2. Cartridge
3. Complete aerator
4. Base
5. Complete mounting kit

Norsk

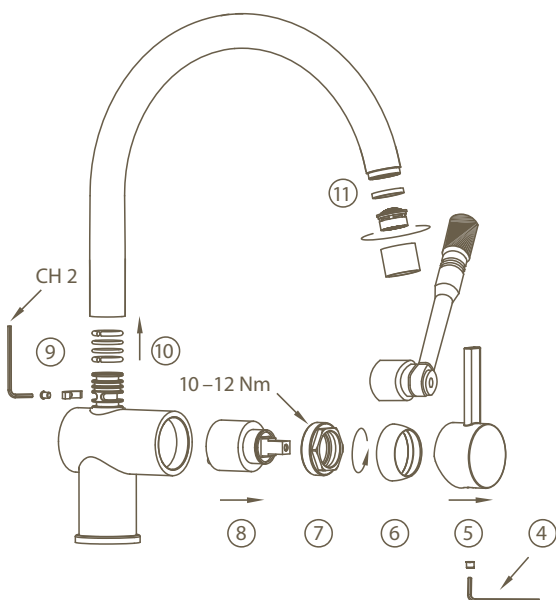
1. Komplet håndtak
2. Keramisk innmat
3. Komplet perlator
4. Sokkelbrikke
5. Komplet monteringssett

Suomeksi

1. Veden ja lampötilan säätövipu
2. Keraaminen kasetti
3. Pore
4. Asennuslevy
5. Asennussarja

Felsökning Trouble shooting Feilsøking Vianetsintä

B

Svenska

- Läckage ur pip [_Bild B](#)
Stäng av vattnet fram till blandaren.
Utför enligt 4–8. Byt keramisk insats 8.
Smörj med armaturfett runt o-ring vid behov.
- Läckage vid pipinfästning [_Bild B](#)
Utför enligt 9–10. Byt o-ringar, smörj med armaturfett.
- Läckage vid diskmaskinstängning [_Bild A](#)
Utför enligt 1–3. Byt keramisk insats 3.
Dåligt tryck [_Bild B](#)
Ta loss och rengör perlator 11.

English

- Leakage from spout [_Picture B](#)
Shut off the incoming water. Replace the entire ceramic cartridge 4–8.
Grease its O-ring if so required.
Leak at spout connection [_Picture B](#)
Execute step 9–10. Replace the O-rings.
Lubricate with grease.
- Leakage from dishwasher connection [_Picture A](#)
Execute step 1–3. Replace cartridge 3.
Poor flow [_Picture B](#)
Unscrew and clean the aerator 11.

Norsk

- Lekkasje ut av tut [_Bilde B](#)
Steng vanntilførselen. Utfør ihht. 4–8.
Bytt keramisk pakning 8. Smør med armaturfett rundt O-ring ved behov.
Lekkasje rundt feste til tut [_Bilde B](#).
Utfør ihht. 9–10. Bytt O-ringer, smør med armaturfett.
- Lekkasje ved oppvaskmaskinstenging [_Bilde A](#).
Utfør ihht. 1–3. Bytt keramisk innsats 3.
Dårlig trykk [_Bilde B](#).
Ta ut og rengjør perlator 11.

Suomeksi

- Vuotoa juoksuputkesta [_Kuva B](#)
Sulje hanan tulovedet. Toimi ohjeen kohtien 4–8 järjestyksessä. Vaihda keraaminen säätökasetti 8. Voitele o-renkas hanarasvalla tarvittaessa.
- Vuotoa juoksuputken liitoksesta [_Kuva B](#)
Toimi kohtien 9–10 mukaisesti. Vaihda o-renkaat ja voitele ne hanarasvalla.
- Vuotoa pesukoneliitännästä [_Kuva A](#)
Toimi kohtie 1–3 mukaisesti. Vaihda keraaminen käyttöventtiili 3.
- Heikko vedenpaine [_Kuva B](#)
Irröita ja puhdistu poresuutin 11.

Round

Round T
Objektblandare
från Tapwell

Drift & Underhåll
Operation & Maintenance
Drift & Vedlikehold
Käyttö- ja hoito-ohje

Denna produkt är anpassad till Branschregler Säker Vatteninstallation. Tapwell garanterar produktens funktion om branschreglerna och produktens monteringsanvisning följs.

Tapwell AB
Renstiernas gata 31
SE-116 31 Stockholm
Sweden

Phone +46 8 652 38 00
Fax +46 8 651 38 01
info@roundt.se
www.roundt.se

Svenska

Frysrisk

Blandare som är monterade i ouppvärmda utrymmen eller i fastighet (t.ex. fritidshus) där frysrisk föreligger ska, efter det att ledningssystemet stängts av och urtappats, öppnas och tömmas på vatten.

Underhåll

Rengöring av blandarens ytbehandling ska göras med mjuk trasa och ljummet vatten, eventuellt med tvållösning. Ytan ska inte utsättas för basiska, sura, kalklösande eller slipande rengöringsmedel. Strålsamlare, duschsilar, keramiska packningar, termostater m.m. skall regelbundet kalkas av genom att läggas i ättiksbad ca 2 tim. Skölj därefter i rent vatten.

English

Freeze damage risks

When device is kept in an unheated property e.g. holiday home – turn water off and drain the pipes as well as the mixer. Open the mixer to make sure it is empty of water.

Cleaning

For cleaning surfaces with a chrome or stainless steel finish, use neutral or slightly alkaline liquid detergent and a soft cloth. Suitable detergents include soap solutions and washing-up liquid. Do not use organic solvents, alcohol-based detergents or corrosive or abrasive detergents. Aerator, showerhead, ceramic cartridges, thermostat etc. shall be decalcified on a regular basis in vinegar for two hours and then cleaned with water.

Norsk

Frostrisiko

Armaturer som monteres i ikke oppvarmede rom (f.eks. fritidshus) der risiko for frost er tilstede skal-, etter at rørsystemet er tømt, åpnes og tømmes for vann.

Vedlikehold

Rengjøring av armaturets overflate skal gjøres med en myk klut og lunkent vann, evt. med såpe. Overflaten skal ikke utsettes for basiske, sure eller slipende rengjøringsmidler. Perlatorer, dusjsiler, keramiske pakninger, termostater mm. skal jevnlig avkalkes ved å legges i eddiksbad i ca. 2 timer. Skyll etterpå i rent vann.

Suomeksi

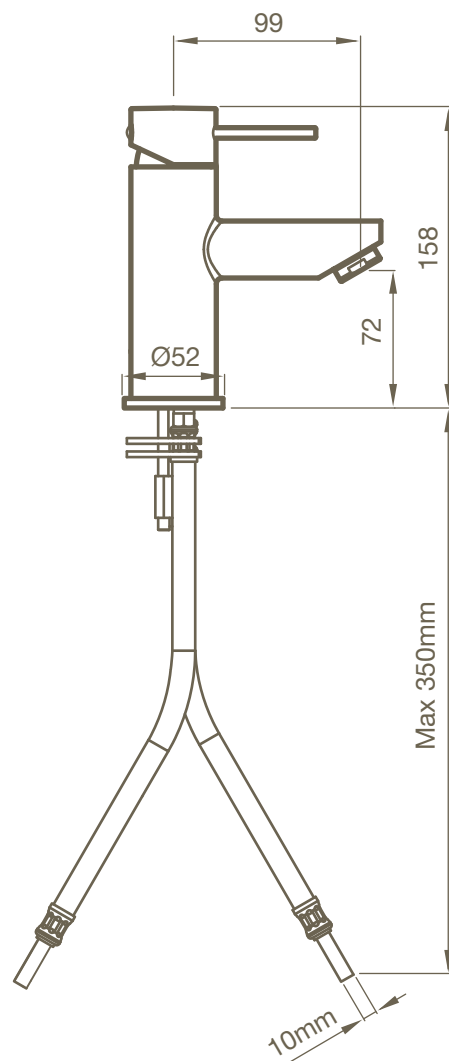
Jäätymisvaara

Lämmittämättömiin kohteisiin (kesäasunnot yms) asennettuihin hanoihin liittyy jäätymisriski. Vesijärjestelmän sulkemisen jälkeen tulee hanat irroittaa putkistosta ja tyhjentää huolellisesti vedestä.

Puhtaanapito

Puhdista hanan ulkopinta pehmeällä pyyhkeellä, haalealla vedellä ja tarvittaessa miedolla saippualliuoksella. Hanaa ei tule puhdistaa emäksisillä, happamilla, kalkkia irrottavilla eikä hiovilla puhdistusaineilla. Poresuuttimille, suihkusiivilöille, keraamisille tiivisteille ja termostaateille tulee säännöllisesti suorittaa kalkinpoisto liuottamalla osia noin 2 tuntia etikkaliuoksessa ja huuhdella ne sen jälkeen huolellisesti puhtaalla vedellä.

Drift & Underhåll
Operation & Maintenance
Drift & Vedlikehold
Käyttö- ja hoito-ohje

RT071

Tvättställsblandare

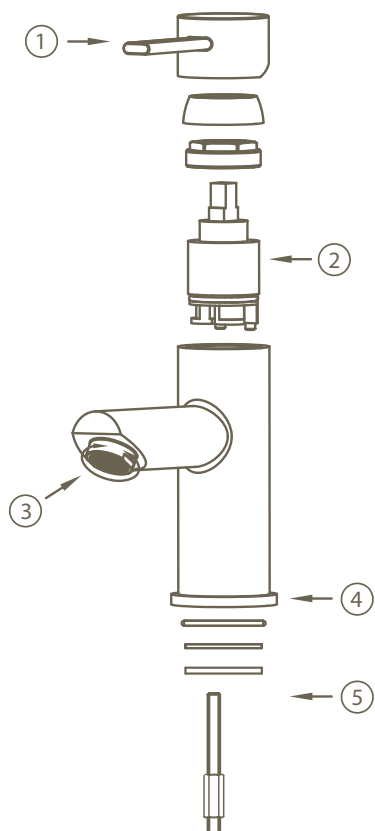
RSK nr 8327329

Perlator: ZAER002

Keramisk packning: XA91103

Sprängskiss Explosion drawing Sprengskisse Mittakuva

A

Svenska

1. Komplet flödesvred
2. Keramisk insats
3. Komplet perlator
4. Bricka
5. Komplet monteringsatts

English

1. Complete handle
2. Cartridge
3. Complete aerator
4. Base
5. Complete mounting kit

Norsk

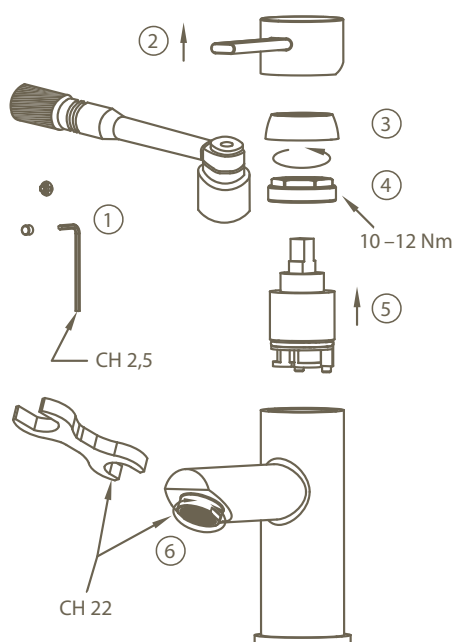
1. Komplet håndtak
2. Keramisk innmat
3. Komplet perlator
4. Sokkelbrikke
5. Komplet monteringssett

Suomeksi

1. Veden ja lampötilan säätövipu
2. Keraaminen kasetti
3. Pore
4. Asennuslevy
5. Asennussarja

Felsökning Trouble shooting Feilsøking Vianetsintä

B

Svenska

Läckage ur pip Bild B
Stäng av vattnet fram till blandaren.
Byt keramisk insats 5 enligt 1-5.
Smörj med armaturfett runt o-ring
vid behov.
Dåligt tryck Bild B
Ta loss och rengör perlator 6.

English

Leakage from spout Picture B
Shut off the incoming water.
Replace
the entire cartridge 5 in order 1-5.
Grease its O-ring if so required.
Poor flow Picture B
Unscrew and clean aerator 6.

Norsk

Lekkasje ut av tut Bilde B.
Steng vanntilførselen. Bytt keramisk
pakning 5 ihht. 1-5. Smør med
armaturfett rundt O-ring ved behov.
Lekkasje rundt feste til tut Bilde B.
Ta ut og rengjør perlator 6.

Suomeksi

Vuotoa juoksuputkesta Kuva B
Sulje hanan tulovedet. Vaihda keraa-
minen säätökasetti 5 ohjeen kohtien
1-5 mukaisesti. Voitele o-renkaat
tarvittaessa hanarasvalla.
Heikko vedenpaine Kuva B
Irraita ja puhdista poresuutin 6.

Round

Round T
Objektblandare
från Tapwell

Drift & Underhåll
Operation & Maintenance
Drift & Vedlikehold
Käyttö- ja hoito-ohje

Denna produkt är anpassad till Branschregler Säker Vatteninstallation. Tapwell garanterar produktens funktion om branschreglerna och produktens monteringsanvisning följs.

Tapwell AB
Renstiernas gata 31
SE-116 31 Stockholm
Sweden

Phone +46 8 652 38 00
Fax +46 8 651 38 01
info@roundt.se
www.roundt.se

Svenska

Frysrisk

Blandare som är monterade i ouppvärmda utrymmen eller i fastighet (t.ex. fritidshus) där frysrisk föreligger ska, efter det att ledningssystemet stängts av och urtappats, öppnas och tömmas på vatten.

Underhåll

Rengöring av blandarens ytbehandling ska göras med mjuk trasa och ljummet vatten, eventuellt med tvållösning. Ytan ska inte utsättas för basiska, sura, kalklösande eller slipande rengöringsmedel. Strålsamlare, duschsilar, keramiska packningar, termostater m.m. skall regelbundet kalkas av genom att läggas i ättiksbad ca 2 tim. Skölj därefter i rent vatten.

English

Freeze damage risks

When device is kept in an unheated property e.g. holiday home – turn water off and drain the pipes as well as the mixer. Open the mixer to make sure it is empty of water.

Cleaning

For cleaning surfaces with a chrome or stainless steel finish, use neutral or slightly alkaline liquid detergent and a soft cloth. Suitable detergents include soap solutions and washing-up liquid. Do not use organic solvents, alcohol-based detergents or corrosive or abrasive detergents. Aerator, showerhead, ceramic cartridges, thermostat etc. shall be decalcified on a regular basis in vinegar for two hours and then cleaned with water.

Norsk

Frostrisiko

Armaturer som monteres i ikke oppvarmede rom (f.eks. fritidshus) der risiko for frost er tilstede skal-, etter at rørsystemet er tømt, åpnes og tømmes for vann.

Vedlikehold

Rengjøring av armaturets overflate skal gjøres med en myk klut og lunkent vann, evt. med såpe. Overflaten skal ikke utsettes for basiske, sure eller slipende rengjøringsmidler. Perlatorer, dusjsiler, keramiske pakninger, termostater mm. skal jevnlig avkalkes ved å legges i eddiksbad i ca. 2 timer. Skyll etterpå i rent vann.

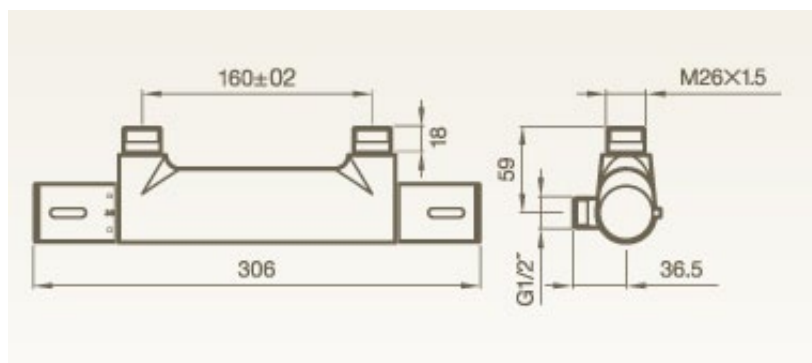
Suomeksi

Jäätymisvaara

Lämmittämättömiin kohteisiin (kesäasunnot yms) asennettuihin hanoiin liittyvä jäätymisriski. Vesijärjestelmän sulkemisen jälkeen tulee hanat irroittaa putkistosta ja tyhjentää huolellisesti vedestä.

Puhtaanapito

Puhdistusta hanan ulkopinta pehmeällä pyyhkeellä, haalealla vedellä ja tarvittaessa miedolla saippualliuoksella. Hanaa ei tule puhdistaa emäksisillä, happamilla, kalkkia irroittavilla eikä hiovilla puhdistusaineilla. Poresuuttimille, suihkusiivilöille, keraamisille tiivisteille ja termostaateille tulee säännöllisesti suorittaa kalkinpoisto liuottamalla osia noin 2 tuntia etikkaliuoksessa ja huuhdella ne sen jälkeen huolellisesti puhtaalla vedellä.

RT 168

Termostatblandare

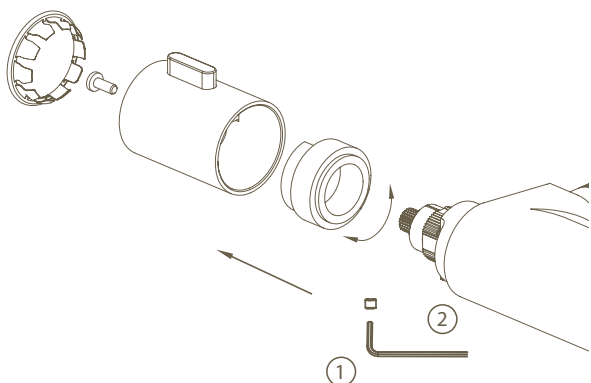
RSK nr 8343278

Termostatinsats: 9417591

Insats vred: XVIT001

Felsökning Trouble shooting Feilsøking Vianetsintä

C

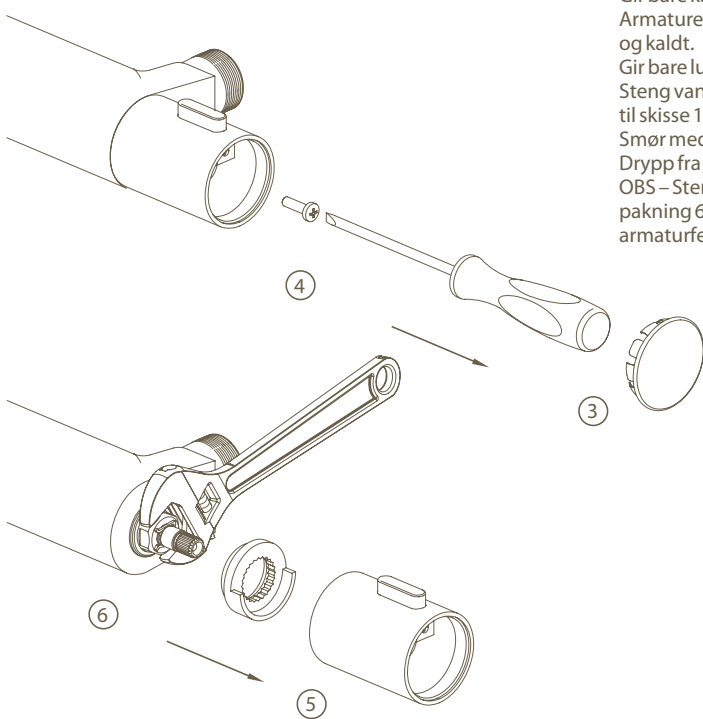
Svenska

Ger endast kallt eller varmt vatten
Blandaren är felkopplad kontrollera att
varmvatten är kopplat till vänster och
kallvatten till höger sett framifrån.
Ger endast ljummet vatten [_Bild C](#)
OBS – Stäng av inkommande vatten.
Byt termostat 2 enligt skiss 1–2 med
insexnyckel 3 mm. Smörj vid behov med
armaturfett.
Dropp vid piputlopp eller dusch [_Bild D](#)
OBS – Stäng av inkommande vatten.
Byt keramisk packning 6 enligt skiss 3–6.
Smörj vid behov med armaturfett.

English

The mixer only emits cold or hot water
The mixer is incorrectly connected. First
turn off the incoming water. Hot water
should be connected on the left-hand side
and the cold on the right when facing the
mixer.
The mixer only emits lukewarmly water
[_Picture C](#)
First turn off the incoming water. Replace
thermostatic 2 in order 1–2 with Allen key
3 mm. Lubricate with grease if needed.
The bath spout/shower outlet leaks
when the mixer is closed [_Picture D](#)
First turn off the incoming water. Replace
ceramic cartridge 6 in order 3-6. Lubricate
with grease if needed.

D

Norsk

Gir bare kaldt eller varmt vann
Armaturet er feilkoblet. Bytt om varmt
og kaldt.
Gir bare lunkent vann [_Bilde C](#)
Steng vanntilførsel. Bytt termostat ihht.
til skisse 1–2 umbrakonøkkel 3 mm.
Smør med armaturfett ved behov.
Drypp fra tut eller dusj [_Bilde D](#)
OBS – Steng vanntilførsel. Bytt keramisk
pakning 6 ihht skisse 3–6. Smør med
armaturfett ved behov.

Suomeksi

Hanasta tulee vain kylmää tai
lämmintä vettä
Hana on virheellisesti liitetty tulovesijoh -
toihin. Lämmin vesi kytketään edestäpäin
katsottuna vasempaan ja kylmä vesi oikeaan
liittimeen.
Hanasta tulee vain haaleaa vettä [_Kuva C](#)
HUOM. – Sulje tulovedet. Vaihda termosta -
atti 2 ohjeen kohtien 1–2 mukaisesti 3 mm
kuusiokoloavaimella. Voitele tarvittaessa
hanarasvalla.
Vuotoa juoksuputkesta tai suihkusiivilästä
[_Kuva D](#)
HUOM. – Sulje tulovedet. Vaihda keraaminen
käyttöventtiili 6 piirroksen kohtien 3–6 mukai -
sesti. Voitele tarvittaessa hanarasvalla.

Round

Round T
Objektblandare
från Tapwell

Drift & Underhåll
Operation & Maintenance
Drift & Vedlikehold
Käyttö- ja hoito-ohje

Denna produkt är anpassad till Branschregler Säker Vatteninstallation. Tapwell garanterar produktens funktion om branschreglerna och produktens monteringsanvisning följs.

Tapwell AB
Renstiernas gata 31
SE-116 31 Stockholm
Sweden

Phone +46 8 652 38 00
Fax +46 8 651 38 01
info@roundt.se
www.roundt.se

Svenska

Frysrisk

Blandare som är monterade i ouppvärmda utrymmen eller i fastighet (t.ex. fritidshus) där frysrisk föreligger ska, efter det att ledningssystemet stängts av och urtappats, öppnas och tömmas på vatten.

Underhåll

Rengöring av blandarens ytbehandling ska göras med mjuk trasa och ljummet vatten, eventuellt med tvållösning. Ytan ska inte utsättas för basiska, sura, kalklösande eller slipande rengöringsmedel. Strålsamlare, duschsilar, keramiska packningar, termostater m.m. skall regelbundet kalkas av genom att läggas i ättiksbad ca 2 tim. Skölj därefter i rent vatten.

English

Freeze damage risks

When device is kept in an unheated property e.g. holiday home – turn water off and drain the pipes as well as the mixer. Open the mixer to make sure it is empty of water.

Cleaning

For cleaning surfaces with a chrome or stainless steel finish, use neutral or slightly alkaline liquid detergent and a soft cloth. Suitable detergents include soap solutions and washing-up liquid. Do not use organic solvents, alcohol-based detergents or corrosive or abrasive detergents. Aerator, showerhead, ceramic cartridges, thermostat etc. shall be decalcified on a regular basis in vinegar for two hours and then cleaned with water.

Norsk

Frostrisiko

Armaturer som monteres i ikke oppvarmede rom (f.eks. fritidshus) der risiko for frost er tilstede skal-, etter at rørsystemet er tømt, åpnes og tømmes for vann.

Vedlikehold

Rengjøring av armaturets overflate skal gjøres med en myk klut og lunkent vann, evt. med såpe. Overflaten skal ikke utsettes for basiske, sure eller slipende rengjøringsmidler. Perlatorer, dusjsiler, keramiske pakninger, termostater mm. skal jevnlig avkalkes ved å legges i eddiksbad i ca. 2 timer. Skyll etterpå i rent vann.

Suomeksi

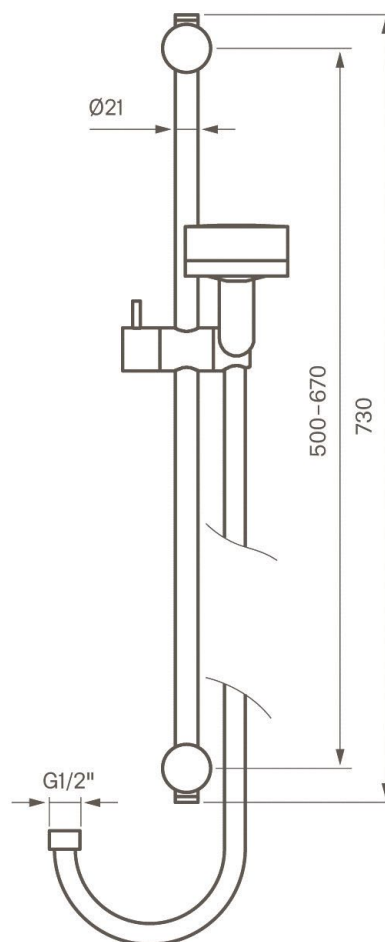
Jäätymisvaara

Lämmittämättömiin kohteisiin (kesäasunnot yms) asennettuihin hanoihiin liittyy jäätymisriski. Vesijärjestelmän sulkemisen jälkeen tulee hanat irroittaa putkistosta ja tyhjentää huolellisesti vedestä.

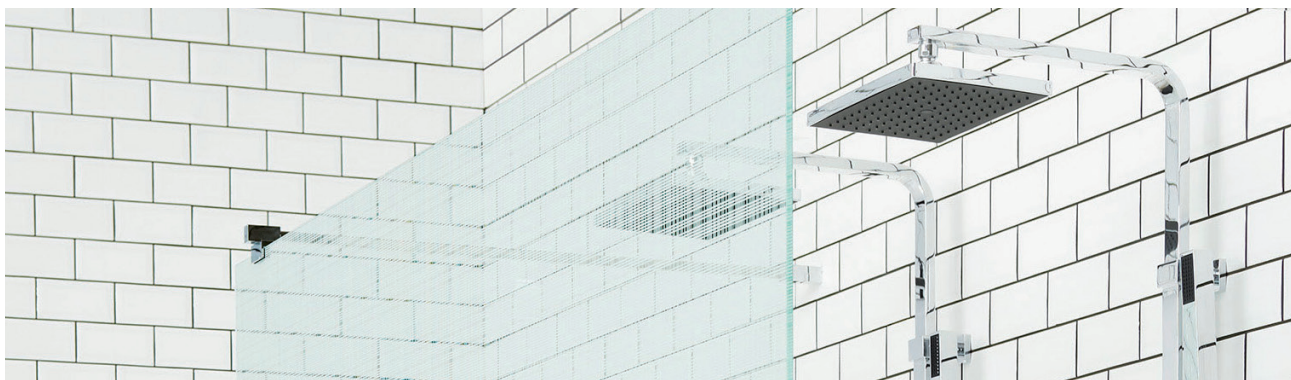
Puhtaanapito

Puhdista hanan ulkopinta pehmeällä pyyhkeellä, haalealla vedellä ja tarvittaessa miedolla saippualliuoksella. Hanaa ei tule puhdistaa emäksisillä, happamilla, kalkkia irrottavilla eikä hiovilla puhdistusaineilla. Poresuuttimille, suihkusiivilöille, keraamisille tiivisteille ja termostaateille tulee säännöllisesti suorittaa kalkinpoisto liuottamalla osia noin 2 tuntia etikkaliuoksessa ja huuhdella ne sen jälkeen huolellisesti puhtaalla vedellä.

Drift & Underhåll
Operation & Maintenance
Drift & Vedlikehold
Käyttö- ja hoito-ohje

RT 105
Duschset free fixation
RSK nr 8191059
Handdusch: ZDOC070
Glidfäste: ZSAL173

Underhåll och rengöring av duschväggar och duschkabiner i glas med kromade beslag eller aluminiumprofiler

Vi rekommenderar att du vårdar din nya dusch för att se till att den håller sig fräsch riktigt länge. Glasytan, sedd i ett mikroskop, innehåller en massa små porer som kan samla på sig smuts, tvålrester och avlagringar med tiden, i synnerhet om du bor i ett område med hög kalkhalt i vattnet. Så vill du behålla den fina glansen i glaset, är det värt att vårda den då och då.

Rengöring av duschglas och profiler eller beslag

Det effektivaste och det mest miljövänliga sättet att hålla glaset rena och fina är att efter varje dusch dra med en gummiskrapa eller torka av med en mjuk trasa. Därmed undviker du onödiga kalkavlagringar.

Mot ingrodd smuts rekommenderas ättiksbaseade rengöringsmedel. Tänk på att svampar och rengöringspasta med slipmedel kan repa såväl glas som metall. Tänk också på att vara extra försiktig vid mönstrade eller frostade glas.

Tuffa kalkfläckar kan tas bort med 50 grader varm hushållsättika som gnids in, får verka 3-4 minuter och sedan sköljs av med vatten. Upprepa behandlingen om fläckarna är svåra. OBS! Låt inte blandningen komma i kontakt med profiler/beslag eftersom dessa kan missfärgas.

Du som vill för korta städningen ytterligare väljer med fördel en duschvägg med CristalGuard® som är en världsunik och patenterad teknik som förseglar porerna i glasytan permanent och gör det enklare för dig att hålla glasytan ren och behålla originalglansen. CristalGuard® är en yta som bränns in vid tillverkningen vilket innebär att du aldrig behöver förbättra eller bygga på ytskiktet.

Rengöring av duschkar i gjutmarmor

Gjutmarmorns jämna och porfria yta har en skyddshinna som kallas gel-coat. Så länge denna hinna är intakt har du ett vackert fint material. Rengör därför med fuktad trasa eller mycket mildt, flytande rengöringsmedel. Om du vill ha fin glans använd polermedel eller bilvax utan slipande verkan enligt anvisning på produkten. Om du gör detta regelbundet fås en mycket fin yta som håller sig i nyskick i flera år. Använd aldrig syror, ammoniak, starka rengöringsmedel, slipande medel, koncentrerad klorin eller kaustiksoda. Tänk på att vid bruk av vassa föremål i karet finns risk att ytskiktet kan skadas.

Övrigt underhåll

Tätningsslister ses som förbrukningsmaterial som inte omfattas av den normala produktgarantin. Behöver du med tiden byta ut en list så är det mycket enkelt. Hos din INR-återförsäljare finns anpassade ServiceKit och andra reservdelar. På duschväggar med lyftgångjärn från 2012 eller tidigare behöver de rörliga delarna smörjas med vattenfast fett ca 1 gång per år, som också finns att köpa hos din INR-återförsäljare.

Se separata skötselråd för blandare.

MINOMESS MICRO

KALL OCH VARM VATTENMÄTARE

Varmvatten och kallvattenmätaren Minomess micro är en vattenmätare väl lämpad att mäta små vattenförbrukningar i lägenheter, radhus och lokaler.

Mätaren är modulärt uppbyggd både vad det gäller olika typer av kommunikationsmoduler och den mättekniska uppbyggnaden då den både kan monteras och användas som mätare av typen mätkapsel och som en konventionell vinghjulsmätare

Mätaren finns i flödesområdet Qn 1,5 m³/h och som vinghjulsmätare i anslutningar R20 med utvändig gänga och som mätkapsel med bottenstycken R15 och 20 invändig gänga samt för löd och presskopplingar.

Mätaren är typgodkänd som debiteringsmätare och kan monteras både horisontellt och vertikalt.

Fakta

- Kan monteras som både konventionell vinghjulsmätare och typ mätkapsel
- Kräver litet montageutrymme vid montage av typen mätkapsel
- Lätt uppgraderbar med ett flertal kommunikations/minnesmoduler
- Lätt att läsa av på plats tack vare vridbart räkneverk
- Kostnadseffektiv vid framtida revision tack vare lätt utbytbar mätinsats
- Som option med inbyggd backventil
- Typgodkänd som debiteringsmätare
- Kan monteras horisontellt och vertikalt

Radiomodul

Typ	Minotel Micro Radio
Radiofrekvens	868 MHz
Internminne	18 månads värden, 92 st. 15 minuters värde
Mätarställning per brytdatum	Sista två åren
Programmerbart brytdatum	Ja
Optisk infraröd-interface	Ja
6-siffrig LC-display	Valfritt
Alla data kan hämtas i displayen	Valfritt
Batterikapacitet	10 år plus reserv

DATABLAD

Minol

Funktionsbeskrivning

Varmvatten och kallvattenmätaren Minomess micro är av typen enstrålig vinghjuls-mätare.

Den uppmätta volymen registreras på ett rullsifferräkneverk (m³) med 4 heltal och 3 decimaler.

För enklare och säkrare optisk avläsning kan mätarens räkneverk vridas 360°

Mätaren kan utrustas med ett antal olika kommunikationsmoduler.

Den vita kapslingen vilken lätt kan bytas ut finns med t.ex. kommunikationsmoduler för trådlös avläsning och med minnesfunktion där mätarställningen sparas vid ett valt datum och visas i en liten LCD display.

Då mätarens mätinsats är den del som typgodkänts som debiteringsmätare kan mätaren monteras som vinghjuls-mätare där hela mätaren byts vid en framtida revision eller som mätkapsel där enbart insatsen byts vid en framtida revision.

En fördel då mätaren används som mätkapsel är att utrymmet som krävs för att montera och serva mätaren minskar avsevärt.

Tekniska data

DN	15	15	15	20
Flödesområde				
Qn m ³ /h	1,5	1,5	1,5	2,5
Qmax m ³ /h	3,0	3,0	3,0	5,0
Qmin l/h	60	60	60	100
Temp. media KV/VV °C	30/90	30/90	30/90	30/90
Bygglängd mm	80	110	130	130
Mätarens ansl.	R20	R20	R25	R25
Mätarkopplingar	R20x R15 utv.	R20x R15 utv.	R20x R15 utv.	R25x R20 utv.
Höjd mm	78	78	78	78

Kommunikations/minnesmoduler

Brytdatums modul med LCD display

Fjärravläsningsmodul Minol Radio 3

Tryckklass Bar

NT 10

Typgodkännande

varm D84.6.331.54

Kall D84.6.131.75

2. EI

2.1 Elektricitet och jordfelsbrytare

Varje lägenhet har ett elcentralskåp, där all el kommer in i bostaden. Från skåpet leds sedan elen ut i din lägenhet. Huvudsäkring för din lägenhet sitter i ditt elcentralskåp. Varje lägenhets elcentralskåp har ytterligare en huvudsäkring i husets centrala elrum. Detta innebär att huvudsäkring i husets elrum i vissa fall kan lösa ut före den enskilda lägenhetens huvudsäkring. För att åter få ström måste båda huvudsäkringarna vara tillslagna.

I bostadens elcentralskåp finns även automatsäkringar, grupperade efter funktion och placering. Observera att automatsäkringarna ersätter den äldre typen av säkringar som skruvades fast. När automatsäkring är tillslagen pekar brytaren uppåt, om säkringen löser ut pekar brytaren neråt. Säkringen behöver inte bytas utan återställs genom att trycka upp brytaren igen. Exakt var varje säkring är kopplad framgår av ett schema som finns på insidan av luckan till elcentralskåpet. Om en automatsäkring löser ut ska du ta reda på orsaken innan säkringen slås på igen.

Elmätare är placerade i husets el-rum alternativt i respektive våningsplans el-nisch. Kontakta ansvarig i föreningen om du vill läsa av din mätarställning eller få tillträde till husets huvudsäkringar. Din elleverantör fjärravläser din elförbrukning.

Eluttag och belysning

EI och belysning i din bostad installeras av en behörig elektriker. Alla rum tänds och släcks med en strömbrytare som sitter på väggen vid eller i rummet. Eluttagen är placerade enligt ritningen som gäller för din bostad. De armaturer som installerats finns angivna i armaturförteckningen i detta avsnitt. Belysningsarmaturer till badrum och klädkammare ingår i din bostad. I övriga rum finns uttag där du själv får sätta upp belysning. Om du har spotlights under skåp, tänk på att inte sätta in en lampa med högre effekt än vad som anges på armaturen eftersom lampan då blir för varm. Det finns flera typer av spotlights, vilka har olika lampor som byts på olika sätt.

Strömbrytare och eluttag bör regelbundet kontrolleras så att dessa är hela. En spräckt strömställare eller ett spräckt eluttag kan betyda direkt livsfara. Alla eluttag är jordade, använd därför alltid godkända jordade elkontakter. Dubbelisolerade apparater, exempelvis elvisp och hårtork, kan även anslutas till jordade uttag. Apparaterna är då märkta med en dubbelkvadrat, ett så kallat FI-märke.

De flesta eluttag har enfasanslutning. Till vissa apparater med hög effekt, exempelvis spisen, utnyttjas tre faser.

Elarbeten och säkerhet i hemmet

Elarbeten ska alltid utföras av en auktoriserad elektriker, både ur säkerhets- och försäkringssynpunkt. Tips om elsäkerhet i hemmet finns att hämta hos Elsäkerhetsverket (www.elsakerhetsverket.se). Belysning och övrig elektrisk utrustning som du installerat ansvarar du själv för.

Jordfelsbrytare

I elcentralskåpet finns en jordfelsbrytare som har till uppgift att bryta strömmen om det uppstår ett jordfel i någon elektrisk apparat. Samtliga eluttag, inklusive kyl och frys, är petsäkra och anslutna till jordfelsbrytaren för att öka säkerheten. Använd därför alltid godkända jordade el-kontakter i uttagen. Jordfelsbrytaren har en testknapp som används för att kontrollera om jordfelsbrytaren fungerar som den ska. När knappen trycks in ska jordfelsbrytaren lösa ut. Återställ jordfelsbrytaren igen efter kontrollen. Kontrollen bör göras med högst sex månaders intervall.

Följande åtgärder rekommenderas när jordfelsbrytaren löser ut:

1. Sätt jordfelsbrytaren i "till-läge". Om den inte löser ut igen tyder det på en tillfällig störning som var övergående.
2. Om jordfelsbrytaren löser ut direkt efter tillslaget finns det en felkälla någonstans i bostaden. Slå då av alla automatsäkringar i elcentralskåpet.
3. Sätt jordfelsbrytaren i "till-läge" igen. Om jordfelsbrytaren löser ut innan några automatsäkringar återställts finns felet i elcentralskåpet, kontakta JM Kundtjänst Bostad (under garantitiden) eller en behörig elektriker direkt (efter garantitidens utgång). Annars gå vidare till nästa punkt.
4. Återställ nu en automatsäkring i taget tills jordfelsbrytaren löser ut på nytt. Felet är nu lokaliserat till den säkringsgrupp som återställdes till nätet sist i ordningen.
5. Dra ut alla stickproppsanslutna apparater inklusive alla lampputtagsansluta apparater som hör till denna grupp. Sätt därefter jordfelsbrytaren i "till-läge" igen. Löser jordfelsbrytaren ut omedelbart så finns felet i den fasta elinstallationen. Kontakta JM Kundtjänst Bostad (under garantitiden) eller en behörig elektriker direkt (efter garantitidens utgång). Annars gå vidare till nästa punkt.
6. Anslut en apparat i sänder till uttagen tills jordfelsbrytaren på nytt löser ut. Det är sannolikt att den sist anslutna apparaten är felaktig. Låt nu en fackkunnig person undersöka och reparera apparaten.

På bilden till vänster ser du ett exempel på en jordfelsbrytare. Jordfelsbrytaren på bilden är ställd i läge "på" då brytaren pekar uppåt. I frånslaget läge pekar strömbrytaren nedåt.

2.2 TV, telefon och dator

Det finns ett avtal mellan din bostadsrättsförening och Telia om installation av bredband i din bostad. Bredbandsnätet består av en så kallad Triple Play-funktion som levererar Digital-tv, telefon och Internetanslutning.

Följande ingår:

- Bredbandstelefonti och telefonfördelare.
- Internetanslutning med en hastighet på 100/100Mbit per sekund.
- TV-abonnemang "Lagom" ingår.
- 1 st Telia Digital-tv box, tillhör föreningen.
- 1 st Bredbandswitch som även stödjer trådlöst internet, tillhör föreningen.

Du som boende kan beställa högre hastigheter på internet, du kan beställa fler TV-kanaler/TV-paket samt tjänster på din bredbandstelefonti.

Se www.telia.se/fiber för aktuellt erbjudande och priser för privathushåll.

IT-skåp

I de flesta bostäderna är IT-skåpet placerat i klädkammaren eller i hallen bredvid el-centralen. I IT-skåpet finns en panel med numrerade uttag, en så kallad patchpanel. I din patchpanel bestämmer du själv vilken funktion nätverksuttagen i respektive rum ska ha.

När du flyttar in är vissa uttag i sovrum, vardagsrum och kök redan aktiverade enligt information på insidan av IT-skåpet, men du kan alltså flytta och ändra fritt till andra uttag.

Bredbandsswitchen (Gateway) kan även fungera som trådlös router. Eftersom anslutningen är trådlös påverkas signalstyrkan av omgivningen. Du kan uppleva att du ibland tappar din trådlösa anslutning, eller att du inte har någon av olika anledningar. När många i samma lägenhet/hushåll är anslutna samtidigt kan hastigheten försämrans när ni surfar eller laddar filer.

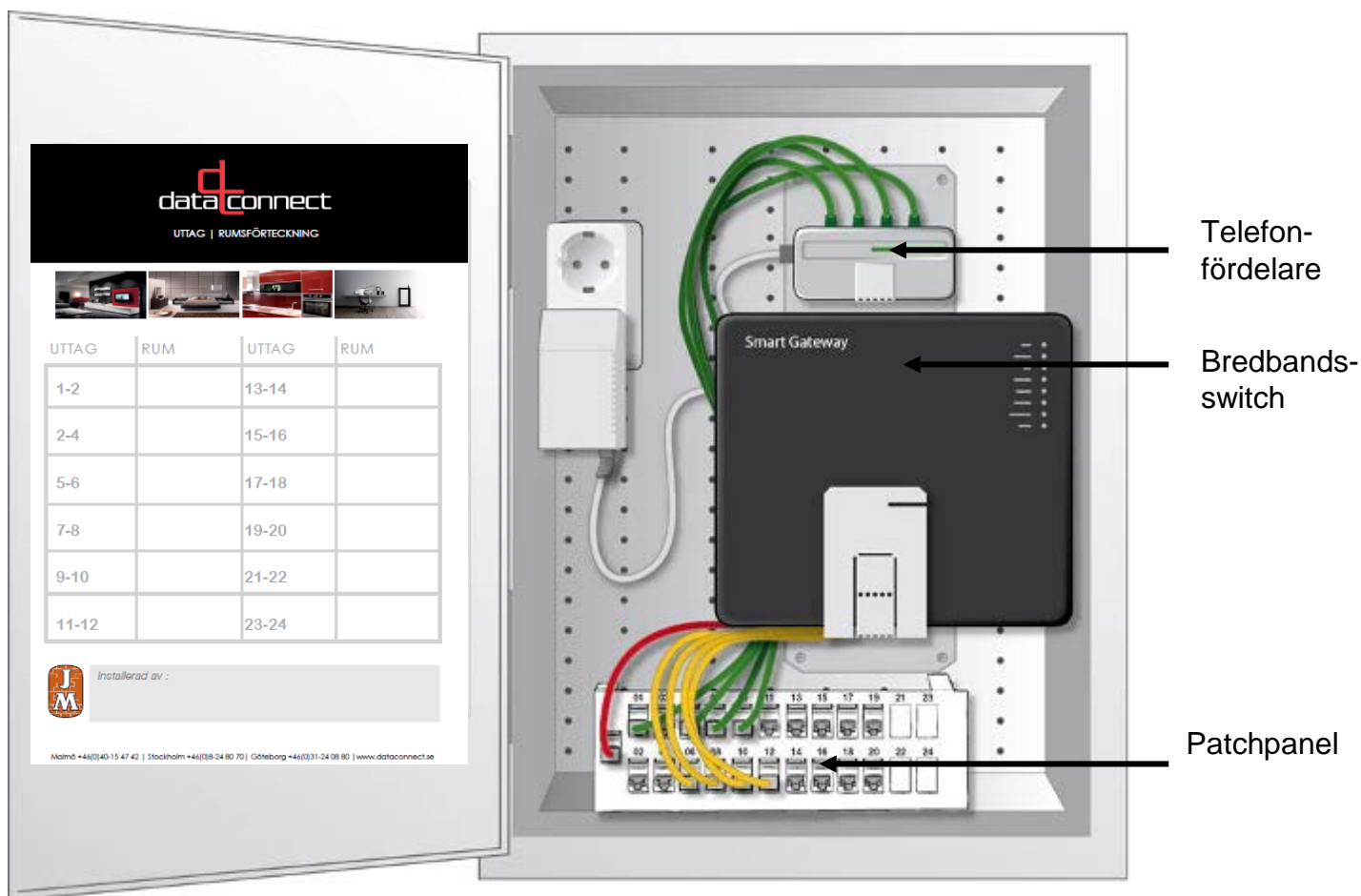
Den trådlösa uppkopplingen påverkas av yttre faktorer. Nedan finns några tips på hur du kan förbättra ditt trådlösa nätverk:

- Avståndet mellan router och dator. Ju längre avstånd desto svagare blir signalstyrkan, och därmed hastigheten.
- Betongväggar, sten eller metall kan försämra den trådlösa signalstyrkan. Testa att flytta utrustningen närmare routern och se om det sker förändring.
- Ha inte andra elektriska produkter såsom tv, radio och trådlösa telefoner i närheten av bredbandsswitchen/"routern", eftersom signalstyrkan för ditt trådlösa nätverk kan då påverkas
- Installera ytterligare en bredbandsswitch/"router" i ett rum närmare den plats där du vill ha trådlös anslutning, den fungerar som en förstärkare.

Du är välkommen att kontakta Telia Support 020-240 250 för hjälp med felsökning och support.

Se instruktion från Telia.

Exempel, IT-skåp

Följande färger gäller för kablarna i IT-skåpet:

Telefon:

Grönt uttag Bredbandsswitch

TV och dator:

Gult uttag Bredbandsswitch

Innkommande fiber:

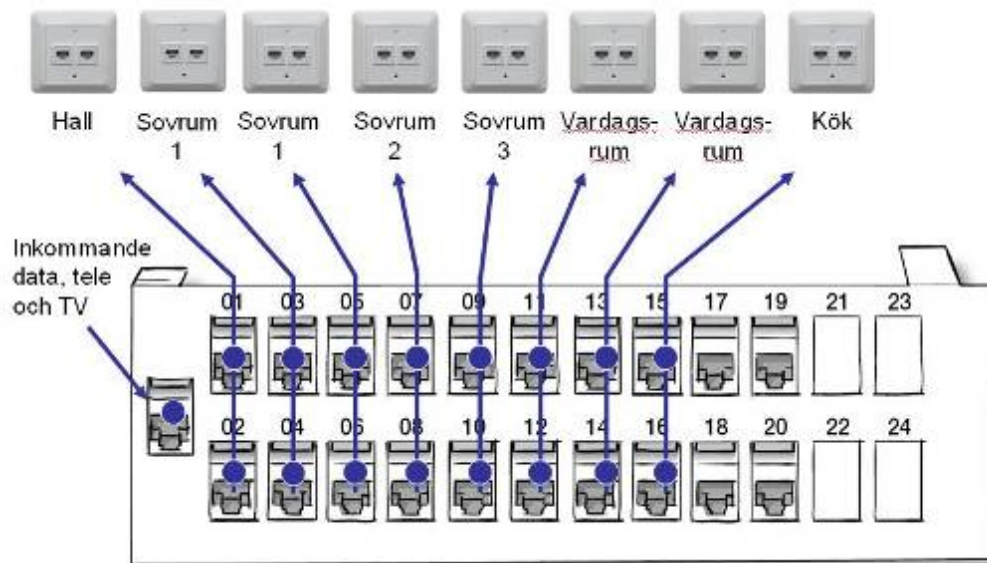
Rött uttag Bredbandsswitch (ska inte flyttas)

Begreppsförklaring IT-skåp

Cat5e-kabel	"Kategori 5e kabel" är en standardiserad kopparkabel för nätverksöverföring. Kabeln förmedlar exempelvis digital-TV-, bredbandstelefont- och datasignaler i ett nätverk.
Digitalbox	Omvandlar den digitala TV-signalen till en analog signal. Digitalboxen behövs för att analoga TV-apparater ska kunna visa digitala signaler. Digitalboxen är tillverkad för Telias TV-tjänster. En digitalbox från andra leverantörer (exempelvis ComHem, Boxer, Viasat eller digitalbox inbyggd i TV) går ej att använda. Varje TV-apparat måste ha en egen digitalbox.
Media och Triple-play	Begreppet "media" innebär i detta sammanhang: TV, telefon och dator, vilket även kallas Triple-play.
Patchpanel (korskopplingspanel)	En kopplingspanel med RJ45-uttag för flexibel uppkoppling av olika media i olika uttag i respektive rum.
Nätverkskabel	En Cat5e-kabel med RJ45-kontakter i var sin ände. Kabeln används i patchpanelen för att förbinda inkommande media med önskat uttag. Samma typ av kabel används för att ansluta utrustningen för de tre tjänsterna i respektive rum.
RJ45-uttag	Ett mediauttag som används för anslutning av TV, telefon och Internet. Bilden nedan till vänster visar en uttagslock med 2 st RJ45-uttag. Bilden nedan till höger visar hur kontakten RJ45 på en Cat5e-kabel ser ut.
Telefonfördelare	En fördelare som möjliggör att du kan koppla in upp till fyra telefoner till samma telefonnummer samtidigt.
Bredbandsswitch	Fördelar inkommande signal till TV, telefon och dator. Bredbandsswitchen kan även fungera som en trådlös router. 4 utgångar, gula kablar, för TV eller data.

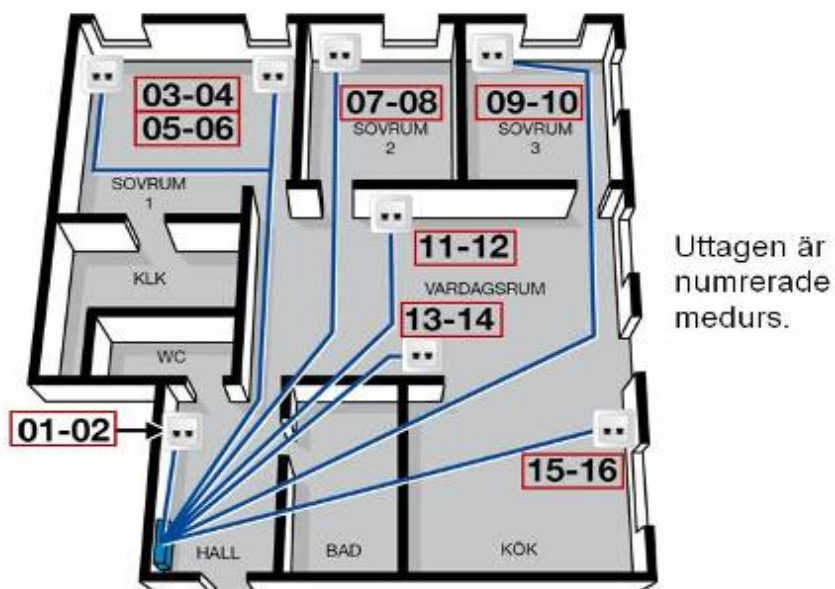
Patchpanelen

De numrerade uttagen på din patchpanel kan till exempel vara placerade enligt nedan.

Genom att exempelvis koppla in nätverkskabeln från det gula uttaget i Bredbandsswitchen till uttag 09 i patchpanelen får du TV eller internet i ditt multimediauttag med nummer 09 i sovrums 3.

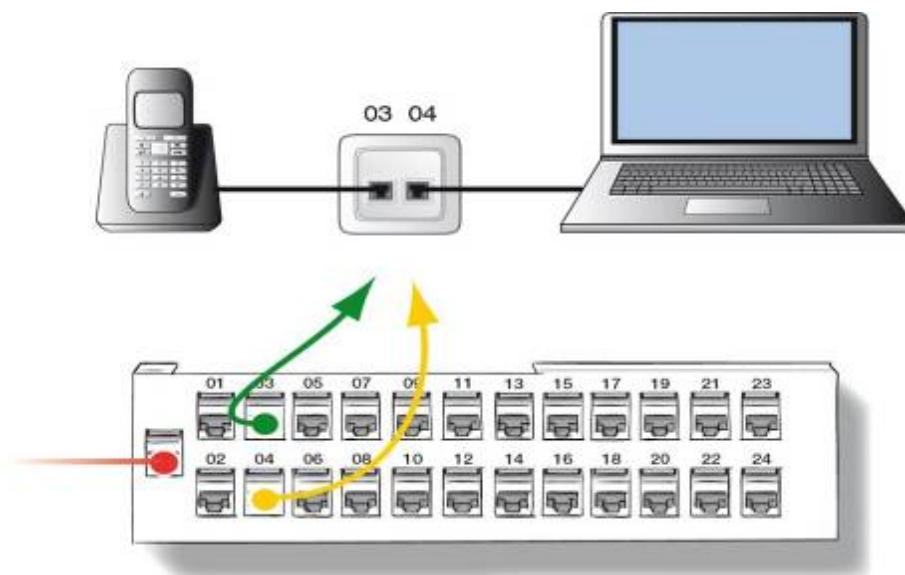
Exempel på numrering av uttag i lägenhet:

Funktionerna kan alltså flyttas ”hur som helst”

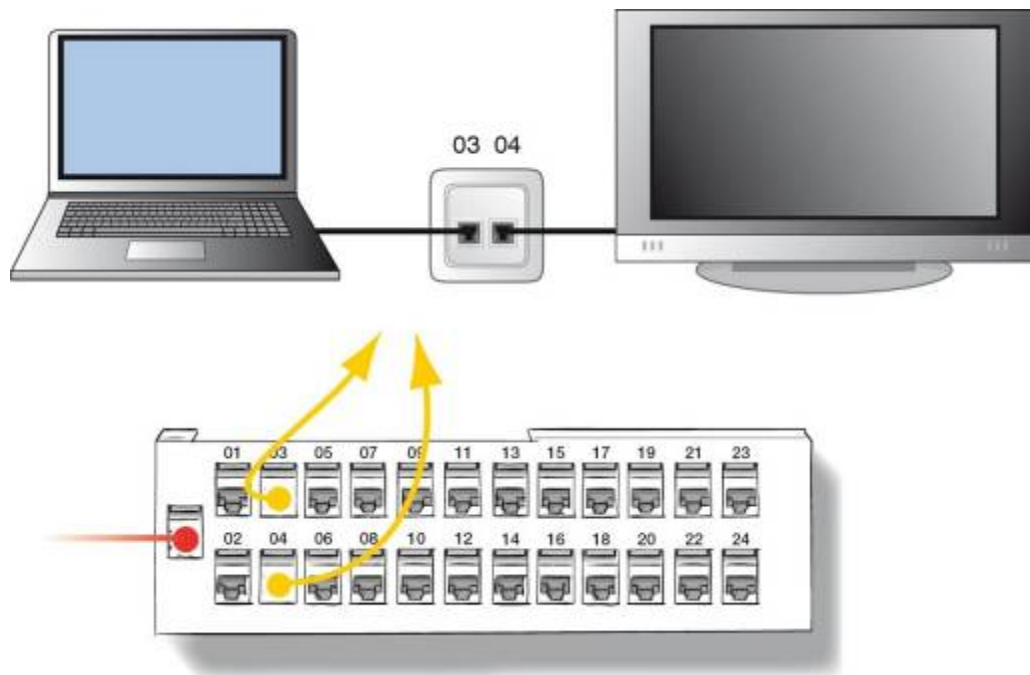

Telefon och en dator kopplat i sovrummets uttag:

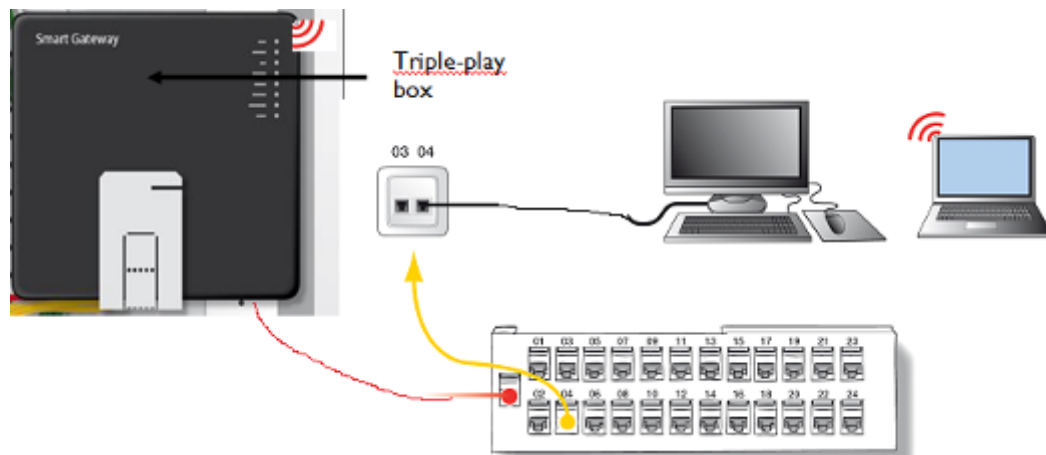
Kablarna kopplas i IT-skåpet från Bredbandsswitchen. Gult uttag för dator, TV eller grönt uttag för telefoni till patchpanelen för att välja funktion på uttagen i respektive rum.

Dator och TV kopplat till sovrummets uttag:

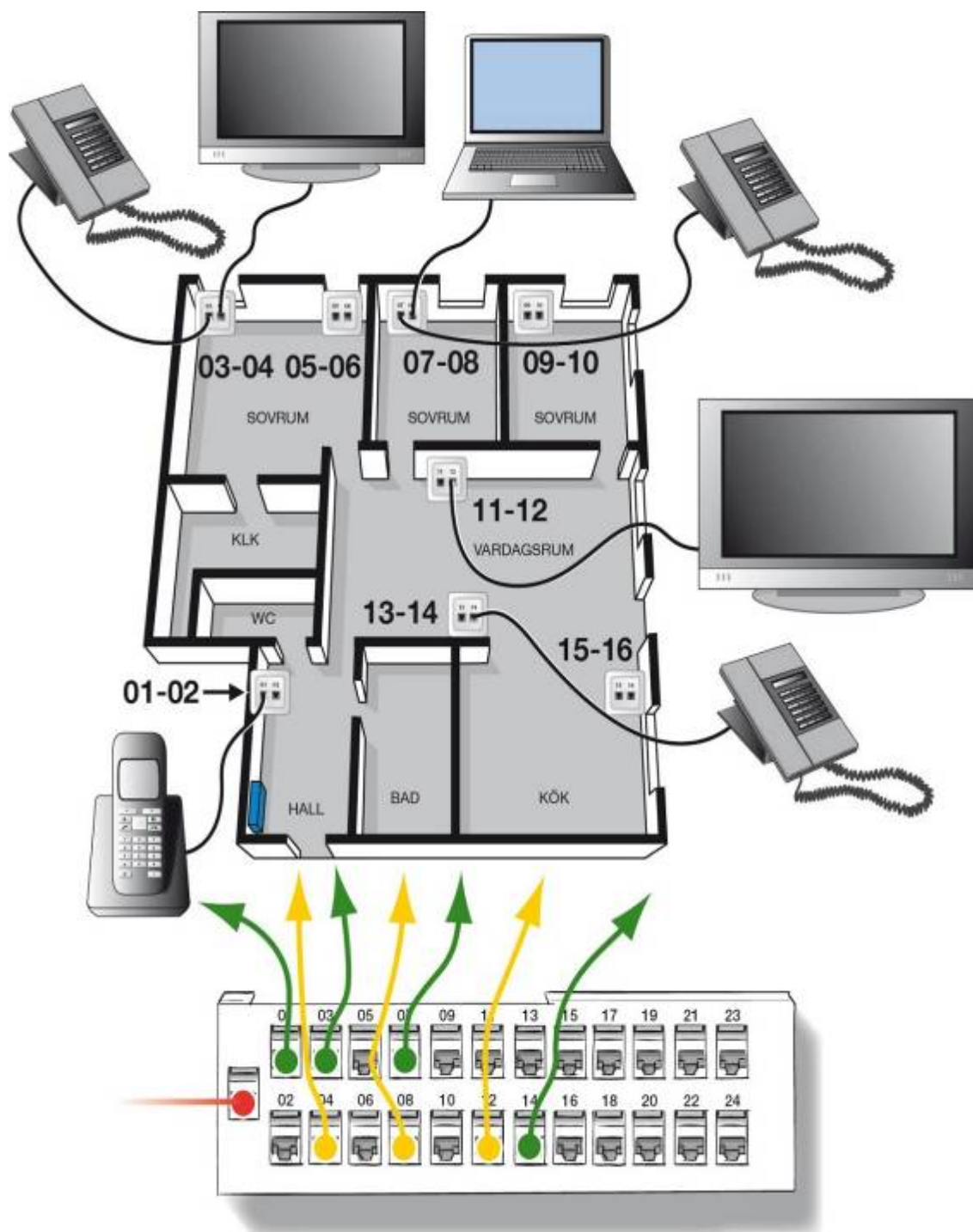

Kablarna kopplas i IT-skåpet från Bredbandsswitchen. Gult uttag för dator, Tv eller grönt uttag för telefoni till patchpanelen för att välja funktion på uttagen i respektive rum.

Inkoppling av en dator samt trådlöst internet:

Bostad med två TV-apparater, en dator och fyra telefoner:

Kablarna kopplas i IT-skåpet från bredbandsswitchen. Gult uttag för dator och TV. Grönt uttag för telefoni.

2.3 Komfortgolvvärme i våtrum

Komfortgolvvärme, med el som energikälla, är ett inredningsval och ingår inte som original i lägenheterna.

Syftet med komfortgolvvärmen är att klinkergolvet inte ska upplevas kallt men det är inte avsett som värmekälla eftersom elvärme är en ineffektiv uppvärmningsmetod. Bostadens uppvärmningsbehov tillgodoses via radiatorer.

Komfortgolvvärmen regleras med en termostat. Den är förprogrammerad avseende temperatur och tidsintervaller för att optimera effekten, se leverantörens skötselanvisningar. Elförbrukning går på hushållselen.

Observera att temperaturen på golvet av medicinska skäl inte får överstiga 26°C.

2.4 Brandvarnare

Din bostad är utrustad med brandvarnare. Brandvarnaren ger ifrån sig högfrekventa ”pip” när det är dags att byta batteri. Testa några gånger per år att brandvarnaren fungerar genom att trycka på testknappen och rengör den med dammsugaren en gång per år.

2.5 Kodlås

Ditt hus är försett med kodlås. Hur kodlåset fungerar finns det information om i leverantörens anvisningar på följande sidor. Styrelsen ansvarar för koder samt eventuella tidsbegränsningar av dessa.

3. Ventilation

3.1 Ventilation

Ventilationssystemet är ett mekaniskt frånluftssystem med värmeåtervinning, ett så kallat FX-system.

En frånluftsflykt suger ut luften från bostaden via frånluftsdon i exempelvis badrum, wc, och kök. Frisk ersättningsluft tas in via tilluftsdon i yttervägg bakom radiatorerna i sovrum och vardagsrum. Från tilluftsdonet går en ljuddämpad kanal genom ytterväggen till ett fasadgaller på husets utsida. Fasadgallret kan vara synligt eller dolt under fönsterblecket. Radiatorerna förvärmer den kalla uteluften när lägenheten har värmebehov.

Den varma frånluften tas till vara i en värmeväxlare som, tillsammans med en centralt placerad värmepump, återvinner frånluftens värme och använder den till uppvärmning av tappvarmvatten och vatten till radiatorkretsen.

Samtliga frånluftsdon är injusterade för att erhålla rätt luftmängder. Det är viktigt att inte ändra inställningen på frånluftsdonen, då det kan ge ökade uppvärmningskostnader, ljud- och dragproblem samt i värsta fall fuktskador i våtutrymmen.

Renande filter

Tilluftsdonen är försedda med ett löstagbart filter i klass F7 (EU 7) som hindrar pollen och föroreningar att ta sig in med friskluften. Den filtrerade luften kommer in i bostaden via tilluftdonet och träffar radiatorns baksida. Kontakten med radiatorns varma yta gör att uteluften förvärms innan den släpps ut vid radiatorns överkant. Rummet tillförs därmed tempererad och filtrerad friskluft.

För att uppnå fullgod ventilation bör filtren bytas minst vartannat år. Vid hårt trafikerade gator kan detta behöva göras oftare. Vid filterbyte kan bostadsrättsföreningen göra en beställning för alla medlemmarna i syfte att få ett bättre pris. Filtret kan dammsugas vid behov (men inte tvättas). Mer information om filter och filterbyte finns i leverantörens anvisningar på följande sidor i detta avsnitt.

Inspektionslucka/reoslucka för utluftskanaler

Uteluftskanal har inspektions-/reoslucka placerad ovanför radiatorn. Denna lucka medger inspektion/rengöring i samband med OVK-besiktning (Obligatorisk Ventilations Kontroll). Efter demontering medges rengöring av kanalen som löper vågrätt genom väggen samt kanalens lodräta del.

Bilden ovan visar ett lämpligt hjälpmedel vid rengöring (dammsugning). Ansluts till vanlig dammsugare.

Renande filter

I husets centrala ventilationsaggregat finns det två filter som renar luften. Ett löstagbart filter i klass F7 (EU 7) som renar tilluften till bostaden och ett filter i klass F5 (EU 5) som förhindrar smutsig luft från bostaden att komma in i ventilationsaggregatets frånluftssida och sätta igen värmeväxlaren. Filtren fångar upp medelstora och grövre partiklar från exempelvis pollen. Bostadsrättsföreningen ansvarar för att filtren regelbundet byts ut.

Rengöring av frånluftventil

Rengör frånluftventilen två gånger om året. Samtliga don är injusterade för att erhålla rätt luftmängder. *Det är viktigt att inte ändra inställningen på frånluftsdonet, då det kan ge ökade uppvärmningskostnader, ljud och dragproblem samt i värsta fall fuktskador i våtutrymmen.*

Bild 1

Torka av ventilen med en lättfuktad trasa. Det går även bra att använda en dammvippa eller dammsuga ventilen.

Bild 2

Det bästa är dock att ta ner hela ventilen från taket.

Det gör man genom att ta tag runt ringen/ramen och dra ner.

Bild 3

När ventilen är nedtagen, syns två spänningar/metallringar på ventils baksida.

Det är dessa som ser till att ventilen spänns på plats mot rörkanalen.

Bild 4

Rengör efter behov.

Tops eller diskborste samt diskmedel som är fettlösande är bra hjälpmedel, speciellt för att komma åt emellan kon och ring.

Bild 5

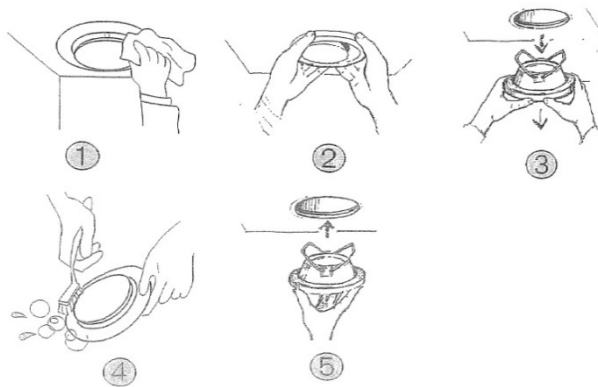
När rengöringen är klar, fälls spännrådarna upp som på bilden.

För upp ventilen mot rörkanalen och se till att spännena läger sig i första spåret inne i röret.

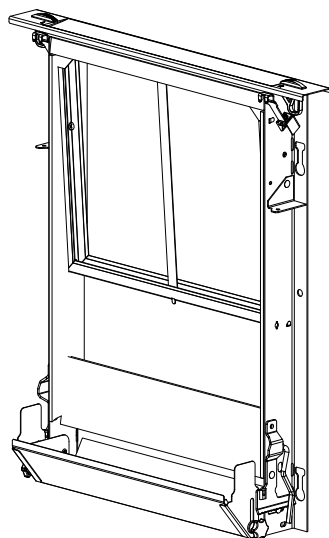
Tryck till så att ventilen sitter fast.

Om spännrådarna fästs ett spår längre in, kommer inte ventilen sitta kvar.

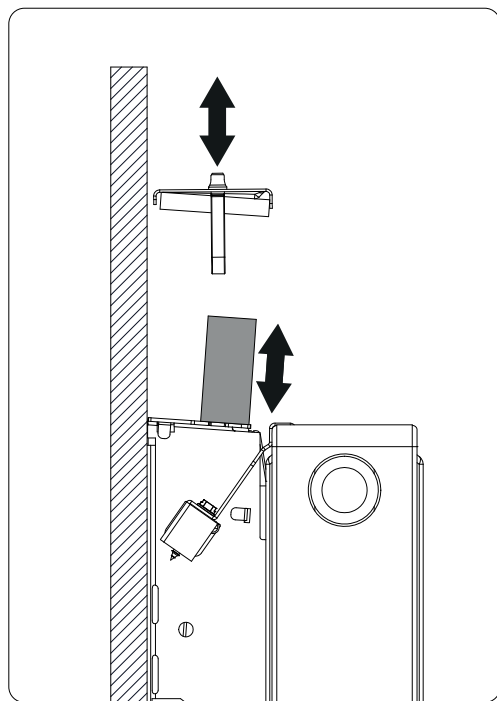
Rengör ventilerna minst en gång per halvår eller tätare vid behov.
Smutsiga frånluftsdon ger en försämrad ventilation och risk för visselljud.

SIGARTH

Filterbyte

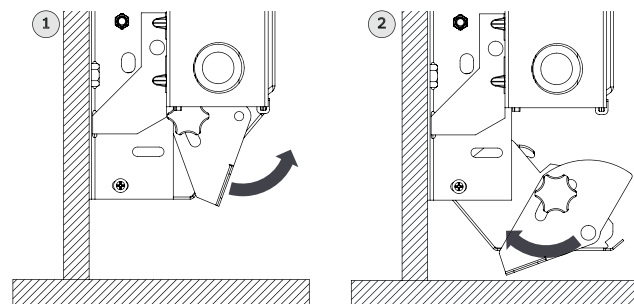

Övriga skötselåtgärder

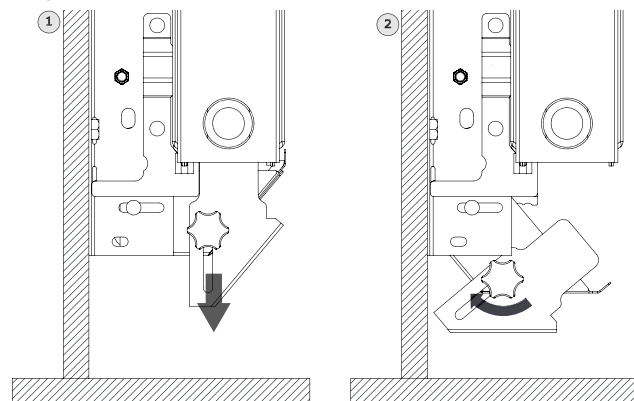
1. Byte av filter minst 1 gång / år, i enlighet med skötselinstruktion från filterleverantör.
2. Rensning av utekanal, enligt instruktion från leverantör av ventilationskanaler

Rengöring av renslucka

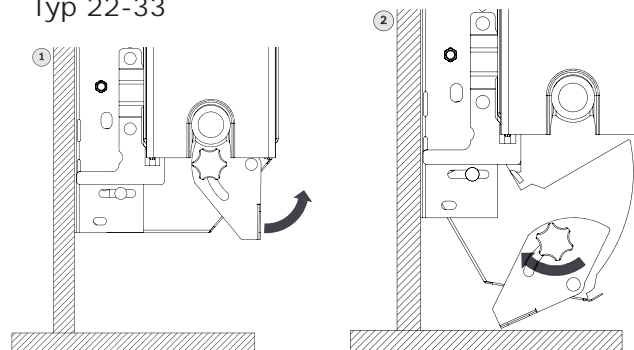
Typ 11

Typ 21

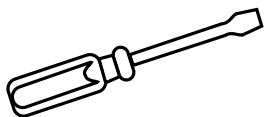
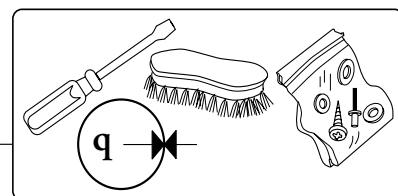

Typ 22-33

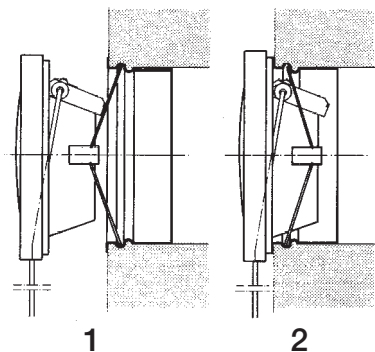

Utför följande åtgärder minst 2 gånger / år

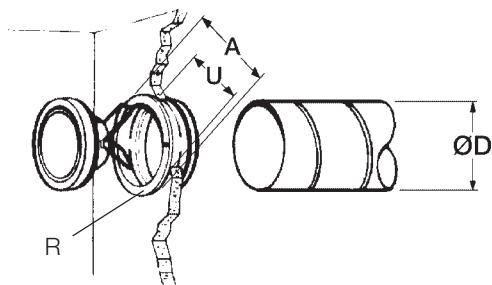
1. Fäll ner rensluckan enligt anvisningar.
2. Ta bort eventuell smuts.
3. Fäll tillbaka rensluckan i ursprungligt läge.

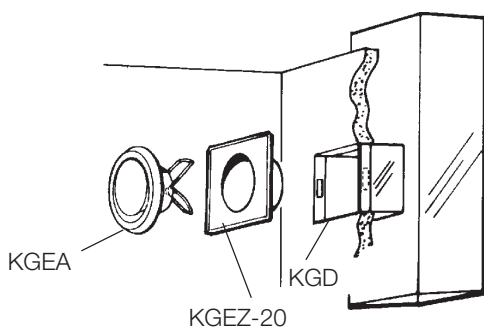
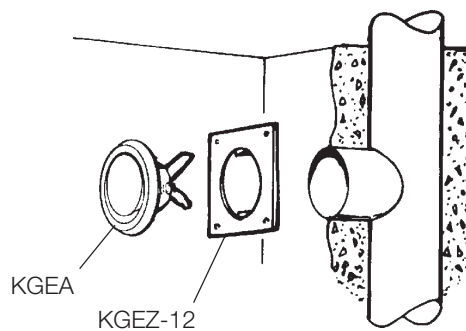
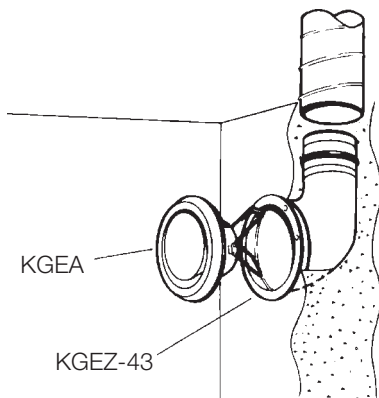
KGEA,

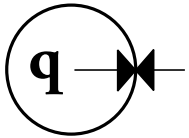
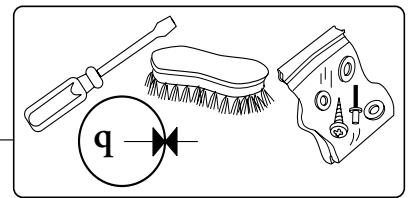

KGEA

	ØD	ØU	ØA	R
KGEA-125	125	130	137	KGEZ-41

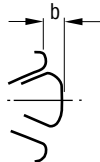
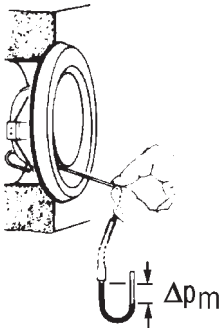
$$q = k \sqrt{\Delta p_m}$$

(l/s) (Pa)

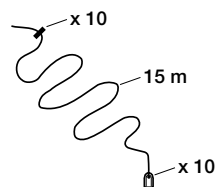
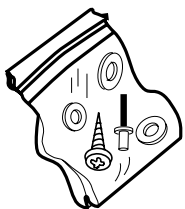
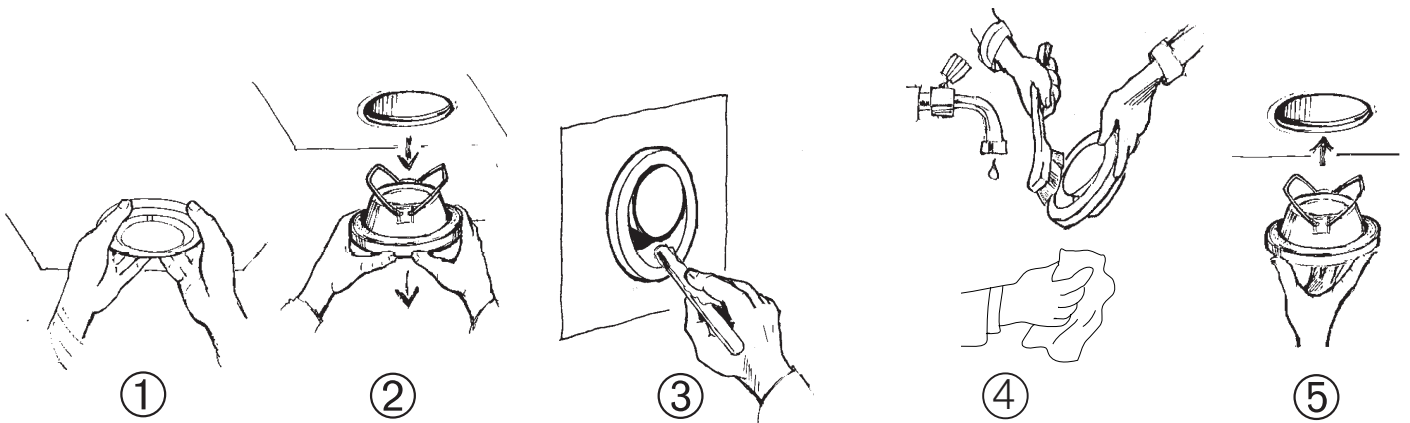
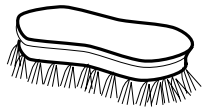
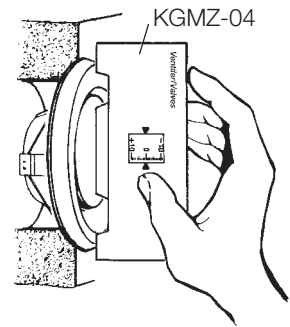
$$q = 3.6k \sqrt{\Delta p_m}$$

(m³/h) (Pa)

KGEA

KGEA	b	-20	-18	-15	-10	-5	0	+4
125	k	0.58	0.77	1.0	1.4	2.0	2.5	2.8

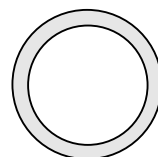

KGEA

GPD-99-010

KGEA-125 ØD125 KGEB-99-01-1

KGEA-125 ØD125 KGEA-99-12-05

4. Vitvaror

4.1 Spiskåpa/Spisfläkt

Diska spiskåpans filer för hand eller i diskmaskin en gång i månaden. Utförliga instruktioner och skötselanvisningar för din spiskåpa/spisfläkt finns i leverantörens anvisningar som ligger i en kökslåda när du flyttar in.

Matlagning och vädring

Öppna inte köksfönstret vid matlagning. Sker detta sprids matoset i hela lägenheten. Luften som kommer in genom fönstret gör att det bildas ett övertryck i köket vilket medför att luft och matos drivs ut i resten av lägenheten.. Öppna fönstret i ett sovrum och stäng sovrumsdörren. Det skapar ett undertryck i köket och ventilationsspringan som finns under dörren räcker för att den friska luften ska komma in.

Spisfläkt 420
Emhætte 420
Liesituuletin 420
Kjøkkenventilator 420

SV Bruksanvisning

Säkerhetsföreskrifter	3
Installation	4
Användning	6
Service och garanti	8

DA Betjeningsvejledning

Sikkerhedsforskrifter	9
Installation	10
Betjening	12
Service og garanti	14

FI Käyttöohje

Turvallisuusmääräykset	15
Asennus	16
Käyttö	18
Huolto ja takuu	20

NO Bruksanvisning

Sikkerhetsforskrifter	21
Installasjon	22
Bruk	24
Service og garanti	26

Läs noga igenom denna bruks- och monteringsanvisning, i synnerhet säkerhetsföreskrifterna, innan du installerar och börjar använda produkten.

Spara bruksanvisningen för senare användning eller till den som eventuellt övertar produkten efter dig.

Gör produkten strömlös innan all form av rengöring och skötsel.

§ Avledning av utblåsningsluften skall utföras i enlighet med föreskrifter utfärdade av berörd myndighet.

§ Utblåsningsluften får inte ledas in i rökkanal som används för avledning av rökgaser från t ex gas- eller braskaminer, ved- eller oljepannor etc.

§ Avståndet mellan spis och produkt måste vara minst 45 cm. Vid gasspis ökas avståndet till 65 cm. Om högre monteringshöjd rekommenderas av gasspisens tillverkare ska hänsyn tas till detta.

§ För att undvika att fara uppstår ska fast installation, utbyte av sladdställ eller annan typ av anslutning utföras av behörig fackman.

§ Att flambära under produkten är inte tillåtet.

§ Tillräckligt med luft måste tillföras rummet när produkten används samtidigt med produkter som använder annan energi än el-energi, t ex gasspis, gas- eller braskaminer, ved- eller oljepannor etc.

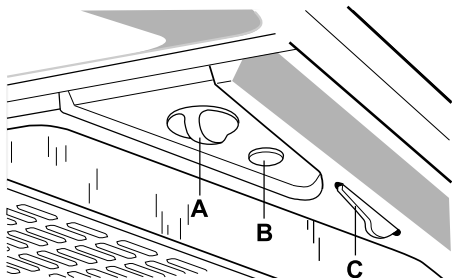
§ Produkten kan användas av barn från 8 år och personer med nedsatt mental, sensorisk eller fysisk förmåga, eller brist på erfarenhet och kunskap, om de informeras om hur produkten är avsedd att användas.

§ Barn skall inte leka med produkten. Rengöring och underhåll av produkten skall inte utföras av barn utan tillsyn.

§ Åtkomliga delar av produkten kan bli heta i samband med matlagning.

§ Risken för brandspridning ökar om inte rengöring sker så ofta som anges.

FUNKTION STRÖMBRYTARE

- A. Vred för fläktmotor.
- B. Tryckknapp för belysning.
- C. Brytare som påverkas av den utdragbara fronten. När fronten dras ut, tänds belysningen samt fläktmotorn startar i det läge den befann sig i när fronten sköts in.

Starta gärna fläkten innan matlagning, för att undvika att os sprids i rummet. Anpassa fläktens hastighet till typ av matlagning. Låt gärna fläkten arbeta på låg hastighet en stund efter matlagning. Vid behov, utnyttja fläktens låga hastighet även när ugnen används, eller efter maskindiskning.

SKÖTSEL OCH UNDERHÅLL

Rengöring

Spisfläkten torkas av med våt trasa och diskmedel. Filtret ska rengöras ca 2 gånger i månaden vid normal användning. Filter och fläkthjul kan tas loss från spisfläkten vid rengöring.

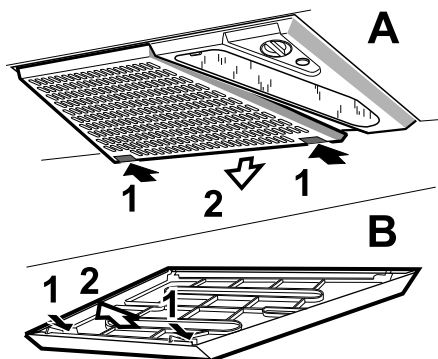

Fig. 8

Lossa filterkassetten genom att trycka in snäppena i framkant. Tag isär filtret och avlägsna filterduken genom att lossa filterhållaren, Fig. 8. Blötlägg filterduken och filterkorgen i varmt vatten blandat med diskmedel. Filterkassetten (med filter) kan även diskas i maskin.

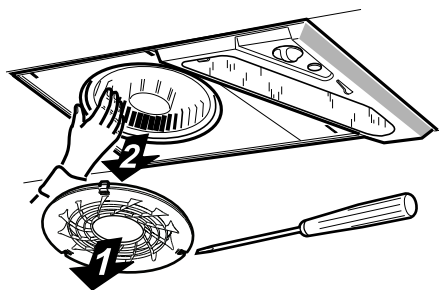

Fig. 9

Spisfläkten ska rengöras invändigt minst två gånger per år. Tag loss insugningsringen, drag sedan loss fläkthjulet från motorn, Fig. 9. Torka invändigt med våt trasa och diskmedel. Fläkthjulet och insugningsringen diskas i maskin eller genom blötläggning i diskmedel.

Fläkthjulet och insugningsringen trycks på plats efter rengöring. Sätt tillbaka filterkassetten och tryck upp så att den låser fast i snäppena.

Byte av lysrör

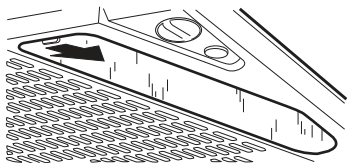

Fig. 10

Lampglaset lossas genom att snäppet trycks i pilens riktning, Fig. 10. Lysröret är nu åtkomlig för byte.

Kontrollera att säkringen är hel. Prova alla funktioner för att säkerställa vad som inte fungerar.

Kontakta Franke Service

tel. 09 12-40 500

www.franke.se/service

De kan hjälpa till att åtgärda felet eller anvisa till närmaste servicefirma för snabb och bra service.

Produkten omfattas av gällande EHL-bestämmelser.

**EMBALLAGE- OCH
PRODUKTÅTERVINNING**

Emballaget ska lämnas in på närmaste miljöstation för återvinning.

Symbolen anger att produkten inte får hanteras som hushållsavfall. Den skall i stället lämnas in på uppsamlingsplats för

återvinning av el- och elektronikkomponenter. Genom att säkerställa att produkten hanteras på rätt sätt bidrar du till att förebygga eventuellt negativa miljö- och hälsoeffekter som kan uppstå om produkten kasseras som vanligt avfall. För ytterligare upplysningar om återvinning bör du kontakta lokala myndigheter, sophämtningstjänst eller affären där du köpte varan.

KITCHEN
SYSTEMS

Spishäll och ugn

Bostaden är utrustad med en plan glaskeramikhäll av induktionstyp och en energieffektiv ugn. Utförliga skötsel- och användningsanvisningar finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning.

Rengöring av häll

Hällen rengörs med ett speciellt rengöringsmedel anpassat för glaskeramik. Det anpassade medlet lägger en skinande, smutsavvisande hinna över hällen som förenklar fortsatt rengöring. Vattenfläckar tas bort med hjälp av citron eller ättika. Var noga med att rengöra hällen efter varje gång den är använd, på så sätt bränns inte maten fast. Mat som kokar över och fastnar samt kraftig smuts på hällen tas enkelt bort med en speciell skrapa anpassad för glaskeramikhällar. Använd endast skrapbladet till detta, de andra delarna av skrapan kan göra repor i glaskeramik. Bladet är mycket vasst, tryck därför in bladet i skrapan igen efter att glasskrapan använts. Skadat skrapblad ska bytas ut för att inte orsaka skador på keramiken.

Skador på hällen

Salt, socker och sand kan orsaka repor i glaskeramik. Använd därför inte spishällen som avlastnings- eller arbetsyta.

Varma plattor

Överhettad olja och fett antänder lätt. Undvik detta genom att alltid hålla uppvärmningen under uppsikt. Skulle oljan eller fettet ändå antändas, släcks det genom att omedelbart sätta på locket eller lägga på en tallrik. Häll aldrig vatten över brinnande olja eftersom det får elden att flamma upp. Spishällen kan vara varm en stund efter användandet, placera därför inte något på hällen. Restvärmeindikatorn på ovansidan varnar om att hällen fortfarande är varm. Håll uppsikt över barn som vistas vid hällen.

Rengöring av ugn

Ugnens utsida torkas av med vatten och lite diskmedel, eftertorka med en mjuk trasa. Använd inga starka rengöringsmedel. Insidan rengörs med ett speciellt rengöringsmedel anpassat för ugn på dess emaljerade ytor. För att underlätta rengöring kan man tända lampan och hänga av ugnsluckan. Om ugnen är försedd med katalytisk emalj (självrengörande emalj) ska inte ugnsrengöring användas, se leverantörens anvisningar för mer utförlig information.

Ugn med front i rostfritt stål

Avlägsna alltid kalk-, fett-, stärkelse- och äggvitefläckar omedelbart. Korrosion kan bildas under denna typ av fläckar. Använd vatten och lite diskmedel för rengöring. Torka av ytan med en mjuk duk.

4.2 Kylskåp och frys

Utförliga skötselansvisningar för dina vitvaror finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning.

Rengöring kylskåp

Kylskåpet rengörs invändigt vid behov med ett mildt diskmedel och mjuk trasa. Rengöring under och på baksidan av kylskåpet samt runt kompressorn förlänger livslängden. En dammig baksida medför även risk för brand.

Rengöring och avfrostning av frys

Frys bör frostas av och rengöras regelbundet för att få jämn temperatur och låg elförbrukning. Observera att vissa frysmodeller har automatisk avfrostning. Liksom för kylskåpet måste under- och baksidan av frysen rengöras regelbundet.

Manuell avfrostning:

1. Ställ termostaten på noll och tag ut varorna. Du kan påskynda avfrostningen genom att ställa in kärl med hett vatten (ej kokande) i frysen.
2. Rengör skåpen med ljummet vatten och mildt diskmedel.
3. Torka skåpet ordentligt torrt. Det är fukten som ger frostbildning.

Kylskåp och frys är placerade på plastlådor för att eventuell kondens ska samlas upp och inte skada golvet. Kontrollera fuktskyddet regelbundet och torka upp fukt vid behov. När du flyttar ut kylskåp och frys för att städa bakom och under, tänk på att sätta tillbaka fuktskyddet.

Har du kyl och frys i rostfritt stål så avlägsna alltid kalk-, fett-, stärkelse- och äggvitefläckar omedelbart. Korrosion kan bildas under denna typ av fläckar. Använd vatten och lite diskmedel för rengöring. Torka av ytan med en mjuk duk.

4.3 Diskmaskin

Skötselanvisningar för din diskmaskin finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning. Diskmaskinen är liksom kylskåp och frys placerad på en plastlåda för att eventuell kondens och vattenläckage ska samlas upp och inte skada golvet. Kontrollera fuktskyddet regelbundet och torka upp fukt vid behov. Rengör även spolarm och sil vid behov.

Avstängningsventilen för diskmaskinen är placerad framtill på diskbänksblandaren och den ska vara avstängd när du inte använder diskmaskinen.

4.4 Mikrovågsugn

Skötselanvisningar för din mikrovågsugn finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning. Har mikrovågsugn i rostfritt stål så avlägsna alltid kalk-, fett-, stärkelse- och äggvitefläckar omedelbart. Korrosion kan bildas under denna typ av fläckar. Använd vatten och lite diskmedel för rengöring. Torka av ytan med en mjuk duk.

4.5 Tvättmaskin och torktumlare

Rengör tvättmedelsfack och rensningssilen efter användning av tvättmaskinen och även tvättmaskinens vattenlås vid behov. Rengör luddfiltret på torktumlaren efter användning. Har du en kondentumlare rengörs även kondensatorn vid behov. Skötselanvisningar för din tvättmaskin och torktumlare finns i leverantörens bruksanvisning som ligger i en låda i köket vid inflyttning.

5. Golv, väggar och tak

5.1 Kakel och klinker

Våtrumsväggar och golv

Badrummet har ett tätskikt som säkerställer att fukt inte kan tränga in i väggen eller ner i golvet. Undvik därför att göra hål i en kakelklädd vägg, särskilt vid duschplats och kring badkar. Om du ändå måste göra hål är det viktigt att du tätar hålet kring skruven med våtrumssilikon. Material hittar du hos väl sorterade fackhandlare. Anlita en hantverkare/plattsättare om du känner dig minsta tveksam. Punkteras tätskiktet utan erforderlig tätning kan fukt skador uppstå.

Rengöring

Väggar och golv beklädda med kakelplattor eller glaserade klinkerplattor rengörs i första hand med vatten och eventuellt rengöringsmedel (exempelvis diskmedel eller allrengöringsmedel). Vid kraftig nedsmutsning används skursvamp eller skurborste med alkaliskt allrengöringsmedel. Tänk på att fogarna är porösa och lätt smutsas ned. Eventuella mjuka fogar bör torkas rena så att smuts inte fastnar i fogmaterialet.

Kalkavlagringar som bildats av kalkhaltigt vatten avlägsnas enklast med ett svagt, surt rengöringsmedel. Utspädd hushållsättika fungerar utmärkt. Kom ihåg att mätta fogarna med vatten före tvättning. Vissa kakelplattor har glasyrer eller speciella dekorer som kan vara känsliga för starkt sura rengöringsmedel, kontrollera därför leverantörens anvisningar. Avsluta rengöringen med rent vatten och mjuk svamp, avsluta alltid med att torka ytorna med torr trasa.

Oglaserade plattor

För att få bort smuts som fastnat i beläggningsens yta används vatten och återfettande rengöringsmedel eller såplösning. Behandling med såplösning ger på sikt en effekt som liknar den man uppnår genom efterbehandling med klinkerolja. Om plattorna är kraftigt nedsmutsade rengörs de med vatten och alkaliskt allrengöringsmedel eller grovrengöringsmedel. Torka med rent vatten efteråt.

Glaserade plattor, mosaik och ”granitkeramik”

För att få bort smuts som fastnat i beläggningsens yta används vatten och svagt alkaliskt allrengöringsmedel. Såplösning skall inte användas. Den ger en tunn beläggning på plattornas täta yta där smutsen lätt får fäste. Om plattorna är kraftigt nedsmutsade används vatten och alkaliskt allrengöringsmedel eller grovrengöringsmedel. Torka med rent vatten efteråt.

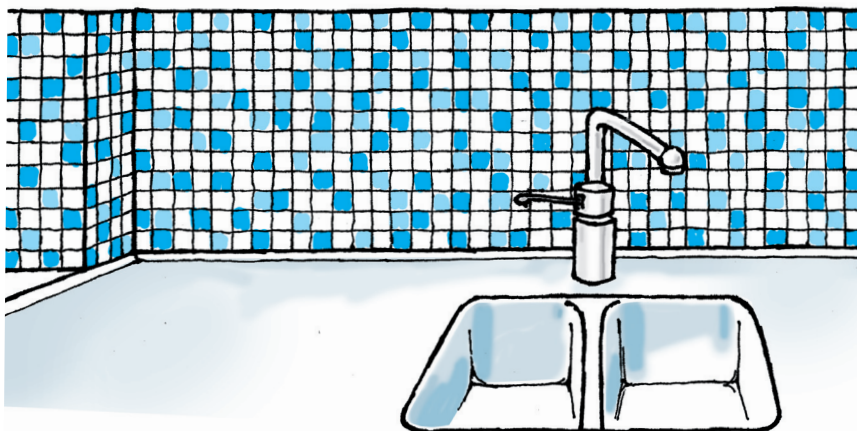
SKÖTSEL- ANVISNINGAR

FÖR
VÄGGBEKLÄDNADER
OCH GOLVBELÄGGNINGAR
AV KERAMISKA PLATTOR

Byggkeramik
Rådet

Högbergsgatan 27, 116 20 Stockholm
Telefon 08-641 21 25. Fax 08-702 20 15

Beklädnader och beläggningar av keramiska plattor har mycket lång livslängd, i de flesta fall längre än byggnadens egen. Väggar och golv med keramiska plattor är underhållsfria. Normalt krävs endast regelbunden städning anpassad till aktuell nedsmutsning och avtorkning vid spill och liknande.

I denna skrift redovisas förslag och rekommendationer på hur väggar och golv med keramiska plattor kan skötas på bästa sätt. Anvisningarna är utarbetade av Byggkeramikrådets Tekniska Kommitté och är en generell vägledning. Se även rekommendationer som respektive tillverkare lämnar för sina produkter.

Materialfakta

Keramiska beklädnader och beläggningar består av keramiska plattor, monterade på underlaget med fästmassa eller bruk, samt fogar mellan plattorna fyllda med fogmassa.

Plattorna tillverkas av lera som formas, torkas och bränns. Det finns både glaserade och oglaserade plattor. Produkterna klassificeras genom svensk och europeisk standard efter formningsmetod och plattornas vattenabsorption, som är ett mått på det keramiska godsets porositet. Många andra egenskaper hos materialet sammanhänger med porositeten.

Vanligt förekommande benämningar på olika typer av keramiska plattor är kakel, klinker, mosaik, granitkeramik och cottoplattor ("terracottaplattor").

Kakelplattor: Tillverkas av leror som ger relativt poröst gods. Vattenabsorptionen är 10 – 20 %. Kakelplattor är alltid glaserade. De är i huvudsak avsedda för väggbeklädnader inomhus.

Klinkerplattor: Tillverkas av tätsintrande leror som ger lägre vattenabsorption än ca 10 %, vanligtvis mellan 0 och 6 %. Klinkerplattor förekommer både glaserade och oglaserade. De används som väggbeklädnader, vanligtvis glaserade och som golvbeläggningar, både glaserade och oglaserade.

Mosaik: Glaserade eller oglaserade klinkerplattor i små format, som vid tillverkningen monterats på nät eller papper i form av ark.

”Granitkeramik”: Tätsintrade klinkerplattor som med hjälp av avancerad tillverkningsteknik får extremt låg porositet. Vattenabsorptionen är ofta under 0,5 %. Plattorna är vanligtvis oglaserade men förekommer även glaserade och polerade. De kan tillverkas i stora format med mycket god måttnoggrannhet.

Cottoplattor, ”terracottaplattor”: En speciell typ av plattor som ofta har mycket hög porositet. Vattenabsorptionen är vanligtvis 6 – 10 %, men kan även vara upp till 20 %. Cottoplattor är oglaserade. De har en rustik karaktär med relativt låg måttnoggrannhet.

Fogmassor utgörs vanligtvis av cementbundna finkorniga massor som efter blandning med vatten bredds ut över beklädnaden/beläggningen med gummispackel så att fogarna fylls. Överskottsmassa skrapas av och fogarna bearbetas med vatten och svamp så att fogytorna får en jämn och slät yta. Den cementbundna massan får efter härdningen en viss porositet som medför att vätska kan sugas upp i fogen.

Andra typer av fogmassor är baserade på bindemedel av härdplaster, till exempel epoxi. De appliceras huvudsakligen på samma sätt som cementbundna massor men ger nästan helt täta fogar med mycket låg porositet och hög motståndskraft mot kemikalier.

För rörelsefogar används mjukfogmassor. I våtutrymmen används vanligen silikonbaserade massor med egenskaper som medför viss risk för påväxt av mögelsporer och andra mikroorganismer.

Materialval

För golvytor som kommer att utsättas för hög smutsbelastning bör oglaserade klinkerplattor med låg vattenabsorption, under 3 %, väljas. Oglaserade plattor med hög porositet bör undvikas. Undersök därför plattornas lämplighet för aktuell smutsbelastning. Alternativt kan glaserade plattor väljas med hänsyn tagen till eventuell halkrisk och förekommande trafikbelastning.

Rengöring av keramiska väggar och golv

Väggar

Beklädnader med kakelplattor eller glaserade klinkerplattor rengörs i första hand med vatten, eventuellt med neutralt eller svagt alkaliskt rengöringsmedel – diskmedel eller "Allrengöring". Vid kraftig nedsmutsning används i första hand mekanisk bearbetning med skur-svamp eller skurborste kompletterat med alkaliskt rengöringsmedel – "Allrengöring". Speciell uppmärksamhet bör ägnas åt fogarna som smutsas lättast beroende på porositeten. Eventuella mjukfogar bör torkas rena så att smuts inte fastnar i fogmaterialet.

Kalkavlagringar, som bildats på grund av kalkhaltigt vatten avlägsnas enklast med svagt surt rengöringsmedel, t.ex. ättiksyra (ättikspirit). Fogarna vattenmättas före tvättningen.

Observera att vissa kakelplattor kan ha glasyrer eller speciella dekorer som inte tål mekanisk bearbetning och kan vara känsliga för starkt sura rengöringsmedel. Kontrollera med leverantören före rengöring.

Avsluta all rengöring med att noga skölja med rent vatten och mjuk svamp. Torka med torr trasa.

Golv – torra utrymmen

Rengöringen av keramiska golv anpassas till ytornas smutsbelastning.

Den dagliga rengöringen kan normalt bestå av torrmopning som avlägsnar partiklar och damm.

Oglaserade, ej tätsintrade plattor

För att få bort smuts som fastnat i belägningens yta görs våtrengöring med vatten och återfettande rengöringsmedel/såplösning, normalt en gång per vecka. Behandling med såplösning ger på sikt effekt som liknar den man uppnår genom efterbehandling med klinkerolja.

Efter längre tids användning av golvet utan städning, eller efter särskilt kraftig nedsmutsning, görs våtrengöring med vatten och alkaliskt rengöringsmedel – ”Allrengöring”/”Grovrengöring”. Skölj med rent vatten efteråt.

Glaserade plattor, mosaik och tätsintrade plattor ”granitkeramik”

För att få bort smuts som fastnat i belägningens yta görs en våtrengöring med vatten och svagt alkaliskt rengöringsmedel – ”Allrengöring”. Såplösning skall inte användas. Den ger en tunn beläggning på plattornas täta yta där smutsen lätt får fäste.

Efter längre tids användning av golvet utan städning, eller efter särskilt kraftig nedsmutsning, görs våtrengöring med vatten och alkaliskt rengöringsmedel – ”Allrengöring”/”Grovrengöring”. Skölj med rent vatten efteråt.

Golv – våta utrymmen

(Badanläggningar, storkök, livsmedelsindustrier etc.)

Samtliga nämnda platttyper för golv i torra utrymmen kan också förekomma i våta miljöer. Plattor avsedda för våta golv har ofta en strukturerad yta som ger ett visst halkskydd.

Ett effektivt sätt att rengöra sådana plattor är behandling med högtrycksspruta. Trycket i sprutan bör inte överstiga 5 MPa (50 bar). Vid högre tryck finns risk att fogarna skadas. Munstycket skall vinklas ca 45 grader och hållas ungefär 20 cm från golvytan. Om alkaliskt rengöringsmedel används bör detta påföras golvet i torrt tillstånd. Sura rengöringsmedel måste däremot spridas ut på redan fuktiga ytor, annars finns det risk att cementbunden fogmassa skadas.

Cementbundna fogar har en viss porositet och kan ibland, på fuktiga golvytor, vara grogrund för mögeltillväxt. Detta motverkas bäst genom återkommande rengöring med alkaliskt rengöringsmedel och god ventilation av utrymmet.

Fläckborttagning

Spill och läckage skall alltid torkas upp med trasa eller mjuk svamp så snart som möjligt. Vid rengöring med starka kemikalier är det lämpligt att alltid börja med väl utspädd lösning och vid behov öka koncentrationen. Prova rengöringseffekten på liten och helst undanskymd yta. Kontrollera att rengöringsmetoden inte skadar den keramiska beläggningen/beklädnaden.

Här följer några vanligen förekommande föroreningar och förslag på lämplig typ av rengöringsmedel:

- Livsmedelsfett, öl, vin, glass, hudfett, oljefilm, smörjfet, metallskrap av aluminium
Alkaliskt rengöringsmedel – "Allrengöring" eller "Grovrengöring", soda eller kaustiksodalösningar.
Observera att alkaliska rengöringsmedel är avfettande och därmed uttorkande för huden. Skydda ögon, slemhinnor och hud.
- Kalkutfällningar, cement och bruk, rostfläckar, metallskrap av stål
Sura rengöringsmedel – "Klinkerrent", ättiksyra/ättiksprit, "Murtvätt".
- Färgspill av oljefärg/alkydfärg, motorolja, asfaltfläckar
Lösningsmedel – lacknafta, T-grön
- Gummi, stearin, parafin
Lösningsmedel – acetona, sprit, T-röd, rengöringsbensin
- Färgspill akrylatfärg
Vatten – utspädning av färgen med mycket vatten och upptorkning
- Färgfläckar som torkat
Mekanisk rengöring – skrapning med rakblad
Färgborttagningsmedel
- Kraftigt färgande vätskor, t.ex. rödvin och rödbetsspad
Alkaliskt och blekande rengöringsmedel – "Klorin" i spädning efter tillverkarens rekommendation för fläckborttagning

Byggkeramik
Rådet

Högbergsgatan 27, 116 20 Stockholm
Telefon 08-641 21 25. Fax 08-702 20 15
E-post: info@bkr.se
Hemsida: www.bkr.se

5.2 Parkettgolv

Parkettgolv är ett levande material som förändras med tiden och ett välskött parkettgolv håller i många år. Vid mycket torrt inomhusklimat vintertid kan sprickor uppstå i golvet, som sedan försvinner när luftfuktigheten höjs igen. Där solen ligger på kan golven påverkas av UV-ljus .

Vid daglig rengöring behövs normalt endast torra städmetoder såsom torrmoppning eller dammsugning. Vid grundligare rengöring, fuktorka golvet med väl urvriden trasa. Tillsätt eventuellt mildt rengöringsmedel utan ammoniak i vattnet. Använd inte svabbgarn eftersom det lämnar mycket vatten efter sig. Underhåll gärna golvet med specialmedel för parkettgolv för att få ett extra skydd. Det rekommenderas i hemmiljö två gånger per år.

Genom att sätta möbeltassar av filt under benen på stolar, bord och övriga möbler undviker du att repa ditt parkettgolv. När du ska flytta pianot, den tunga hyllan eller soffan kan du ställa möbelen på en filt eller matta och försiktigt skjuta till önskad plats. Ställ inte blomkrukor direkt på golvet.

SKÖTSELRÅD LACKERADE TRÄGOLV FÖR BOSTÄDER

Utgivna av Golvbranschen, GBR

Fäst den här skötselansvisningen på insidan av stadskaåpet.

ALLMÄNNA RÅD

Stoppa smutsen redan i entrén! Ha därför alltid en ordentlig avtorkningsmatta innanför ytterdörren och om möjligt även utanför. Skydda trägolvet mot alla former av vatten, torka upp eventuellt spill omedelbart. Möbler skall vara försedda med möbeltassar av plast eller filit (ej metall) för att undvika repor och märken från möbelben. Tassarna ska hållas rena.

RÄTT TEMPERATUR OCH LUFTFUKTIGHET

Trä är ett naturmaterial som rör sig i takt med natur-liga skiftningar av den relativa fuktigheten. På sommaren sväller det och på vintern krymper det. Brädorna kan kupa eller skåla sig, där upp till 0,4 mm inte är ovanligt. Det finns toleranser som tillåter upp till 0,2% av brädans bredd. När träet krymper, syns detta som springor mellan bräderna. För att motverka alltför stora rörelser och därmed skador på golvet skall rumstemperaturen hållas inom **15-25°C** och den relativ fuktigheten mellan **30-60%**. Vissa träslag som bok och lönn kan vara känsligare för klimat-variationer än andra. Tänk på att golvvärme torkar ut trägolvet mer än t ex element. Vid golvvärme får golvet yttemperatur aldrig överstiga **27°C**. Relativ luftfuktighet i inomhusluften ökar då människor vistas i rummet och utför vardaglig aktivitet såsom matlagning, duschning etc. Gröna växter och t ex akvarium ger dessutom ett fuktillskott till luften. Den relativa luftfuktigheten kan också höjas med hjälp av luftfuktare.

STÄDNING

Gör till daglig rutin att avlägsna synlig smuts såsom smulor, sandkorn och dylikt. Dammsugning med fast borstmunstycke avlägsnar de flesta torra partiklar. Fuktutdunstning med en hårt urvriden microfiberduk (mopp) utföres vid behov. I vattnet kan tillsättas några droppar mildt syntetiskt rengöringsmedel, typ handdiskmedel utan ammoniak.

Använd aldrig våta rengöringsmetoder på ett trägolv!

RENOVERING

Det flesta trägolv kan renoveras upprepade gånger så länge som det finns en tillräckligt tjock slitytta. I regel slipas hela golvet till rent trä för att omlackeras. På så sätt erhålls samma nyans och glans på golvet. För ett bra resultat förutsätts att golvet underlag är stabilt och att slitskiktets stavar sitter väl förankrat i underlaget.

Begränsade skador kan punktlagas, men kan ge en synlig övergång mellan det gamla golvet och lagningen. Slitskador som smårepor kan slipas med fint slippapper och överlackeras. Vid enstaka djupa repor/intryck kan en slitstestav eller lamellbräda bytas ut.

För att förlänga lackytans livslängd kan underhåll göras med en underhållslack/refreshers. Detta ger extra skydd och lyster. Riktvärde för golv i hemmiljö är 1-2 gånger per år, eller efter behov. Underhållslack har en halkhämmande effekt och innehåller inget vax vilket möjliggör för en framtida överlackning. Om trägolvet behandlats med vax eller polish måste golvet slipas till trärent före omlackeringen.

FLÄCKBORTTAGNING

Avlägsna fläckar innan de hunnit torka in i lacken och eftertorka om nödvändigt med rent vatten. Använd en väl urvriden trasa.

Ett lackerat trägolv skadas av mycket och hett vatten, starka rengöringsmedel som t ex Perkloretylen, thinner, aceton och T-sprit. Använd därför dessa fläckborttagningsmedel med stor försiktighet. OBS! Slipning med stålull och skurnylon kan repa lacken.

FLÄCKNYCKEL

Fläck av:	Tas bort med:
Choklad, fett, frukt, glass, grädde, juice, kaffe, läsk, saft, te, vin, ägg, öl, exkrement, kräkningar, urin	Neutralt eller svagt alkaliskt rengöringsmedel utan ammoniak utspätt i ljummet vatten
Asfalt, gummi, olja, skokräm, sot, svårare fläckar av choklad och fett	Tvättafta, lacknafta
Färgkriter, läppstift, tusch	T-sprit 50%
Stearin, tuggummi	Kylspraya eller lägg en plast påse med isbitar på fläcken. Skrapa sedan försiktigt.
Blod	Kallt vatten

↑ [Tillbaka till innehållsförteckning](#)

Skötsel &
underhåll

Hemmiljö Lackerade trägolv

Juni 2013

Lackerade trägolv - hemmiljö

Tänk på att olika träslag har olika egenskaper såsom hårdhet, intryck- och repkänslighet, färg m.m.

Alla trägolvs färg förändras då paketen öppnas och golvet utsätts för UV-ljus. Körsbär, valnöt samt värmebehandlade träslag förändras mest.

Observera att feta/glansiga fläckar syns tydligare på golv med matt yta, särskilt i utrymmen med släpljus. Underhållsfrekvensen behöver därför anpassas till utrymmet smutsbelastning och ljusinsläpp.

Inomhusklimat

Rätt rumsklimat och luftfuktighet är viktigt för att trägolv inte skall formförändras mer än normalt. I nya hus bör man vara speciellt uppmärksam på detta. Byggfukt och hög sommarfukt kräver god ventilation och eventuellt uppvärmning. Luftens relativa fuktighet inomhus skall ligga mellan 30 % och 60 % RF. Under eldningssäsong kan det ibland bli för torrt, under 30 % RF, då krävs att luften tillförs fuktighet med hjälp av t.ex. luftfuktare. Tänk på att vid golvvärme får yttemperaturen aldrig överstiga 27°C.

Daglig städning

Vid daglig rengöring behövs normalt endast torra städmetoder, torr mopning eller dammsugning.

Vid grundligare rengöring, fukt torka golvet med väl urvriden microfibernopp. Svabbgarn rekommenderas inte eftersom det lämnar för mycket vatten efter sig på trägolvet. Tillsätt ev. några droppar Tarkett Bioclean eller milt syntetiskt rengöringsmedel utan ammoniak i vattnet. **Använd inte såpa** på lackade ytor då det kan bildas en fet hinna.

För punktfläckar rekommenderas Tarkett Bioclean utspätt 1:20, med vatten, att spraya på fläcken samt att gnugga med en microfibernopp. På mattlackade golv rekommenderas grovrent pH 10-11 vid den dagliga städningen för att ta bort feta fläckar efter t.ex. fötter i gångstråk och trafikerade ytor.

Efter många års bruk kan lackytan fräschas upp med Tarkett Lackrefresher. Golvet får en ny lyster och blir mer lättstädat.

Tarkett Lackrefresher skall appliceras tunt, gärna med microfibernopp och i brädornas längdriktning. Skaka flaskan före användning.

Information

DANMARK
Tarkett A/S
Industrivej 2
2640 Hedehusene
Tel : 43 90 60 11 - Fax : 43 90 37 00
info.dk@tarkett.com
www.tarkett.dk

NORGE
Tarkett AS
Postboks 500, Brakerøya
3002 Drammen
Tel : 32 20 92 00 - Fax : 32 20 92 01
info.norway@tarkett.com
www.tarkett.no

SUOMI/FINLAND
Tarkett Oy
Lars Sonckin kaari 16
02600 Espoo
Puh. : (09) 4257 9000 - Fax : (09) 4257 9090
info.fi@tarkett.com
www.tarkett.fi

SVERIGE
Tarkett AB
Box 4538
191 24 Sollentuna
Tel : 0771-25 19 00 - Fax : 08-96 62 83
info.se@tarkett.com
www.tarkett.se

Smutsförebyggande åtgärder

Stoppa smutsen vid ytterdörren med lämpliga avtorkningsmattor. Ju mer smuts du stoppar vid dörren, desto mindre städning inuti lokalen. Kom ihåg att grus nöter och skadar golvet. Möbeltassar och skyddsmatta under rullande hjul minskar risken för repor. Vätska ska genast torkas upp.

Fläckborttagning

Tarkett lackerade trägolv har hög fläckhårdighet. För bästa resultat bör dock fläckar avlägsnas när de är färska. När fläcken är borta skall golvet fukt torkas med rent vatten. Använd en ren, väl urvriden fuktig trasa.

FLÄCK AV	TAS BORT MED
Frukt, bär, saft, öl, vin, mjölk, grädde, kaffe, te	Syntetiskt rengöringsmedel utan ammoniak t.ex. Tarkett Bioclean i ljummet vatten.
Choklad, fett, skokräm, gummi-klacksmärken, olja, tjära, asfalt	Tvättnafta, lacknafta
Färgband, färgstänk, bläck, kulspetspenna, läppstift	T-sprit
Urin, kräkningar	Syntetiskt rengöringsmedel utan ammoniak, t.ex. Tarkett Bioclean i ljummet vatten.
Blod	Kallt vatten

Proteco

Proteco ytbehandling inkluderar ett komplett sortiment av rengörings- och underhållsprodukter för dagligt och periodiskt underhåll, speciellt framtagna för trägolv från Tarkett. Använd bara Tarketts produkter på trägolv från Tarkett och följ våra utförliga anvisningar och instruktioner – då får du garanterat bästa resultat!

Sätt gärna upp detta skötselråd på insidan av Er städsåpsdörr

www.tarkett.com

5.3 Tapeter och målade ytor

Tapeter

Var varsam vid rengöring av dina tapeter, följ leverantörens anvisningar för just din tapet noga. Tänk på att tapeterna i de olika rummen kan vara gjorda i olika material även om de är från samma leverantör och därför vara olika känsliga.

Målade ytor

Var försiktig med nymålade ytor, färgens goda egenskaper uppnås först efter några veckor. Efter att färgen har härdat används handdiskmedel alternativt allrengöringsmedel som inte innehåller lösningsmedel. Missfärgningar som uppkommit då metall gnidits mot ytan försvinner lätt med ett suddgummi.

Tak

Målade ytor torkas av med en väl urvriden trasa efter rengöring. Matta ytor kan bli flammiga vid kraftig tvättning. Var extra varsam om ditt tak är grängat (dvs taket har en knottrig ytstruktur), då är det känsligt för fukt och får inte torkas med fuktig trasa.

Halvmatta och halvblanka färger

Gör ren ytan med diskmedel alternativt allrengöringsmedel nerifrån och upp. Torka med vatten och vädra för att minska luftfuktigheten.

Listverk

Golvsocklar och dörrfoder är tillverkade av furu i kulör NCS S0502-Y.

Information om de tapeter och färger som är valda i din bostad finns i specifikationen över dina inredningsval.

Skötselråd

för målade väggar och tak

Var försiktig med nymålade ytor. Färgernas slutliga goda egenskaper uppnås först efter ett par veckor, varför försiktighet bör beaktas när det gäller slitage, repkänslighet och uppglansning. Efter härdningstiden använd handdiskmedel alternativt allrengöringsmedel som inte innehåller lösningsmedel. Använd aldrig sprit eller starka lösningsmedel.

Matta vägg- och takfärger.

Milltex 2, Milltex RF, 5, 7, Pashmina och Kashmir

NORMAL RENGÖRING: Matta ytor är generellt känsliga för uppglansning om man gnider på ytan. Kan också bli flammig, framför allt vid kraftig tvättning. Vid rengöring torka därför av ytan försiktigt med en väl urvriden trasa.

Halvmatta och halvblanka färger.

Milltex 20 och Tålig Halvmatt.

NORMAL RENGÖRING: Gör ren ytan med handdiskmedel alternativt allrengöringsmedel. Tvätta alltid nedifrån och upp. Skölj med vatten och ventilerare därefter för att minska fuktigheten i luften.

FLÄCKBORTTAGNING: Handdiskmedel alternativt allrengöringsmedel. Med utspädd ättiksyra (matättika) avlägsnar man rostfläckar. Svarta missfärgningar kan uppstå när man gnider metall mot färgytan. Radera bort dem med ett suddgummi.

Skötselråd

För ytor behandlade med Accent helmatt.

Var försiktig med nymålade ytor när det gäller slitage och uppglansning. Färgens slutgiltiga goda egenskaper uppnås först efter några veckor. Efter härdningstiden använd handdiskmedel alternativt allrengöringsmedel som inte innehåller lösningsmedel. Använd aldrig sprit eller starka lösningsmedel. Tvätta alltid nedifrån och upp. Undvik rinningar av smutsvatten.

NORMAL RENGÖRING: Torka av ytan försiktigt med en väl urvriden luddfri trasa eller använd en mjuk borste. Trasor och papper kan ludda av sig på ytan. Vid behov kan svag lösning av handdiskmedel alternativt allrengöringsmedel användas. Vid vätning av ytan uppstår vanligtvis en kulörförändring men den försvinner huvudsakligen igen efter uttorkning av ytan. Om kulörförändring kvarstår efter första tvättningen rekommenderas en avtvättning av hela väggpartiet. Akvalin Accent ger en mycket tålig yta men undvik ändå alltför kraftig bearbetning av ytan eftersom en uppglansning alltid är lättare synbar på en matt yta.

FLÄCKBORTTAGNING: Handdiskmedel alternativt allrengöringsmedel. Med utspädd ättiksyra (matättika) avlägsnar man rostfläckar. Svarta missfärgningar kan uppstå när man gnider metall mot färgytan. Radera bort dem med suddgummi och borsta sedan bort resterna av suddgummit.

Skötselråd

för våtrum målade med Alcro Tät Våtrumssystem

Alcros Våtrums-system ger en mycket vattenbeständig, slagtålig och smutsavvisande yta. Varje komponent i systemet innehåller mögelförhindrande medel.

Ett våtrum kräver litet extra omsorg och regelbunden rengöring för att det skall behålla sitt fina utseende länge. Första tiden efter nymålningen bör man handskas försiktigt med ytorna. Ytan skall torka minst en vecka innan den utsätts för vattenbegjutning.

Kontrollera att tätningar kring genomföringar och håltagningar är intakta. Täta nya skruvhål och håltagningar omgående.

Se till att ventilationen är tillfredsställande och fungerar som avsetts. Ta för vana att efter duschning föra bort vatten från golvet med gummiskrapa. Dra ej för duschdraperi. Ställ dörren på glänt. På så sätt kan luftfuktigheten hållas nere och möjligheterna för mögeltillväxt begränsas.

Väggarna måste med jämna mellanrum rengöras från kalkavlagringar, tvålrester och dylikt, speciellt viktigt är detta vid utsatta ställen som duschplats, vid och under badkar och tvättställ. Använd kalkavlösande rengöringsmedel, t ex Kalkosan och mjuk borste. Skölj med rent vatten och torka ytan.

Normal rengöring görs med vanliga syntetiska tvättmedel. Rengöringsmedel och redskap med slipande effekt skadar ytan och skall inte användas. Använd inte heller sprit (t ex T-Röd) eller starka lösningsmedel, då dessa löser upp färgen. Ta som regel att tvätta nerifrån och upp, skölj med rent vatten och torka ytan.

Delfin Alg och Mögeltvätt som har en blekande effekt och kan vara ett effektivt fläckborttagningsmedel, även för mögel-fläckar.

Leksand 2015-09-21

Skötselinstruktioner SEBE-ytbehandlat listverk

SEBE-ytbehandlat listverk är utfört av furu klass A eller B enligt SS 23 28 11 i standardprofiler enligt SS 23 28 12.

Smygpanel, väggavslut, täcklister mm utförs även av MDF-board.

Ytbehandlingen utförs med Beckers industrifärg AB:s produkter:

Produktnamn	Produktkod	Användning	Miljöinformation
Sherwin-Williams Laqva Prime	ED 1225	Grund	Basta-försäkran
Sherwin-Williams Laqva Top 30	EG1380-55053	TOPP	Basta-försäkran

Ytbehandling med genomsynlig behandling såsom laserade och klarlackade produkter:

Produktnamn	Produktkod	Användning	Miljöinformation
Sherwin-Williams Laqroma Clear 18	EG1086-0018	Bets & klarlack	Basta-försäkran

Listen kan efter slipning övermålas med såväl vatten- som lösningsmedelsbaserade färger.

Vid rengöring rekommenderas avtorkning med lätt fuktig trasa. Undvik starka kemikalier.

Med vänliga hälsningar

Pär Bergkvist
VD
AB UNE-Produkter

Leksand 2015-09-21

Skötselinstruktioner SEBE-ytbehandlat listverk ädelträ

SEBE-ytbehandlat listverk är utfört av ädelträ klass A enligt SS 23 28 11 i standardprofiler enligt SS 23 28 12.

Ytbehandlingen utförs med Sherwin-Williams industrifärg AB:s produkter:

Beckri clear UM/614 18-223.

Samtliga produkter uppfyller kraven i Basta.

Listen kan efter slipning övermålas med såväl vatten- som lösningsmedelsbaserade färger.

Vid rengöring rekommenderas avtorkning med lätt fuktig trasa. Undvik starka kemikalier.

Med vänliga hälsningar

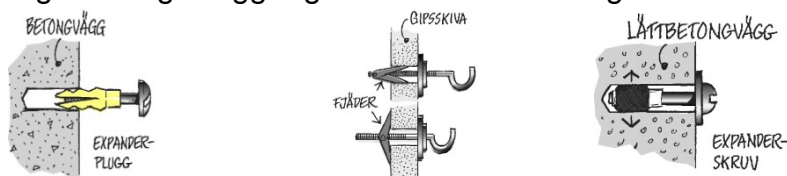
Pär Bergkvist
VD
AB UNE-Produkter

5.4 Att sätta upp saker på väggen/ i taket

Väggarna sätter den personliga prägeln på ditt hem, var noggrann när du sätter upp tavlor, krokar och liknande för att undvika onödiga hål i väggarna. Olika väggmaterial kräver olika metoder för uppfästning, ta kontakt med kunnig person om du är osäker. Om du har skjutdörrar i din bostad, tänk på att spiken eller skruven som du använder för att hänga upp din tavla med kan skada eller låsa skjutdörren. Viktigt att tänka på när du skall fästa lampor, krokar m.m. i taket i din nya lägenhet är att du inte får borra djupare än 50 mm. Detta beror på de installationer som ligger över detta djup. Risken finns att du träffar vattenledningar eller el-installationer om du borrar djupare än 50 mm.

- **Hårda väggar**

I betong- och tegelväggar gör du hål med en slagbormaskin.

- **Porösa vägar**

Till gipsskivor och lättbetongväggar använder du drillborr, borrarväng eller bormaskin. Alla hål måste pluggas. Din järnaffär kan ge dig råd om vilka skruvar och krokar du bör använda för respektive väggmaterial. Undvik självhäftande krokar, de lossnar lätt och lämnar fula limmärken efter sig.

- **I våtrum**

Undvik att göra hål i en kakelklädd vägg, särskilt vid duschplats och kring badkar. Läs mer under avsnitt "Kakel och klinker"

- **Vägg-TV**

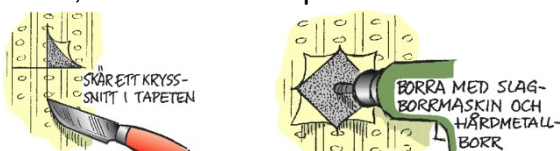
Det är förberett för vägg-TV på en vägg i vardagsrum och största sovrum, placeringen är markerad på din ritning. Observera att förstärkningen är plywood och är anpassad för att TV monteras mot vägg. Om du väljer en mycket stor TV eller om du sätter din TV på en "arm", tänk på att det medför mycket stora belastningar som kräver ytterligare förstärkningar innan montering.

- **Idolaffischen**

Sätt gärna upp affischen på barnens stora idol, världskartan eller almanackan. Men använd häftstift eller nålar. Tejp och fästlera ger fula märken på tapeten.

- **Så här gör du "osynliga" hål**

Vid upphängning av exempelvis större tavlor eller hyllor då du behöver borra i väggen kan du enkelt gömma borrhålen. Börja med att göra två snitt i ett kryss i tapeten med en skarp kniv där du vill borra. Lyft undan tapetflikarna och borra. När du inte ska använda hålet längre tar du ut skruven, viker tillbaka tapetflikarna och hålet "försvinner".

↑ [Tillbaka till innehållsförteckning](#)

6. Inredning

6.1 Köksinredning

Ditt kök håller hög standard och är byggt för att användas varje dag under lång tid. Genom att ta hand om dess inredning får du ett kök som kan användas varje dag i många år. Om du har bänkytor av trä är det extra viktigt att du följer leverantörens anvisningar för att bevara dess egenskaper. På följande sidor får du skötselanvisningar från din köksleverantör. Torka skåpluckor torra efter tvätt och använd mildt diskmedel med max 1% tvål.

6.2 Dörrar och garderober

Dörrarna i och till din bostad är utformade för att vara funktionella och hållbara. På följande sidor finns anvisningar för hur du rengör dina dörrar och smörjer gångjärnen vilket ska göras en gång om året. Garderobernas dörrar kan justeras vid behov genom att skruva vid gångjärnen. Följ din leverantörs anvisningar.

Marbodal®

Kök för livet

Monteringsguide & Skötsel&anvisning

SKÖTSEL- **anvisningar**

Vi glädjer oss åt att få leverera ditt

Marbodalkök

Här finner du skötsel­anvisningar för ditt kök. Det färdiga köket består av levande material, som kräver riktig skötsel för att kunna hålla länge och se vackert ut. Ett levande material åldras bl a genom att skifta färg över tiden. Vissa träslag blir mörkare och andra ljusare. Olika ytor kräver lite olika skötsel. Leta under respektive rubrik tills du hittar det/de ytmaterial som gäller för just ditt kök. Det finns också information kring ett antal vanliga frågor.

Skåpstomme

Skåpstommarna är i allmänhet uppbyggda av direktlaminerad spånskiva. Denna skiva tål fukt men inte i alltför hög utsträckning, d v s vatten får inte bli stående så att det kan tränga in i befintliga skarvar mellan plana ytor och kanter.

Det är därför viktigt att man torkar av sina snickerier med en torr trasa omedelbart vid vattenspill t ex på diskbänkskåpet eller badrumsskåpet efter disk respektive tvätt. Placering av t ex en kaffe­bryggare så att varm ånga strömmar upp mot ett väggs­kåps undersida (gäller även ljusramplis­te eller en luckas kant) bör undvikas. Rengör med vatten och diskmedel. Svåra fläckar tas bort med T-röd. Gångjärnen på luckorna kan behöva justeras efter en tids användning.

Målade och fané­rade ytor

Målade och fané­rade ytor rengörs med en fuktig trasa och mildt diskmedel som man normalt använder i hushållet. Använd inte skurpulver eller liknande medel som innehåller slipmedel, alkohol och andra repande partiklar, inte heller thinner eller ammoniak. Liksom stommarna måste även luckorna, speciellt kanterna, torkas av efter att de har utsatts för vattenspill.

Kraftig rökning och vitmålade kök hör inte ihop. Nikotinet gör att luckorna gulnar, ingen vit färg motstår detta. Fané­rade ytor behöver hållas torra och befriade från fett och rengöringsmedel. Detta gäller speciellt ljusa fanér. Eftersom fanér är mer eller mindre porig skall man vara sparsam med vatten vid rengöring så att fukt inte tränger in i faneret. För att stärka luckans ytskikt och göra den tåligare mot repor utförs följande behandling innan användning: Ta bort skyddsfilmen när luckor och lådor har monterats. Torka av den högblanka ytan med en mjuk trasa som fuktats med en tvällösning (max 1% tvål) och låt luckan torka. Efter 24 timmar får avtorkningen sin effekt. Vid den dagliga rengöringen används vatten och tvällösning enligt ovanstående. **Viktig!** Alkoholhaltigt rengöringsmedel inte ska användas.

Folierade ytor

För att stärka luckans ytskikt och göra den tåligare mot repor utförs följande behandling innan användning: Ta bort skyddsfilmen när luckor och lådor har monterats. Torka av den högblanka ytan med en mjuk trasa som fuktats med en tvällösning (max 1% tvål) och låt luckan torka. Efter 24 timmar får avtorkningen sin effekt. Vid den dagliga rengöringen används vatten och tvällösning enligt ovanstående. **Viktig!** Alkoholhaltigt rengöringsmedel inte ska användas.

Bänkskivor

Monteras enligt anvisning som medföljer bänkskivan. Bänk-skivor belagda med högtryckslaminat rengörs med alla rengöringsmedel som förekommer i hushållet. Undvik att starkt färgade ämnen, såsom t ex jod eller bläck, kommer i kontakt med laminatyten.

På bänkskivor med laminatkantlist eller träkantlist är det viktigt att undvika att fukt tränger in i skarvarna. Undvik att öppna en varm diskmaskin. Fuktspärr ska monteras ovanför diskmaskinen för att avhjälpa problem med värme och fukt. Var noga med att inte placera heta kastruller eller stekpannor på laminaten.

Bänkskivor i massivt trä är ett levande material som vid förändrad luftfuktighet torkar ut om det inte ytbehandlas. När det gäller massiva bänkskivor är det väldigt viktigt att dessa monteras och sköts på föreskrivet sätt för att t ex undvika att skivorna slår sig. Har du valt en massiv träskiva har du valt ett naturligt material som kräver omtanke och underhåll för att behålla sin skönhet under många år. Sköter du den rätt blir den bara vackrare med åren.

Observera att all behandling och allt underhåll skall utföras på torra skivor. Låt aldrig vatten stå på skivan. Då kommer träet att svälla och i värsta fall även spricka. Kaffebryggare kan också ställa till problem. En del kaffebryggare blir mycket varma på undersidan vilket torkar ut träet. Det kan ge fläckar och sprickor. Speciellt viktigt är detta om du har en underlimmad diskho. En kaffebryggare, liksom frityrgrutor och andra varma apparater, ska för säkerhets skull alltid stå på ett underlägg.

Innan du monterar din massiva träskiva

Det är av största vikt att du oljar in skivorna rejält med bifogad olja innan monteringen. Detta gäller för såväl över som undersidan. En vaxad eller hårdvaxolja skiva behöver inte vaxas/oljas innan monteringen. Den är redan behandlad. Däremot ska den underhållas regelbundet.

Hårdvaxade skivor

Vi rekommenderar Hårdvaxolja vilket ger ett ytskikt med mycket bra skydd. Tänk på att skydda skivornas yta ordentligt vid montage, kakling o.s.v. Om ytan skadats eller påverkats måste skivorna, innan de tas i bruk, behandlas med Hårdvaxolja. Eftersom varje skiva (liksom varje stav i varje skiva) är unik, krävs olika mängd Hårdvaxolja för att mätta ytan och bygga ett fullgott ytskikt. Detta framträder först efter en tids användning. Därför är det särskilt viktigt att du under första året kontrollerar om dina skivor behöver underhållas med Hårdvaxolja. Detta gäller även när ytan blivit sliten eller skadad. Om din skiva har en underlimmad diskho, är det extra viktigt att ändträet och kanter vid diskhon alltid har ett bra skydd.

Gör så här: Slipa vid behov med fint sandpapper eller slip­svamp. Torka rent. Lägg på ett tunt lager Hårdvaxolja. Torka i trätets längdriktning med torr trasa. Se till att en tunn film uppstår. Låt torka i minst åtta timmar. Vid hårt sliten skiva eller om ytan slipats trären upprepas behandlingen ytterligare två gånger.

Var försiktig så att hårdvaxoljan inte kommer i kontakt med något annat än bänkskivan. Om så sker, torka bort direkt! Intorkad hårdvaxolja är mycket svår att avlägsna! Hårdvaxolja i burk har en begränsad hållbarhet och bör därför förbrukas inom ett år. Skruva alltid på korken ordentligt. De trasor och svampar du använt kan självantända då oljan oxiderar! Blöt med vatten och slå in lufttätt eller elda under kontrollerade former!

Vaxade skivor

Björkskivor är alltid vaxade, men även skivor av andra träslag kan vaxas. Med vaxning bibehålls färgtonerna i träet och ljusa träslag ska ju behållas ljusa. Med olja djupnar tonerna, vilket oftast eftersträvas. Björk däremot blir mörk och flammig.

Om din skiva är vaxad, kräver den underhåll. Behandla skivorna med vax så fort ytan känns sträv, uttorkad eller sliten. Lämna inte vatten på ytan och skydda träet mot värme från exempelvis kaffebryggare eller frituregryta. En vaxad yta är behandlad i flera steg. Slutresultatet är en hård, skyddande yta. På en sådan yta ska du aldrig använda slipande material som exempelvis Scotch-Brite eller slippapper.

Oljade skivor

Första tidens behandling av oljade skivor är oerhört viktig för att de ska förbli lättskötta och snygga under en lång tid framöver. Träskivans fibrer behöver mättas med olja för att skivan skall bli formstabil samt motstå fukt och smuts. Detta sker med upprepade behandlingar och tar cirka ett år. När detta är klart har du fått en helt underbar naturprodukt.

Efter montering oljas samtliga sidor och kanter med Träolja, vilket är en högraffinerad kallpressad och rå linolja. Lägg på ett ordentligt lager och arbeta in oljan med trasa. För extra len yta använder du mjuk slipkloss (extra fin). Glöm inte kanterna! Låt oljan ligga på i 30 minuter. Fördela emellanåt överskottet till de delar som suger upp mycket. Gnugga sedan ytorna torra med en luddfri trasa.

Var försiktig så att oljan inte kommer i kontakt med annat än bänkskivan. Om så sker torka bort direkt! Intorkad olja är mycket svår att avlägsna! Om inte ytan torkas helt torr efter en halvtimme utan får ligga länge så torkar den till en kladdig, seg yta som är mycket svår att få bort. Den trasa eller svamp som du använt kan självantända då oljan oxiderar! Blöt med vatten och slå in lufttätt eller elda under kontrollerade former!

Efter en oljebehandling kan olja tränga upp i flera dagar och skada tidningar och böcker! Upprepa behandlingen ytterligare en gång första veckan, därefter en gång i veckan under tre veckor. Upprepa efter en månad, tre månader och sex månader. Behandla sedan med olja och trasa en eller två gånger om året. Har det kommit smuts ner i träets porer, använder du mjuk slipkloss (extra fin).

Behandla med ny olja

Efter en månad eller två behöver träet ytterligare behandlingar. Till en början kommer fibrer att resa sig så att ytan känns sträv. Då använder du en mjuk slipkloss (extra fin) och arbetar i träets längdriktning varefter skivan behandlas med ny olja.

En del starka rengöringsmedel löser olja. Då blir ytan ljus och sträv. Behandla med olja omedelbart som beskrivits ovan och försök hitta ett rengöringsmedel som inte löser olja.

Om olyckan är framme

Ditt hem är säkert inget museum, och därför är det oundvikligt med småskador i yta och kanter, hur försiktig du än är. En träyta tål inte att du ställer heta kärl på den. Starka rengöringsmedel liksom andra starka vätskor som alkohol kan också påverka skivan.

Om ytan har skadats eller missfärgats kan du alltid slipa bänkskivan. Det är just det som är fördelen med massivt trä. Efter en sådan slipning måste du ytbehandla från grunden igen. Det material som behövs finns hos våra återförsäljare. Slagmärken kan många gånger repareras med hjälp av varmt vatten som får träet att svälla och återta sin form. Detta är lättast med trä som behandlats med olja och svårast med en vaxad yta, men det kan alltid vara värt ett försök.

Har du slipat ytan, kan du alltid byta från olja till vax eller tvärtom, men ytan måste behandlas som om den var obehandlad. Vid byte från en behandling till en annan gäller alltid att man slipar ner hela ytan ordentligt. Detta görs lämpligast när skivorna ändå är i behov av ny behandling. Putsningen blir betydligt enklare när ytan är lite uttorkad och sliten jämfört med nybehandlad. Väljer du olja, behandlar du enligt det schema som beskrivits tidigare.

Väljer du vax, följer du fabrikantens anvisningar. Väljer du Hårdvaxolja behandla då skivan tre gånger som beskrivs i avsnittet "Hårdvaxolja på skivor". Undvik linolja på en skiva av björk. Då riskerar du att skivan blir mörk och flammig. För att reparera det, måste flera millimeter slipas bort. På björk bör du använda vax eller Hårdvaxolja.

Porslin- och rostfritt sanitetsporslin

Våra tvättställ har en glaserad yta. Denna är lätt att hålla ren och är beständig mot de flesta kemikalier. Använd vanliga rengöringsmedel. Rengöringsredskap som innehåller hårda slipmedel, såsom stålull och grön fibersvamp, skall inte användas. Starka syror, t ex saltsyra och svavelsyra, och starka alkalier, t ex kaustiksoda, bör inte användas. Droppande kranar bör snarast repareras.

Rostfria disk- och tvättbänkar

Den rostfria plåtytan bör torkas ren efter varje användning med en fuktig trasa eller svamp, som eventuellt doppats i diskmedelslösning som sedan sköljes bort. Torrtorka efter. Använd ej hårda eller vassa föremål, stålull eller liknande. Matta partier på plåten får tillbaka sin lyster om man strör på lite krita och gnuggar med mjuk trasa. Efter all rengöring skall plåtytan sköljas med vatten och torrtorkas. Hantera inte syror och andra aggressiva ämnen på disk- eller tvättbänken.

Även inläggningsspad, sockrade och saltade vätskor, som får torka in kan ge fläckar som är svåra att avlägsna. Missfärgningar av den rostfria ytan kan även uppstå om ämnen med järninnehåll typ stålull, spik, grus och smuts får ligga på den fuktiga ytan. Missfärgningen kommer inte från det rostfria materialet utan från det främmande materialet. Även vatten i vissa kommuner kan ge upphov till missfärgningar.

Använd inte stålull eller fibersvamp på bänkplanet, däremot kan fibersvampen med fördel användas i disklåda och slasktratt. **OBS!** Det är viktigt att torka och gnugga i bänkens längdriktning. Det kan uppstå mindre repor på den rostfria plåten vid normal användning.

Goda råd om spisfläkten

Starta alltid spisfläkten innan du sätter igång med matlagningen, annars utnyttjar du inte kapaciteten ordentligt. Kom ihåg att låta spisfläkten gå upp till 15 minuter efter matlagningen.

Spara på energin

En spisfläkt som går på högfart förbrukar dubbelt så mycket energi som en som går på lågfart. Högsta läget används som regel bara när man kokar något som luktar eller osar mycket.

Goda ventilationsförhållanden

Om spisfläkten inte fungerar som den ska, kan det bero på att slangen har veckat sig, lång kanal med många böjar, för liten takhuv i förhållande till ventilationsröret m.m. Goda ventilationsförhållanden ger en effektiv funktion och därmed lägre elförbrukning.

Rengöring

Torka fettfiltret med en trasa, diska vid behov. Som huvudregel bör du aldrig använda rengöringsprodukter med slipmedel. Alla spiskupor rengörs med fuktig trasa eventuellt med diskmedel på. Glasskärmen rengörs med fönsterputs.

Filter

Det är viktigt att diska fettfiltret minst varannan månad. Filtret diskas antingen för hand eller i diskmaskin. Har du kolfilter i din spisfläkt kan detta inte diskas, utan måste bytas ut 1-2 gånger per år. **OBS!** Flambera aldrig på spisen under spisfläkten.

Allmänna leverans- och köpvillkor

Marbodal rekommenderar sina återförsäljare att för konsumentköp tillämpa TMF:s (Träoch Möbelindustriförbundet) kök- och badinredningsgrupps allmänna villkor, TMF 04 KB. Bestämmelserna är fastställda efter förhandlingar med Konsumentverket. För köp av varor i yrkesmässig byggverksamhet tillämpas ABM 07.

Reklamationer

Om köparen vill åberopa att varan är felaktig, ska anmälan ske till den som är avtalspart. För en konsument är det vanligen den återförsäljare, som man köpt varan av. Det är angeläget att anmälan sker snarast efter det att man märkt felet.

Anmälan som sker inom två (2) månader från det att köparen har upptäckt felet ska alltid anses ha lämnats i rätt tid. Vid anmälan, skriv några rader för att undvika missförstånd och bifoga gärna foto, så att bedömning av lämplig åtgärd kan göras snabbt och korrekt.

Reklamerar köparen inte inom tre (3) år efter det att han tagit emot varan, förlorar han rätten att åberopa felet.

Fuktskador som uppstått pga ovarsamhet godkänns inte som reklamation. Marbodal lämnar 10 års funktionsgaranti på skåpstommar, fronter d v s luckor och lådförstycken samt på lådor, lådskenor och gångjärn.

Funktionsgarantin gäller vid normal användning i privatbostad eller likvärdigt. Marbodal ansvarar inte för fel som beror på olyckshändelse eller annan händelse utanför vår kontroll. Vi ansvarar heller inte för skador orsakade av brister i lagring, hantering, skötsel eller montering av varan eller på annat förhållande som kan hänföras till köparen.

Köpare som medvetet monterat felaktig vara, utan accept från säljaren, är ansvarig för merkostnader som följer av detta. Vid fel på varan är konsumenten skyldig att begränsa skadan och hålla kostnaderna nere i största möjliga mån.

Transportskador

Vid mottagning av gods: Synliga avvikelser, ska noteras på frakthandlingens kvittensdel, därefter kvitterar mottagaren godset. Med avvikelser menas såväl skador som avvikelse i antal kolli jämfört med följesedel. Kvitteringen ska ske genom personlig namnteckning samt läsligt (textat) namnförtydligande.

Dolda transportskador ska anmälas inom 7 dagar. Om så inte sker förfaller rätten till ersättning. Behåll det skadade godset & emballaget tillgängligt för ev besiktning. Ta gärna foto av skadan och emballaget.

Transportskadan anmäls till: **Privatkund/Konsument** anmäler avvikelser till det företag du köpt av; Hus, återförsäljare, bygghandel eller köksbutik, som i sin tur kontaktar Marbodals kundtjänst via sin vanliga kontaktpersons direktnummer eller telefon: 0476-557 99, fax 0476-152 82 alternativt e-post: order@myresjokok.se.

Företagskunder anmäler till sin kontaktperson på Marbodal via direktnummer eller via växelns telefon: 0476-557 00, fax: 0476-152 82 alt e-post: transportskada@myresjokok.se.

När du har fått ett skadenummer kan du beställa ersättningsmaterial: **Privatkund/Konsument:** kontakta det företag du köpt av; återförsäljare, bygghandel eller köksbutik. **Företagskund:** kontakta din kontaktperson på Marbodal via telefon: 0476-557 00 fax: 0476-152 82 alt e-post: transportskada@myresjokok.se

Ett sigill för miljön.

För oss som jobbar med trävaror är det självklart att tänka på miljön. Därför är närmare 30 av våra kök Svanenmärkta. Det betyder att de lever upp till stränga krav på en miljövänlig, energisnål tillverkningsprocess. Och de gör det med bibehållen funktion och kvalitet.

Även våra MDF-skivor, spånskivor och lim tillverkas med både miljö och funktion i tankarna. Läs gärna mer om Marbodals Svanenmärkta kök på vår hemsida.

Marbodal®

Kök för livet

SKÖTSELANVISNING

SKJUTDÖRRAR & INREDNING

RENGÖRINGSTIPS FÖR SPEGEL

Om du får smuts eller fläckar på spegelytan använd först fönsterputs. Om detta inte hjälper kan du använda ett **rakblad** eller **stålull** av typ "Svinto". (Obs! Endast stålull ej Scotch brite eller liknande.) Glaset **blir inte repat** varken av rakblad eller av stålull.

RENGÖRINGSTIPS FÖR MÅLADE YTOR

Rengöres med milda och i hushållet vanliga förekommande rengöringsmedel. Använd **ALDRIG** skurmedel, stålull eller liknande preparat, som innehåller slipmedel eller medel med ammoniak.

RENGÖRINGSTIPS FÖR LACKERADE TRÄYTOR

Fanerade och massiva träytor är mer eller mindre poriga. Var därför sparsam med vatten vid rengöring. Använd lätt fuktad trasa och torka efter med väl urvriden trasa. Lämpliga rengöringsmedel är samma som målade ytor. Använd aldrig thinner för fläckborttagning.

RENGÖRINGSTIPS FÖR LAMINAT- OCH MELAMINBELAGDA YTOR

Rengöres med i hushållet förekommande rengöringsmedel, i likhet med målade och lackerade ytor. Ämnen som kan förorsaka missfärgningar eller frätskador (jod, vätesuperoxid, bläck, mineralsyror etc.) skall givetvis undvikas.

RENGÖRINGSTIPS FÖR BACKAR OCH INREDNINGSDETALJER

Efter rengöring med lämpligt syntetiskt rengöringsmedel eftertorkas med fuktig trasa för att undvika statisk elektricitet. Kristallolja, aceton och liknande medel får ej användas, då dessa medel kan skada plastdetaljer.

RENGÖRINGSTIPS FÖR OLJADE YTOR

Oljade ytor ska inte underhållsbehandlas med olja. Rengöring görs med en fuktad trasa, ev. med lite mild tvållösning, varefter ytorna torkas väl.

RENGÖRINGSTIPS FÖR PROFILER & SKENOR

Torka vid behov av profilerna och fronten med en fuktig trasa. Golvskenan dammsugs med jämna mellanrum för bästa möjliga gång.

FÖRVALTNING, DRIFT & UNDERHÅLL

OKTOBER 2014

SWEDOOR

Med vårt stora urval av olika ytor har vi möjlighet att tillmötesgå både funktionella och estetiska krav.

Dörrar

För målning på byggplats	Obehandlat eller grundad, träfiber. (Inner- och massivdörrar)	
Täckmålat	Som standard vit (NCS S 0502-Y glans ca. 20-35) Tidigare målningsklass T3-C enl. SS 05 68 12 används. http://www.jeld-wen.se sök efter Färgkarta. Alternativt andra färger ur NCS-systemet.	
Fanerat	Innerdörrar:	Björk, bok, ek, gabon, koto, mahogny, lamellek, valnöt, i klarlackat utförande, samt vitlaserad ek och svart ek. Alternativt andra fanertyper och ytbehandlingar mot förfrågan. Tidigare målningsklass Ke3-C enl. SS 05 68 12 används.
	Massivdörrar:	Ask, bok, svarvad björk, knivskuren björk, ek, furu, gabon, koto, körsbär, lönn och mahogny, i klarlackat utförande. Alternativt andra fanertyper och ytbehandlingar mot förfrågan. Tidigare målningsklass Ke3-C enl. SS 05 68 12 används.
	Ytterdörrar:	Ek ytbehandlade med en ej filmbildande träolja.
Spegeldörrar	Furu:	Obehandlad, lackerad, vitpigmenterad lackerad, lutbehandlad klarlackerad.
Laminat	Endast massivdörrar: Standard laminat enligt sid 7:26 Laminat standard färgöversikt med NCS-referenser. Alternativt andra kulörer och ytstrukturer mot förfrågan.	

Träkarmar

För målning på byggplats	Obehandlat eller grundad, furukarm utan fingerskarv.	
Täckmålat	Som standard vit (NCS S 0502-Y glans ca. 20-35) Tidigare målningsklass T3-C enl. SS 05 68 12 används. Alternativt andra färger ur NCS-systemet.	
Klarlackat	Furukarm utan fingerskarv. Tidigare målningsklass Ke3-C enl. SS 05 68 12 används.	
Laserat	Spegeldörrkarm:	Vitpigmenterad lackerad furu, lutbehandlad klarlackerad furu
	Karm till Unique och Stable:	Vitlaserad ek och svart ek.
Fanerat	Innerdörrkarm:	Björk, bok, ek, gabon, koto, mahogny, i klarlackat utförande. Alternativt andra fanertyper och ytbehandlingar mot förfrågan. Tidigare målningsklass Ke3-C enl. SS 05 68 12 används.
	Massivdörrkarm:	Bok, björk, ek, furu, körsbär, lönn och mahogny, i klarlackat utförande. Alternativt andra fanertyper och ytbehandlingar mot förfrågan. Tidigare målningsklass Ke3-C enl. SS 05 68 12 används.
Ytterdörrkarm ädelträ	Ek ytbehandlas med en ej filmbildande träolja.	

Stålkarm/minikarm (För massivdörrar samt Tambur- och säkerhetsdörrar)

För målning på byggplats	Elgalvaniserad.	
Täckmålad	Som standard vit (NCS S 0502-Y glans ca. 85). Alternativt andra färger ur NCS-systemet och RAL.	
Rostfri	Stålkarmar kan levereras i rostfritt stål, mot förfrågan.	

Före installation

Lagring skall ske på torr och väl ventilerad uppställningsplats. Tillse att det inte bildas kondens i emballaget.

Dörren skall helst förvaras stående, eller liggande på ett sådant sätt att beslagen inte skadar dörren.

Före montering

Kontrollera att karmen är oskadd och rätt utförd före montering. Karmen är normalt förborrad för montering med träskruv.

Vid montering med karmskruv kräver de flesta fabrikat att hålen genomborras med ett 14 mm borr. Iakttag försiktighet så att inte karmens yta skadas vid borrning och montering av karmskruv.

Som vägledning vid val av material för rengöring och reparation av dörrsnickerier lämnar vi här en kortfattad beskrivning av den ytbehandling som våra produkter genomgår före leverans. Ni finner här vidare uppgifter om rengöringsmedel samt färger och annat ytbehandlingsmaterial som vi rekommenderar.

Fanerade produkter

Ytbehandling sker med en ej filmbildande träolja, som har goda träkonserverande egenskaper och skyddar ytan mot olika slags väderlekspåkänningar.

Rengöring: Använd allmänt förekommande rengöringsmedel, förslagsvis vanligt diskmedel. Vid mögelangrepp används rengöringsmedel som tar bort mögelsporer. Använd inte medel som kan repa eller lösa upp ytan. Undvik därför lösningsmedel, skurpulver, stålull etc. Fukta ytan nedifrån och upp men rengör uppifrån och ned, annars finns risk för att ränder uppstår. Eftertorka. Vid behov kan dörren även slipas lätt med fint sandpapper. Slipdammet borstas och torkas bort.

Underhåll: Utförs vid behov, oftast några gånger om året. Efter rengöring påföres träolja (ej filmbildande) avsedd för utomhusbruk med viss sparsamhet men dock så pass mycket att ytan blir mättad.

Täckmålade produkter

Produkterna är målade med utomhusbeständiga färger som uppfyller höga krav på fyllighet, repfasthet, nötning och utseende samt har hög beständighet mot de flesta hushållskemikalier, fett och lösningsmedel.

Rengöring: Använd allmänt förekommande rengöringsmedel (ej alkaliska), förslagsvis diskmedel. Vid mögelangrepp används rengöringsmedel som tar bort mögelsporer. Använd inte medel som kan repa eller lösa upp ytan. Undvik därför lösningsmedel, skurpulver, stålull etc. Fukta ytan nedifrån och upp men rengör uppifrån och ned, annars finns risk för att ränder uppstår. Eftertorka.

Underhåll: Som regel krävs enbart rengöring om ej skador uppstår eller förslitning varit onormal. För att bibehålla produktens lyster rekommenderas dock årligen en behandling med något i handeln förekommande bilvax. Detta underlättar även rengöring

Kvistguling: I virke till målade karmar förekommer kvistar. Beroende på träets egenskaper och miljön som karmen är monterad i så ingår det i verkets naturliga åldrande att kvistarna med tiden kan urskiljas genom ytbehandlingen. Bättring av kvistguling se rubrik "Bättring"

Bättring: Mindre skador penselbättras lämpligen med någon alkyl- eller akrylatfärg för utomhusbruk i lämplig kulör och glans. Större skador kräver som regel spackling, slipning och total ommålning. Testa lämpligen först på ett mindre parti på t.ex. dörrens bakkant för att säkerställa att den tänkta produkten är förenlig med den ursprungliga ytbehandlingen.

Grundmålade produkter

Slipa lätt med fint sandpapper. Borsta och torka bort slipdammet. Måla därefter förslagsvis med halvblank alkydfärg för utomhusbruk.

Laserade produkter

Produkterna är behandlade med utomhusbeständiga lasyrer som uppfyller höga krav på fyllighet, repfasthet, nötning och utseende samt har hög beständighet mot de flesta hushållskemikalier, fett och lösningsmedel.

Rengöring:	Använd allmänt förekommande rengöringsmedel, dock ej alkaliskt, förslagsvis vanligt diskmedel. Använd inte medel som kan repa eller lösa upp ytan. Undvik därför lösningsmedel, skurpulver, stålull etc. Eftertorka.
Underhåll:	Som regel krävs enbart enkel rengöring om ej skador uppstått eller förslitningen varit onormal.
Bättring:	Får som regel utföras genom omlasering. Använd alkydlasyr för utomhusbruk.

Tröskel

Ytbehandlad med träolja som har god rötskyddande effekt.

Rengöring:	Damma eller torka av med lätt fuktad trasa.
Underhåll:	Som regel krävs enbart enkel rengöring om ej skador uppstått eller förslitning varit onormal. Vid behov kan tröskeln även slipas lätt med fint sandpapper. Slipdammet borstas och torkas bort. Därefter påförs träolja (ej filmbildande) avsedd för utomhusbruk med viss sparsamhet men dock så pass att ytan blir mättad.

Obehandlade produkter

Varmförrådsdörrar och Kallförrådsdörrar enligt sid 7:12 och 7:13 levereras obehandlade.

Ytbehandling:	Dörrar och karmar ska omgående efter montering ytbehandlas. Förrådsdörren målas med en täckande olje- eller vattenbaserad färg för utomhusbruk i valfri kulör. Undvik klarlack eftersom det ger dåligt rötskydd och kan förosaka sprickbildning i träytan. Trösklen till kallförrådsdörren levereras i obehandlad furu. Var noga med att olja in tröskeln med djupinträngande träolja.
Underhåll:	Förrådsdörren ska målas ca vart annat år, eller som minimum innan vatten och sol bryter ner ytan. Olja trösklen på nytt så fort den upplevs torr, detta för att undvika röta i tröskeln.

Som vägledning vid val av material för rengöring och reparation av dörrsnickerier, lämnar vi här en kortfattad beskrivning av den ytbehandling våra produkter genomgår före leverans. Ni finner här vidare uppgifter om rengöringsmedel samt färger och annat ytbehandlingsmaterial som vi rekommenderar.

Täckmålade produkter

Produkterna är målade med lacker för inomhusbruk med halvmatt glans, som uppfyller höga krav på fyllighet, repfasthet, nötning och utseende samt har hög hårdighet mot de flesta hushållskemikalier, fett och lösningsmedel.

Rengöring:	Använd allmänt förekommande rengöringsmedel. dock ej alkalisk. Förslagsvis vanligt diskmedel. Använd inte medel som kan repa eller lösa upp ytan. Undvik därför lösningsmedel, skurpulver, stålull etc. Fukta ytan nedifrån och upp men rengör uppifrån och ned. Annars finns risk för att ränder uppstår. Eftertorka
Underhåll:	Som regel krävs enbart rengöring om ej skador uppstått eller förslitningen varit onormal.
Bättring:	Mindre skador penselbättras. Fråga i er färghandel efter produkt lämpad för inomhussnickerier. Större skador kräver som regel spackling och total ommålning. Testa lämpligen först på ett mindre parti på t.ex. dörrrens bakkant för att säkerställa att den tänkta produkten är förenlig med den ursprungliga ytbehandlingen. Beakta att karm och dörrblad kan ha olika ytbehandling.

Fanerade klarlackerade produkter

Fanerade produkter är ytbehandlade med klarlack som ger god fyllighet, repfasthet och ytfinish samt god hårdighet mot de flesta hushållskemikalie.

Rengöring:	Använd allmänt förekommande rengöringsmedel. Förslagsvis vanligt diskmedel. Doppa en svamp eller trasa i lösningen och vrid ur väl. Rengör uppifrån och ned. Eftertorka. Avänd ej överskott av vatten och inte medel som kan repa eller lösa upp lacken. Undvik därför lösningsmedel, skurpulver, stålull etc.
Underhåll:	Som regel krävs enbart rengöring om ej skador uppstått eller förslitningen varit onormal. Produkter som används för möbelunderhåll t.ex. möbelvax och vaxpolish kan användas men krävs normalt inte.
Kvistgulning:	I virke till målade karmar förekommer kvistar. Beroende på träets egenskaper och miljön som karmen är monterad i så ingår det i virkets naturliga åldrande att kvistarna med tiden kan urskiljas genom ytbehandlingen. Bättring av kvistgulning se rubrik "Bättring".
Bättring:	Mindre skador penselbättras med klarlack i lämplig ton och glans. Större skador kräver nerslipning och total omlackering. Testa lämpligen först på ett mindre parti på t.ex. dörrrens bakkant för att säkerställa att den tänkta produkten är förenlig med den ursprungliga ytbehandlingen. Beakta att karm och dörrblad kan ha olika ytbehandling.

Skötselanvisning

Massiv-, Tambur- och Inbrottsskyddande dörrar (Del 1)

Som vägledning vid val av material för rengöring och reparation av dörrsnickerier, lämnar vi här en kortfattad beskrivning av den ytbehandling våra produkter genomgår före leverans. Ni finner här vidare uppgifter om rengöringsmedel samt färger och annat ytbehandlingsmaterial som vi rekommenderar.

Täckmålade dörrblad

Färgen är en tvåkomponents halvblank, syrahärdande täckfärg (härdlacksfärg) som uppfyller höga krav på fyllighet, repfasthet, nötning och utseende samt har hög hårdighet mot de flesta hushållskemikalier, fett och lösningsmedel.

Rengöring:	Använd allmänt förekommande rengöringsmedel, förslagsvis vanligt diskmedel. Använd inte medel som kan repa eller lösa upp ytan. Undvik därför lösningsmedel, skurpulver, stålull etc. Fukta ytan nedifrån och upp men rengör uppifrån och ned. Annars finns risk för att ränder uppstår. Eftertorka.
Underhåll:	Som regel krävs enbart rengöring om ej skador uppstått eller förslitningen varit onormal.
Bättring:	Mindre skador penselbättras. Fråga i er färghandel efter produkt lämpad för inomhussnickerier. Större skador kräver som regel spackling och total ommålning. Testa lämpligen först på ett mindre parti på t.ex. dörrens bakkant för att säkerställa att den tänkta produkten är förenlig med den ursprungliga ytbehandlingen. Beakta att karm och dörrblad kan ha olika ytbehandling.

Fanerade dörrblad

Fanerade dörrblad är lackerade med en halvmatt UV-härdande klarlack (härdlack) som ger god fyllighet, repfasthet och ytfinish samt god hårdighet mot de flesta hushållskemikalier.

Rengöring:	Använd allmänt förekommande rengöringsmedel, förslagsvis vanligt diskmedel. Doppa en svamp eller trasa i lösningen och vrid ur väl. Rengör uppifrån och ned. Eftertorka. Använd ej överskott av vatten och inte medel som kan repa eller lösa upp lacken. Undvik därför lösningsmedel, skurpulver, stålull etc.
Underhåll:	Som regel krävs enbart rengöring om skador ej uppstått eller förslitningen varit onormal. Produkter som används för möbelunderhåll t.ex. möbelvax och vaxpolish kan användas men krävs normalt inte.
Bättring:	Mindre skador penselbättras med klarlack i lämplig ton och glans. Större skador kräver nerslipning och total omlackering. Testa lämpligen först på ett mindre parti på t.ex. dörrens bakkant för att säkerställa att den tänkta produkten är förenlig med den ursprungliga ytbehandlingen. Beakta att karm och dörrblad kan ha olika ytbehandling.

Laminatbelagda dörrblad samt våtrumsdörr

Ytan har god resistens mot de flesta kemikalier, fett och lösningsmedel. Den är nötningstålig men kan repas av vassa föremål.

Rengöring:	Vatten med såpa, tvål eller vanligt syntetiskt rengöringsmedel löser de flesta smutsfläckar. Speciellt svår nedsmutsning fordrar behandling med koncentrerat rengöringsmedel, T-sprit eller lacknafta. Använd aldrig stålull eller liknande. Undvik rengöring med skurmedel. Nitrocellulosaförtunning får heller inte användas. OBS! Vid användande av petroleumbaserade lösningsmedel får dessa ej komma i kontakt med tätninglistor, då listans egenskaper kan försämrats.
Underhåll:	Enbart rengöring.
Bättring:	Mindre skador, repor etc., kan med gott resultat lagas med lagningsmassa speciellt framtagen för laminatytor.

Skötselansvisning

Massiv-, Tambur- och Inbrottsskyddande dörrar (Del 2)

Täckmålade träkarmar

Ytbehandling utföres med en miljövänlig vattenburen täckfärg som väl uppfyller högt ställda krav för målade karm.

Rengöring:	Använd allmänt förekommande rengöringsmedel, dock ej alkaliskt, förslagsvis vanligt diskmedel. Använd inte medel som kan repa eller lösa upp ytan. Undvik därför lösningsmedel, skurpulver, stålulletec. Eftertorka.
Underhåll:	Som regel krävs enbart rengöring om ej skador uppstått eller förslitningen varit onormal.
Kvistgulning:	I virke till målade karmar förekommer kvistar. Beroende på träets egenskaper och miljön som karmen är monterad i så ingår det i verkets naturliga åldrande att kvistarna med tiden kan urskiljas genom ytbehandlingen. Bättring av kvistgulning se rubrik "Bättring".
Bättring:	Mindre skador penselbättras. Fråga i er färghandel efter produkt lämpad för inomhussnickerier. Större skador kräver som regel spackling och total ommålning. Testa lämpligen först på ett mindre parti på t.ex. dörrrens bakkant för att säkerställa att den tänkta produkten är förenlig med den ursprungliga ytbehandlingen. Beakta att karm och dörrblad kan ha olika ytbehandling.

Klarlackade träkarmar /fanérade träkarmar

Ytbehandling utföres med en miljövänlig vattenburen klarlack som väl uppfyller högt ställda krav för klarlackad karm.

Rengöring:	Använd allmänt förekommande rengöringsmedel, dock ej alkaliskt, förslagsvis vanligt diskmedel. Använd inte medel som kan repa eller lösa upp ytan. Undvik därför lösningsmedel, skurpulver, stålull etc. Eftertorka.
Underhåll:	Som regel krävs enbart rengöring om ej skador uppstått eller förslitningen varit onormal.
Bättring:	Mindre skador penselbättras med klarlack i lämplig ton och glans. Större skador kräver nerslipning och total omlackering. Testa lämpligen först på ett mindre parti på t.ex. dörrrens bakkant för att säkerställa att den tänkta produkten är förenlig med den ursprungliga ytbehandlingen. Beakta att karm och dörrblad kan ha olika ytbehandling.

Täckmålade stål- och minikarmar

Samt natureloxerad och målade aluminiumkarm (till våtrumsdörr)

Ytbehandling utföres med en miljövänlig pulverlack som väl uppfyller högt ställda krav för målade karm.

Rengöring:	Använd allmänt förekommande rengöringsmedel, dock ej alkaliskt, förslagsvis vanligt diskmedel. Använd inte medel som kan repa eller lösa upp ytan. Undvik därför lösningsmedel, skurpulver, stålulletec. Eftertorka.
Underhåll:	Som regel krävs enbart rengöring om ej skador uppstått eller förslitningen varit onormal.
Bättring:	Skador penselbättras lämpligen med alkydbaserad bättringsfärg eller motsvarande. Testa lämpligen först på ett mindre synligt parti för att säkerställa att den tänkta produkten är förenlig med den ursprungliga ytbehandlingen.
Beslag:	Samtliga gångjärnsskruvar i karmen skall efterdragas vid behov.

Här är det i första hand tal om dörrar i naturträ. Det kan därför förekomma mindre avvikelser i färg och patina. Det beror bl.a. på vilken yta det är tal om.

De olika ytbehandlingarna gör också att behovet av underhåll varierar:

Ytbehandling

Klarlackerad:	Dörrar i klarlack, lutbehandling/lack, vitpigmentering/lack har alla en mycket tacksam yta. Dörrarna kräver ingen efterbehandling, är vatten- och smutsavvisande många år framöver och i stort sett underhållsfria.
TIPS:	Med jämna mellanrum kan man fräscha upp dörren med möbelpolish. Det gör att den bättre står emot smuts och fettfläckar.
Obehandlad:	En obehandlad dörr är alltid mottaglig för smuts och damm. Det är möjligt att efterbehandla dörren med lack eller lutbehandling. I så fall är det viktigt att ge båda sidorna samma behandling.
TIPS:	Obehandlat: Skulle det med tiden uppstå tryckmärken och repor, läggs en fuktig trasa på området. Trasan värms därefter försiktigt med ett varmt strykjärn, så att träet "reser" sig.
Rengöring:	Oavsett yta skall dörren vid behov torkas av med en fuktig trasa, urvriden i såpvatten eller ett mildt rengöringsmedel. Eftertorka dörren med en väl urvriden trasa.

Täckmålade produkter

Produkterna är målade med lacker för inomhusbruk med halvmatt glans, som uppfyller höga krav på fyllighet, repfasthet, nötning och utseende samt har hög hållfasthet mot de flesta hushållskemikalier, fett och lösningsmedel.

Rengöring:	Använd allmänt förekommande rengöringsmedel, dock ej alkalisk. Förslagsvis vanligt diskmedel. Använd inte medel som kan repa eller lösa upp ytan. Undvik därför lösningsmedel, skurpulver, stålull etc. Fukta ytan nedifrån och upp men rengör uppifrån och ned. Annars finns risk för att ränder uppstår. Eftertorka
Underhåll:	Som regel krävs enbart rengöring om ej skador uppstått eller förslitningen varit onormal.
Kvistgulning:	I virke till målade karmar förekommer kvistar. Beroende på träets egenskaper och miljön som karmen är monterad i så ingår det i verkets naturliga åldrande att kvistarna med tiden kan urskiljas genom ytbehandlingen. Bättring av kvistgulning se rubrik "Bättring".
Bättring:	Mindre skador penselbättras. Fråga i er färghandel efter produkt lämpad för inomhussnickier. Större skador kräver som regel spackling och total ommålning. Testa lämpligen först på ett mindre parti på t.ex. dörrrens bakkant för att säkerställa att den tänkta produkten är förenlig med den ursprungliga ytbehandlingen. Beakta att karm och dörrblad kan ha olika ytbehandling.

6.3 Fönster och fönsterbänkar

Dina fönster håller hög standard och är valda för att bevara ett bra och sunt inomhusklimat. Fönstren har bättre värmeisolerande egenskaper än genomsnittet på marknaden (Up-värde= 0,9 W/m²C) och sparar på så sätt energi.

Kondens

Fönster med god isoleringsförmåga (lågt Up-värde) kan efter kalla nätter få kondens på ytterrutans utsida. Det beror på att fönstret isolerar så effektivt att nästan ingen värme tränger ut till det yttersta glaset. Under en klar och kall natt kan den yttre glasskivan kylas ner och när värmen återvänder kan glaset vara kallare än utomhusluften. Om det dessutom är hög luftfuktighet kan det sätta sig som kondens på glasrutan. Kondensen förekommer i regel under korta perioder på våren och hösten när temperaturskillnaden är stor mellan dag och natt. Kondensen bildas på natten och försvinner oftast på morgontimmarna så snart uteluften blir varmare.

Persienner

Om du låter sätta in persienner i fönsterna, så ska dessa monteras på rumssidan av glaset, sk frihängande. Tänk på att mörka persienner kan bli mycket varma av solinstrålning, vilket gör att temperaturen på glaset kan bli så hög att sprickor i glaset uppstår. Sätt därför endast ljusa persienner på insidan av fönstret.

JM lämnar inga garantier på fönster och glas där persienner eftermonteras mellan glaset eller vid persienner av mörk kulör. Var uppmärksam på att fönstrets energi- och ljudklassning kan försämrats genom felaktig hålltagning i fönsterbågen.

Rengöring och underhåll

Fönsterglaset måste rengöras och fönstrets gångjärn behöver smörjas regelbundet. Följ anvisningarna från din fönsterleverantör.

Fönsterbänkar av natursten

För regelbundet underhåll räcker det att du torkar av ytan med en fuktig trasa. Observera att ytan som ofta är polerad är känslig mot sura vätskor. Det är därför viktigt att torka upp vattenspill.

Utförliga skötsel- och underhållsanvisningar från din leverantör finns på följande sidor i detta avsnitt.

Domlux®

Fönstermanual och skötselanvisning

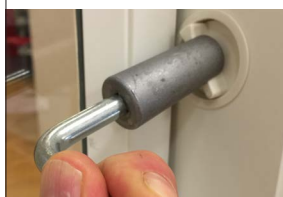
BREDA FÖNSTER

Över 150 cm breda sidohängda fönster måste stödjas i underkant när fönstret öppnas. Öppnade fönsterbågar får inte ens temporärt utsättas för extra belastningar.

SEMIFASTA FÖNSTER

Semifasta fönster är försedda med täckbrickor i stället för handtag, och är ej avsedda för vädring. För att öppna dessa, t.ex. vid fönsterputsning, skjuts täckbrickan åt sidan och ett löstagbart handtag används.

Ytterbågen öppnas på semifasta fönster, genom att vrida de runda vred som sitter infällda i karmsidan, antingen för hand eller med specialhandtag.

KOPPELBESLAG TYP DX

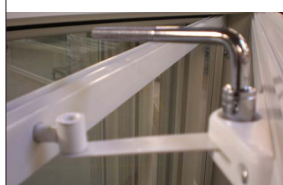
Koppelbeslag ytter/innerbåge typ DX.

Lossas enl bild.

För att reglera ytterbågens tryck mot den utvändiga karmbeklädnaden skruvas sprintmottagaren in eller ut. Obs! Sprintmottagaren skall skruvas hela varv, ej halva.

För att reglera friktionen av koppelbeslagets arm används en 10 mm hylsa.

4

KOPPELBESLAG TYP WF 252

Det är viktigt att vid behov kunna ta isär och sätta ihop fönsterbågarna på rätt sätt. Bilden visar nedre kopplingsbeslag/glidskenan (modell Primo WF252) i låst läge.

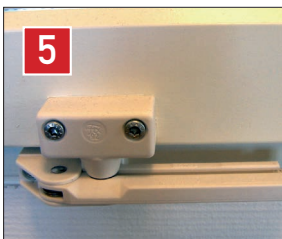

Lösgör beslaget genom att vrida skenan ett kvarts varv för hand eller med handtag alternativt skruvmejsel som passar i ändbeslaget. När bågarna och beslaget kopplas ihop, skall dom små pilarna på ändbeslagen peka mot varandra, den övre nedåt, den undre uppåt.

Glidskenan har ett beslag för att låsa fönstret i vädringsläge. För att ändra detta läge måste man lossa på den lilla skruven på stoppbeslaget i plast och sedan skjuta beslaget i sidled till önskat vädringsläge. Övre och undre beslag justeras lika. Använd 1,5 mm insexnyckel. Äldre modeller har stjärnskruv. OBS! Detta vädringsläge är ej barnsäkert.

5

VÄDRINGSBESLAG

Vissa fönster har ett vädringsbeslag (modell Fix 92). Ej standard.

För att koppla loss Fix 92-beslaget måste plastarmen och metalltappen, som sitter i bågdelens beslag dras isär genom armens lilla öppning. Detta kan ibland vara trögt, men bör vara så för barnsäkerheten. Se till att metalltappen kopplar i plastarmen igen då den varit isärtagen och fönstret stängts.

6

PERSIENNER OCH RULLGARDINER

Domlux fönster har mycket god värmeisolering. För att undvika termiska sprickor i glas får endast vita persienner och rullgardiner användas. Persienner och rullgardiner som monteras på insida mot rum, måste monteras en bit från fönstret så att god luftcirkulation uppnås mellan fönster och persienn/ rullgardin. Kuddar, eller annat får ej läggas mot glas. Termiska sprickor omfattas ej av garanti. En termisk spricka utgår alltid från glaskant i 90 graders vinkel.

7

SMÖRJNING

För att bibehålla funktionen skall beslag vid behov smörjas med oljespray.

8

BROMS

Vissa fönster och fönsterdörrar har uppställningsbroms, friktionsbroms. För att låsa dessa i öppet läge vrids handtaget ned. Fönsterbromsar skall ej smörjas då detta kan försämra bromsverkan. Eventuell smuts i bromslådan blåses bort eller avlägsnas med fuktig trasa. Dörrstopp bör utöver bromsen användas för dörrar i utsatta lägen.

9

JUSTERA BÅGAR

Med tiden kan breda fönster hänga ned sig en aning och därigenom bli tröga att öppna. Detta kan justeras med bultgångjärnen. Lösgör bågen genom att knacka sprintarna ur gångjärnen. OBS! Bågen måste hela tiden stöttas och hållas i.

10

JUSTERA BÅGAR

Vrid gångjärnen på bågen, exempelvis kan det övre vridas in ett varv och det nedre ut ett varv. En perfekt justerad båge skall glida med lätt friktion på karmbottenstycket och därigenom få stöd.

11

JUSTERA FÖNSTERDÖRRAR

Fönsterdörrar är ofta mycket tunga och kan över tid hänga ned sig och ge för stor friktion mot tröskel eller karmsida. Åtgärd på inåtgående dörrar är lika som för fönster enl punkt 17 ovan. För utåtgående dörrar kan justering göras på olika sätt, exempelvis; justering av karmskruvarna, höjning av gångjärn eller med försiktig böjning av gångjärn. (Kräver specialverktyg). Nedhängning är normalt och återjustering anses som löpande underhåll och ingår ej i garanti.

12

PUTSNING OCH RENGÖRING

När man öppnar bågarna helt måste man iaktta försiktighet mot möjlig sammanstötning eller vridningsansträngning mot väggsmyg, foglister eller motsvarande som också kan bryta bågkonstruktionen.

När man tvättar fönstret, öppnar bågar, lösgör fönstrets mellan- eller vädringsbeslag får man ej, ens tillfälligt, utsätta fönstret för extra belastning. Vid rengöring av fönsterytor (trä, aluminium, glas och dylikt) används exempelvis vaxfritt diskmedel typ Yes utblandat i ljummet vatten eller annat medel avsett för fönstertvätt. Det är viktigt att se till att sandkorn inte skrapar glasytan. Glaset kan rengöras med fönsterskrapa och fönstertorkduk. Rengör även utvändiga aluminiumdelar.

Dräneringshålen i hörnen av karmbottenstyckets nedre del samt rännor skall vara öppna och bör rengöras åtminstone en gång per år. Detta är viktigt för att undvika att regnvatten tränger in mellan ytter- och innerbåge.

Inåtgående dörrar kopplas isär för tvätt lika som för fönster. Utåtgående dörrar tillverkas ej i Domlux egen fabrik och kommer med olika koppelbeslag. Vid problem att koppla isär bågarna, kontakta Domlux.

HANDTAG

Bågarna öppnas genom att vrida handtaget 90 grader in mot glaset. Om handtaget har barnsäkerhetsbeslag frigörs detta enligt bilden.

LISTER

Domlux-fönster levereras med tätninglistor av hög kvalitet. Tätninglistornas livslängd är vid normalanvändning mer än 5 år. Om tätninglistorna behöver bytas rekommenderas att profiltätninglistor av EPDM- eller silikon används. Kontakta DOMLUX för att få exakt profil.

STRECKKOD / ID LAPP

I fönstret mellan bågarna finns en liten klisterlapp, ca 2x8cm. Utifrån den kan tillverkaren Domlux ge exakt teknisk information.

VENTILER

Vissa fönster har ventiler, för underhåll och byte av filter. Kontakta Domlux.

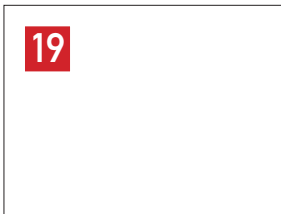
KONDENS

Kondens kan förekomma på glas. För information och förslag på åtgärd, se EQ Fönsters sida om kondens. <http://beta.energifonster.nu/sv/fakta/kondens-pa-fonster.aspx>

INSEKTER MELLAN BÅGARNA

Undantagsvis och under speciella förhållanden kan insekter leta sig in mellan bågarna. Detta förekommer på de flesta kopplade fönster av 2+1 konstruktion. Möjligen kan problemet minskas om dräneringshål i karmbottenstycket får filter monterat. Kontakta Domlux.

BYTE AV GLAS

För teknisk hjälp om glas och bågars sammanfogning, kontakta DOMLUX. Tel 08-711 75 75 www.domlux.net

Domlux Fönster Stockholm:

Nybohovsbacken 23, SE-117 63 Stockholm. Tel: +46 (0)8 711 75 75
E-mail: info@domlux.net www.domlux.net

DOMLUX FÖNSTER

Kompletterande skötselanvisning avseende utåtgående kopplade fönsterdörrar

Dörrarna kommer från underleverantör Odenfönster, www.odenfenster.se

Generellt gäller Domlux skötselanvisning.

Dock bör följande beaktas i samband med tvätt/ isärtagning av bågar

Bågarna är låsta med
koppelbeslaget på bilden

För att frigöra bågarna lyfts
metallarmen enl bild

OBS!

Det är mycket viktigt att kontrollera att alla metallarmar för koppelbelagen är nedfällda när man stänger dörren.

För ytterligare information ang dörren se Odenfönsters hemsida.

Rengöring och underhåll

Marmor/Kalksten

Dammtorka med dammduk. Torka med fuktig duk, använd såpa/tvållösning som ger bra ytskydd.

Om en polerad yta etsas av sura ämnen, t.ex. fruktjuice, vin, ättika eller kolsyra kan det vara svårt att återställa den blanka ytan. Den säkraste metoden är att slipa om hela ytan maskinellt.

I vissa fall kan förbättringar göras manuellt genom att ytan slipas med vattenslippapper eller kloss med diaman­tkorn. Sedan används finfördelat bivax löst i lacknafta för att försöka återställa ytans glans, alternativt terpentin blandat med paraffinolja som arbetas in med mjuk duk.

Färdigblandade lösningar ofta med beteckningen "stenglans" finns på marknaden. Prova alltid först på en liten undanskymd yta!

Fläckar, se Fläckborttagning.

Granit/Skiffer

Dammtorka med dammduk. Torka med fuktig duk, använd diskmedel om så krävs. Fläckar, se Fläckborttagning.

Fläckborttagning

Stenens känslighet för fläckar varierar. De viktigaste faktorerna är typen av sten

- om stenen är granit, skiffer (silikatsten) eller marmor, kalksten (karbonatsten)
- och stenens täthet.

Även färg, textur, ytbearbetning och steny­tans allmänna tillstånd påverkar. Det innebär att inga absoluta regler gäller, utan fläckborttagningen får anpassas till varje situation.

Generellt

Fläckar ska tas bort snabbt för att hindra dem att sprida sig i stenmaterialet. Tränger fläcken djupt ned kan den vara mycket svår eller omöjlig att få bort. Det gäller också att vara försiktig, för att inte förvärpa fläcken eller skada stenen. Man bör alltid först välja enkla metoder framför kemikalier. Grundprincipen bygger på "pastametoden", där en lösande vätska kombineras med absorberande medel.

Pastametoden

innebär att det aktuella lösningsmedlet blandas med ett absorberande pulver, t.ex. krita, bentonitlera eller potatismjöl, till en pasta. Denna läggs på fläcken, som

eventuellt först fuktas med lösningsmedlet. Pastan får ligga kvar tills den torkat, varefter den borstas bort och ytan tvättas med vatten. Prova först på liten yta! Vid behov upprepas behandlingen.

Som första åtgärd

Försök först suga upp fläcken med hushållspapper eller absorberande medel, bearbeta sedan med fuktig duk och vatten. Därefter används en lösning av vatten och diskmedel eller Allrent. Arbeta alltid utifrån och in mot fläckens mitt för att undvika spridning av fläcken. Används någon form av lösningsmedel så skölj noga med vatten och Allrent efteråt.

"Använd aldrig kraftfullare medel än fläckborttagningen kräver! Vid användning av lösnings- och rengöringsmedel ska skydds­föreskrifter för dessa följas. Kontakta stenleverantören vid tveksamhet om lämplig metod"

Marmor/Kalksten

Materialet är känsligt för syror och salter. Medel som innehåller sådana ämnen ska inte användas. Dessa stentyper består av relativt mjuka mineraler och påverkas av hårda mekaniska metoder. Efter fläckborttagning får i regel ytan en avvikande färg och lyser mot omgivande sten, vilket beror på att den rengjorda ytan inte har den porfyllnad man får med regelbundet underhåll med såpa/tvål. Den rengjorda ytan behöver då mättas med såpa/tvållösning för att få samma lyster som den omgivande ytan.

Vissa rengöringsmetoder kan leda till att stenens ytbeskaffenhet avviker mot den omgivande stenytan. Området kan då, med stor försiktighet, slipas med fint vattenslippapper, stålull eller nylonduk beroende på den omgivande stenens ytbeskaffenhet. Prov görs på liten yta. Därefter mättas den rengjorda ytan med såpa/tvållösning. En polerad yta är mycket svår att återställa med denna metod.

Granit och Kvartsitskiffer

Stentyperna är tåliga både vad gäller kemisk och mekanisk påverkan, vilket innebär att ett flertal medel kan användas.

Lerskiffer

Lerskiffer är mjuk och bleks lätt av mekanisk och kemisk påverkan

6.4 Lås, nycklar och posthantering

Genom att sköta om låsen till din bostad kommer de att fungera under en lång tid. Rengör och smörj låscylindern två gånger om året, skötselansvisningar för låscylinder och nycklar finns på nästa sida från leverantören.

Nycklar

Kontrollera de nycklar som används ofta, de slits med tiden. Om du vill beställa fler nycklar till din bostad, kontakta den som är säkerhetsansvarig i din bostadsrättsförening för information om hur du går till väga. Det är viktigt att du visar kontraktet för bostaden och legitimation så att ingen obehörig får tillgång till nycklar.

Posthantering

Posten levereras till din postbox i husets entré.

Tidningshållare

Tidningen levereras till en tidningshållare utanför din dörr.

Kodlås

Trapphusentréerna är försedda med kodlås. Läs mer under avsnitt "Kodlås".

INSTRUKTIONER FÖR DRIFT OCH UNDERHÅLL.

Underhåll säkrar funktionen

Många faktorer påverkar dörrens öppning och stängning. Din dörr behöver löpande service och förebyggande underhåll för en säker funktion.

Låsenheten utsätts för påfrestningar. Det dröjer inte länge förrän dörren öppnats och stängts tiotusentals gånger. På arbetsplatser och inom offentliga miljöer tyvärr ofta ganska ovarsamt.

Assa licensierad servicestation (Swesafe AB)

För att upprätthålla en säker funktion på mekaniska och elektromekaniska låsanläggningar rekommenderar vi att ett service- och underhållsavtal upprättas med Swesafe AB.

Mekaniska låshus

Smörjning med fett rekommenderas två gånger per år, båda sidorna på fallarna är lika viktiga. Använd fett med bra vidhäftning, typ Assa låsfett. Miljöer med extra stora korrosionsrisker rekommenderas att låsstolpe och slutbleck smörjs regelbundet med Assa låsfett.

OBS! Inre smörjning av tillhållarlås får **EJ** ske.

Låsenheten

Vid den årliga allmänna funktionsgenomgången kontrolleras även åtdragningen av skruvar för låshus, behör, dörrtrycken och slutbleck.

Elektromekaniska låshus

Mekaniska delar enligt ovan.

Kontrollera kablage, kabelöverföring och kontaktdon.

Gör ren oxiderade kontaktytor och byt ut kablage vid kabelskador.

Minst en gång per år bör en total funktionskontroll genomföras med hjälp av en utvald Swesafe-filial.

OBS! Smörjning av låshusets inre delar med låsspray får **EJ** ske.

Låscylinder

Smörjning av låscylindrar rekommenderas minst två gånger per år. Använd Swesafe låsspray eller Assa låsspray.

Vid högfrekvent användning, typ garage, eller vid extrema miljöbetingelser, rekommenderas smörjning med tätare intervaller.

En smörjning bör ske strax före vintersäsongen. Detta för att förebygga funktionsstörningar p.g.a. eventuell kondensbildning/frysning.

Genomför årligen en total funktionskontroll med hjälp av en utvald Swesafe-filial.

Varning!

Använd aldrig olja eller grafit i låscylindrar! Fett/olja förorsakar funktionsstopp och beakar ihop cylindern. Vid upprepade funktionsstörningar i låscylindrar alternativt trög nyckelfunktion, kontakta Swesafe.

Nycklar med hög nyttjandefrekvens förslits och bör bytas ut vid försämrad öppningsförmåga.

Behör

Vid aggressiv miljö kan behör oxidera. Vid behov kan oxidskiktet tas bort med lämpligt polermedel.

Dörrtrycke

Vid hängande dörrtrycke - kontrollera fastsättning och byt vid behov fjäder.

Vid aggressiv miljö kan dörrtrycken oxidera. Vid behov kan oxidskiktet tas bort med lämpligt polermedel.

Dörrstängare

Följande funktioner bör kontrolleras:

Stängningshastighet, fjäderkraft, öppningsbroms och tillslutningshastighet - justeras vid behov.

Smörj ledande lagring i armsystemet.

Kontrollera fastsättning i dörr och karm.

Styrenhet

Kontrollera löpande eventuell batteriback-up.

Ur funktionssynpunkt är detta "ett måste" i samband med utrymningsdörrar.

Genomför minst en gång per år en total funktionskontroll med hjälp av en utvald Swesafe-filial.

Kontrollera kablage och kontaktdon. Gör ren oxiderade kontaktytor och byt kablage vid eventuella kabelskador.

Kontrollera att styrenheten får rätt spänning.

Kortläsare/öppnarknapp

Gör en behörig passage med kortläsare och öppnarknapp. Kontrollera att dörren går lätt att öppna och att den stänger ordentligt. Om inte, justera dörr och/eller elslutbleck/ellås. Kontrollera att förlarmssummer i kortläsaren fungerar genom att hålla dörren öppen i minst 30 sekunder.

Rengör kortläsare från smuts med rengöringskort.

Dörr

Kontrollera att dörren inte kärvar, hänger snett eller är skev. Om nödvändigt - rikta och justera dörren.

Föreskriv dörrspringa för en säker låsfunktion är 3 mm (+/- 1 mm).

7. Yttre miljö

7.1 Fasaden

Den yttre miljön i ditt bostadsområde påverkas i stor utsträckning av utseendet på byggnadernas fasader. Förutom att vara en del av husets exteriör är fasaden också en viktig detalj i det klimatskal som skyddar ditt hus från yttre faktorer, såsom vatten och vind.

För att säkerställa en hög standard och rätt kvalitet arbetar vi med omfattande kvalitetssystem under byggtiden eftersom noggrannhet i utförandet är avgörande för att uppnå ett gott resultat. För att upprätthålla funktion och utseende är det av stor vikt att du som boende är varsam och inte skadar fasaden. Eftersom det är bostadsrättsföreningen som äger huset måste styrelsen godkänna all typ av håltagning (exempelvis för belysning, vädringsstång eller vägghängda blomkrukor) i fasaden.

Putsad fasad

Vi har många års god erfarenhet av putsade fasader. Fasaden har ett tätskikt som säkerställer att fukt inte kan tränga in i väggen, gör därför inte hål i putsen. Håltagning i fasaden måste alltid godkännas av styrelsen och utföras av en behörig person. Punkteras tätskiktet utan erforderlig tätning kan fuktskador uppstå.

Tegelfasad

Tegel är klassiskt fasadmateriell med robust karaktär. Det fungerar som ett vind- och regnskydd för fasaden. Håltagning i fasaden måste alltid godkännas av styrelsen. Tänk på att det finns risk för att tegelstenen spricker vid borrning och att ett hål i en tegelfasad är svårt att laga på ett snyggt sätt.

Träfasad

Träpanel är ett traditionellt och beprövat fasadmateriell, det är mjukt och skapar en varm känsla. Undvik att göra hål i fasaden efter som det kan försämra träpanelens goda egenskaper. Håltagning i fasaden måste alltid godkännas av styrelsen.

Snö på balkong, uteplats och terrass

Balkongplattan, uteplats samt terrass ska hållas fri från snö och is en halvmeter ut från fasaden för att garantin ska gälla, tösalt får dock inte användas. Var uppmärksam på var du lägger snön så att du inte skadar människor, andra balkonger, uteplatser och terrasser eller belysningsstolpar på gården. Prata med din styrelse hur ni på bästa sätt ska sköta snöröjningen.

7.2 Balkong och uteplats

För att göra balkongen lite extra trevlig är det många som sätter sin personliga prägel på balkongen. Inred din balkong med eftertanke och var aktsam med husets fasad. Vill du sätta upp blomlådor så gör det på insidan av balkongräcket. Balkongräcke och glas rengörs med milt alkaliskt rengöringsmedel och vatten.

Om du har lägenhet i markplan ansvarar du själv för att sköta om växter och markbeläggning inom upplåtelseområdet, dvs området som ingår i din bostadsrätt. Kontakta din styrelse om du har några frågor.

Balkongplattan och uteplatsen ska hållas fri från snö och is en halvmeter ut från fasaden för att garantin ska gälla, tösalt får dock inte användas.

Markiser och balkonginklädnad

Om du vill sätta upp en markis ska den passa till huset och du behöver godkännande av bostadsrättsföreningens styrelse. Styrelsen har tillsammans med arkitekten tagit fram kulör och utformning på markiser i din förening.

Din styrelse har beslutat att följa arkitektens val av markiser och balkonginklädnad:

Fabrikat: Sandatex
Färg: 407/79, gråsvart

Tala med din styrelse som kan ge dig råd och anvisningar vart det är förberett för infästning av markisen. Anlita en behörig montör.

Inglasning av balkong

För att få glasa in en balkong krävs bygglov från kommunen och godkännande från bostadsrättsföreningens styrelse.

Weland skötselinstruktion

Handhavandebeskrivning, balkonger och räcken

ALUMINIUM
WELAND

Weland Aluminium handhavandebeskrivning

	Sid
Smide varmförzinkat	3
Smide (lackat, duplex)	4
Balkong (betong)	5
Balkong (aluminium)	6
Balkong (stål)	7
Räcke (anodiserat)	8
Räcke (lackerat)	9
Inglasning	10-11

Övrig information

- Weland Aluminium ansvarar endast för produkter som levererats av Weland.

OBS!

Bilder i denna broschyr är endast principbilder.

Grattis till en Weland Aluminiumprodukt

I denna skötselinstruktion har vi sammanställt tips och råd på rengöring och underhåll för att förlänga livslängden på produkten.

Beroende på olika materialegenskaper finns olika krav på underhåll för att livslängd och garantier skall gälla.

Anmärkningar, upptagna som inte reklamationsbara i denna skötselanvisning, är materialleverantörens eller branschspecifika regler och därmed inte påverkingsbart från Weland Aluminium.

Smide (varmförzinkat)

Allt varmförzinkat smide som levereras från Weland Aluminium skall uppfylla normen SS EN ISO 1461. Smide har som regel inget underhåll, men skall alltid efter transport och montage kontrolleras för ev skador i ytbehandlingen. Dessa skall då efterbehandlas med zinkpasta.

Anm:

Ibland uppstår flammighet eller ett visst rutmönster på en varmförzinkad yta. Detta beror på kiselhalten i materialet och påverkar inte varmförzinkningens livslängd. Även oxidering (mjölig yta) kan förekomma, ovanstående är inte påverkningsbart för varmförzinkningen och därför inte reklamationsbart.

Se Nordisk Förzinkningsförening.

Smide (lackat, duplex)

Lackerat och varmförzinkat är ett oslagbart rostskyddssystem. Varmförzinkningens skydd in- och utvändigt samtidigt som man kan välja kulör. Weland använder system Duplex enligt nedan:

1. Över varmförzinkad yta svepblästras till ytråhet "Fin" enligt ISO 8503/2 (G).
2. Järnglimmerpigmenterad Epoxy 80 my.
3. Två komp acryllack i valfri kulör 40 my.

Anm:

Lackeringen är mycket motståndskraftig mot mekanisk åverkan och behöver normalt inget underhåll, men skall alltid efter transport och montage, kontrolleras för ev skador i ytbehandlingen. Vid skador kontakta Weland Aluminium.

Balkong (betong)

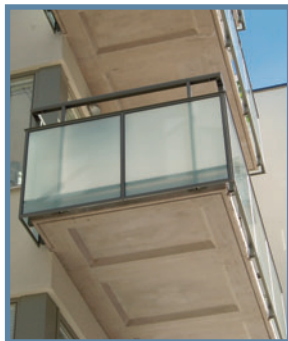
Betongbalkonger från Weland Aluminium levereras alltid i Btg klass 1, K40.VT. Betongbalkong har i regel inget underhåll, men skall efter transport och montage alltid efterlagas (ev lyftöglor på ovasidan). Betongytan får endast sopas. Inga kemikalier eller saltning (vintertid) får förekomma. Plastmattor eller tras-mattor, som binder fukt/vatten, rekommenderas ej. Gäller även heltäckningsmattor.

Lyftögla skall alltid användas vid lyft.

Anm:

Kalkutfällning kan förekomma på betongytan, men påverkar inte betongens livslängd. Kalkutfällning beror till viss del på hög luftfuktighet vid gjutningen och är inte reklamationsbart.

Balkong (aluminium)

Aluminiumbalkongen från Weland Aluminium är uppbyggd av en helt underhållsfri aluminiumprofil, samt gavelprofiler i rostfritt stål eller aluminium. Balkongen kan sopas eller under våren / sommaren spoljas med vatten. OBS! Inga frätande kemikalier eller salt (vintertid) får förekomma. Trasmattor, plastmattor (typ plastgräs), bastmattor, heltäckningsmattor som binder fukt/vatten rekommenderas ej.

Anm:

I aluminiumprofilerna kan färgskiftning förekomma, beroende på lagring (före montage) eller ojämn miljöpåverkan. Dessa skiftningar jämnar oftast ut sig med tiden. Vid vissa bocklinjer i de rostfria detaljerna kan ibland en rand uppstå. Detta är inget som påverkar livslängden (resultat av en prägling efter bockvertyget).

Balkong (stål)

Stålbalkongen är en lätt konstruktion uppbyggd av varmförzinkad stålprofil med en cementbaserad skiva på ovansidan (kan bytas mot annat material). Balkongen är underhållsfri. Kan sopas. OBS! Inga frätande kemikalier eller salt (vintertid) rekommenderas. Trasmattor, plastmattor (typ plastgräs), bastmattor och heltäckningsmattor, som binder fukt/vatten, rekommenderas ej.

Anm:

Cementskivan är ett naturbaserat material där färgskiftningar eller nätmönster kan förekomma. Detta är ej reklamationsbart.

Räcke (anodiserat)

Weland aluminiumräcke levereras alltid med profilerna anodiserade eller lackerade. Anodiserat räcke kan tvättas med vatten och svagt tvättmedel/tvållösning. Inga frätande eller starka kemikalier får förekomma. Detta gäller även skivmaterial typ Perstorp. Anodiseringen är väderbeständig och bibehåller sin ytfinish.

Anm:

Kapsnitt efterbehandlas ej.

Räcke (lackerat)

Weland aluminiumräcke kan även levereras i pulverlackerat utförande. Pulverlackeringen levereras enligt IVF:s kvalitetskrav. Med ytfinish typ B = Beträktningsavstånd 3 meter för exteriört bruk. Pulverlackerat räcke kan tvättas med vatten och svagt tvättmedel/tvållösning. Pulverlackeringen är väderbeständig och bibehåller sin ytfinish.

Anm:

Kapsnitt efterbehandlas ej.

Glas i balkongräcken och balkonginglasningar

Glas i balkongräcken eller balkonginglasningar bör rengöras i samma omfattning som fönster, ca 1 gång varannan månad eller oftare om så erfordras. Glasen rengörs med fönsterputs- eller handdiskmedel och vatten. Även ingående aluminiumprofiler och räckesstolpar (anodiserade eller pulverlackerade) rengörs på samma sätt.

Welands inglasningssystem är att betrakta som ett vindskydd för att förlänga vår- / höstsäsong samt att sänka ljudnivån vid hårt trafikerade vägar. Ett balkonginglasningssystem får aldrig betraktas som ett uterum. Det bör därför inte inredas med permanent golv eller mattor som kan skadas vid vattenintrång.

Anm:

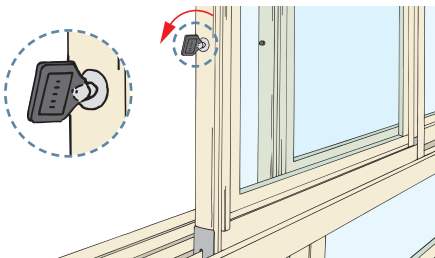
Regnvatten i kontakt med färsk betong eller cementfog blir starkt alkaliskt. Vatten, som rinner eller stänker på glasen, bör snarast avlägsnas för att skador inte skall uppstå på glasen. Detta gäller även för ingående aluminiumprofiler och räckesstolpar (anodiserade eller pulverlackerade).

Glas, som skadas på detta sätt, är inte påverkbart av glasleverantören och är därför inte reklamationsbart.

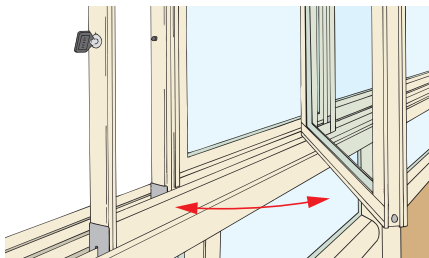
Handhavande beskrivning

Inglasning skall hållas stängd vid blåst och regn för att förhindra stormskador och vatteninträngning.

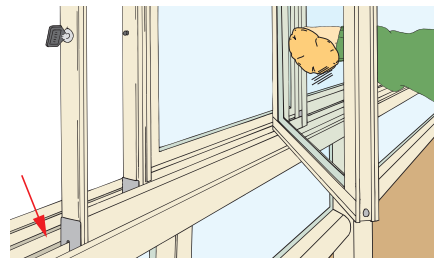
Inglasning (Focus) Öppna vid putsning av utsida

Lås upp i sidan av skjutluckan med medlevererad nyckel.

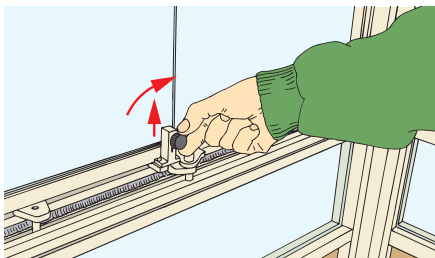

Glaset är inåtgående.

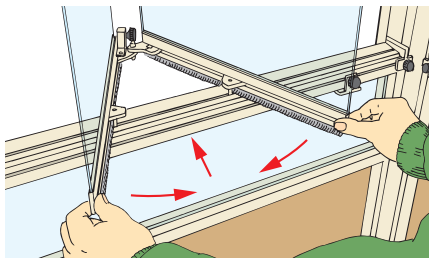

Nu kan du stå tryggt på balkongen och putsa glaset på både in- och utsida. Torka även i rälsprofilen.

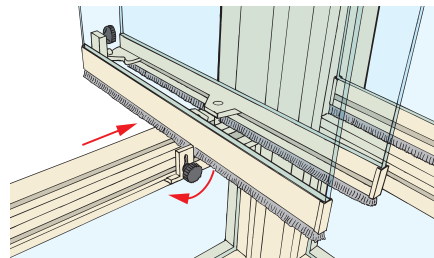
Inglasning (Vikbar) Öppna inglasningen

Lyft upp låssprinten, vrid ett kvarts varv.

Tryck på mitten och för ihop glaset.

Tryck i mitten på glaspaketet. Glaset kan parkeras till höger eller vänster. Lås med stoppskruven.

WALUMINIUM
WELAND

Weland Aluminium AB
Gåvetorp • 342 92 Alvesta
Tel. 0472-445 00 • Fax 0472-400 29
info@welandalumi.se • www.welandalumi.se

IMREGNERAD FURUTRALL

Montage • Skötsel • Fakta

Tryckimpregnerad furu har mycket hög beständighet. Genom att tillföra olika kemikalier till träet kan angrepp av träförstörande organismer hämmas eller förhindras. Hos furu är det splintveden som har förmåga att ta upp impregneringsmedlen medan kärnveden endast får en ytlig inträngning. För att impregnerad furu ska få bättre beständighet krävs att all splintved är impregnerad ända in till kärnan. Tryckimpregnerad furu har initialt en grön eller brun kulör men antar efter en tid en mer silvergrå nyans om inte produkten behandlas.

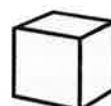

KORT FAKTA

- Ursprungsland: Norden
- Skogscertifikat: Nej
- Målfuktkvot vid leverans: 30%
- Längder: 3,0, 3,6, 4,2, 4,8 och 5,4 meter
- Dimensioner: 22x95, 28x120 och 34x145 men andra dimensioner förekommer.
- Åtgång: 95 mm ca 10 lpm/kvm, 120 mm ca 8 lpm/kvm och 145 ca 6,7 lpm/kvm
- Yta: 2 hylade flatsidor
- Impregnering: Kemisk, NTR-AB och EN 351-1
- Latinsk namn: Pinus sylvestris

Anvisning gäller under perioden 2016-04-01 – 2016-12-31.

Telefon växel: 075 241 1000 (lokal samtalskostnad) beijerbygg.se

BEIJER
BYGGMATERIAL

TRÄSLAG/PRODUKT

Färg

Ljusbrun och grön (pigment). Utan behandling kommer tryckimpregnerad trallgenom solens UV-bestrålning att anta en silvergrå kulör. Denna process går i vissa fall relativt snabbt (trall i soligt västerläge) och den sker normalt snabbare gällande brun trall än grön trall. För att bibehålla kulören måste trallen behandlas, se nedan behandlingsråd.

Beständighet mot röta

Mycket god. Impregneringsvätskan tränger endast in i splintveden (det yttre träskiktet runt kärnan). Kärnveden är naturligt impregnerad och tar ej upp impregneringsväska.

Sortering

G4-2 med inslag av G4-3 enligt SS-EN 1611-1.

FÖRARBETE

- CC avstånd bjälklag (ej offentligt bruk): För tjocklek 22 mm maximalt CC 400 mm, För tjocklek 28 och 34 mm maximalt CC 600 mm.
- Fall: Skapa ett litet fall ut från huset (1 cm per 4 meter)

Markyta

Markytan under trallen skall vara av dränerande material med fall ut från ett eventuellt hus.

Ventilation

Tillse ventilation mellan däck och underliggande mark. Trallbrädorna får ej ha markkontakt.

Förbehandling

Ej nödvändigt.

INFÄSTNING

- Antal skruv per infästningspunkt: 2 st upp till bredd 120 och 3 st för bredd 145 mm

Förborrning

Inte nödvändigt.

Infästning

Vid 22 mm:s trall används trallskruv

med en minimum längd på 42 mm t ex:

RAPTOR Trallskruv C4 4,5x42 (900218638)

ESSVE Trallskruv C4 4,5x42 (900208685)

RAPTOR Trallskruv A2 4,5x42 (900209491)

ESSVE Trallskruv A2 4,2x42 (900208688)

ESSVE Trallskruv A4 4,2x42 (900208691)

Vid 28 mm:s trall används trallskruv

med en minimum längd på 55 mm t ex:

RAPTOR Trallskruv C4 4,5x55 (900209486)

ESSVE Trallskruv C4 4,5x55 (900208686)

RAPTOR Trallskruv A2 4,5x55 (900218640)

ESSVE Trallskruv A2 4,2x55 (900208689)

ESSVE Trallskruv A4 4,2x55 (900208692)

Vid 34 mm:s trall används trallskruv med

en minimum längd på 70 mm t ex:

RAPTOR Trallskruv C4 4,5x70 (900218639)

ESSVE Trallskruv C4 4,8x75 (005025714)

RAPTOR Trallskruv A2 4,5x70 (900218641)

ESSVE Trallskruv A2 4,8x75 (900208690)

ESSVE Trallskruv A4 4,8x75 (900208693)

Åtgång skruv per kvm

Vid 22x95 vid cc 400 mm: ca 55 st/kvm.

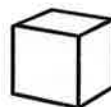
Vid 28x120 vid cc 600 mm: ca 30 st/kvm.

Vid 34x145 vid cc 600 mm: ca 35 st/kvm.

(OBS 3 st skruv/infästningspunkt.)

Anvisning gäller under perioden 2016-04-01 – 2016-12-31.

Telefon växel: 075 241 1000 (lokal samtalskostnad) beijerbygg.se

BEIJER
BYGGMATERIAL

MONTERING

- Avstånd mellan trallbrädorna: Minimum 3 mm
- Ytsida: Företrädesvis kärnsidan
- Snedsågning (Gerning): Nej
- Ändkapning/Ändförslutning: Är ej nödvändigt

Bearbetning av träslaget

Bearbetas enkelt men normala verktyg.

Expansion Bredd

Tryckimpregnerat virke torkar normalt vilket innebär att avståndet mellan brädorna ökar efterläggning.

Expansion längd

För att undvika expansionsproblem i virkets längdriktning rekommenderar vi att man efter maximalt 5 meter bryter av med en tvärgående bräda samt minst 6 mm luftspalt på varje sida om den tvärgående brädan.

Expansion fasta installationer

Säkerställ en luftspalt på minst 15 mm kring fasta installationer eller mot husvägg. Stora tralldäck kan kräva större luftspalter.

Övriga tips

Låt gärna trallbrädorna gå ut över slutbjälkarna med några centimeter.

SKÖTSEL & UNDERHÅLL

Ytbehandling

För god hållbarhet och för att bibehålla ett vackert utseende rekommenderar vi att trallen årligen eller vid behov behandlas med TRÅOLJA CUPRINOL V BC. Lämnas trallen obehandlad kommer den successivt genom UV-bestrålningen att anta en silvergrå nyans med tiden.

Rengöring

Vid rengöring av normalsmutsig trall används med fördel vatten, såpa och skurborste. Använd normalt vatten tryck (ej högtryck). Vid kraftig nedsmutsning samt innan behandling med träskydds-lasyr rekommenderar vi rengöring med OSMO powergel (900211739) enligt fabrikantens anvisningar. Tvätta inte golvet med roterande borste.

Övrigt

Ställ eller lägg inte metallföremål på trallen då den kan bli missfärgad.

TIPS & RÅD

Lagring

Förvara trallen täckt utomhus skyddad från sol på fast eller väl dränerad mark innanläggning. Tillse ventilation under intäckningen och mellan virke och mark för att förhindra mögelpåväxt.

Personligt skydd

Vid bearbetning skall erforderlig skyddsutrustning såsom handskar, skyddsglasögon och andningsskydd användas.

Spillvirke

Restprodukter av tryckimpregnerat virke skall behandlas enligt kommunala regler för riskavfall. Kontakta din kommuns återvinningsstation för direktiv gällande avfall och deponi av tryckimpregnerat virke.

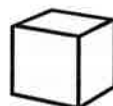
Reservation

NTR-klassat och omfattas av 20 års konsumentgaranti. Trä är en naturprodukt och varje enskild bit har individuella egenskaper vilket gör att det kan förekomma variationer när det gäller egenskaper, utseende och beständighet.

Anvisning gäller under perioden 2016-04-01 – 2016-12-31.

Telefon växel: 075 241 1000 (lokal samtalskostnad) beijerbygg.se

BEIJER
BYGGMATERIAL

TRALL 28X120MM IMPREGNERAD NTR/AB G4-3 Kontakta oss

Tryckimpregnerad trallbräda klass AB kan användas som golv på altaner och balkonger ovan mark.

Artikelnummer: 880402812036
28X120 IMPR TRALL KLASS AB 3,6
G4-3 MONTAGE&SKÖTSEL ENL ANV

[Gå till Beijerbygg.se](#)

Beskrivning Bifogade filer Teknisk specifikation

BEHANDLING	Impregnerad
BREDD	120 mm
FÄRG	Grön
HANDESSORTERING	G4-3
KOD S/Ö (S = SVENSK)	S
TJOCKLEK	28 mm
TRÄSKYDDSKLASS	NTR/AB
TRÄSLAG	Furu
TYP	Trall
UTFÖRANDE	Dimensionshyvlat
VIKT KG/M3	830 kg
VIKT KG/METER	2,782 kg
VILMABAS PRODUKT-ID	VB3001
YTA	Fyra hyvlade sidor, fyra rundade hörn, radie 4 mm
LÄNGD	3600 mm
MÅTT	28x120x3600 mm

Passande tillbehör

HANDSÅG 2600-22-XT-HP

Artnr 001720030

KAP&GERSÅG GCM 8 SJL

Artnr 005470737

KNÄSKYDD MED GEL

Artnr 900210238

[Kontakta oss](#)**TRALL 28X120MM IMPREGNERAD NTR/AB G4-3**

Tryckimpregnerad trallbräda klass AB kan användas som golv på altaner och balkonger ovan mark.

Artikelnummer: 880402812036
 28X120 IMPR TRALL KLASS AB 3,6
 G4-3 MONTAGE&SKOTSEL ENL ANV

[Gå till Beijerbygg.se](#)

Beskrivning Bifogade filer Teknisk specifikation

Produktinformation Tryckimpregnerat virke med träskyddsklass AB innebär att det är avsett för användning ovan mark så som staket, räcken eller trall. Trall, eller trallåkt som det också kallas, används vanligen till att lägga golv på trädäck till altan, balkong eller uteplats. Ytan är hyvlad med rundade kanter. Montage och skötsel enligt anvisning under fliken dokument. Kvalitet Virke delas ofta in i olika virkeskvaliteter, indelningen kallas för handelsortering, där faktorer som antalet kvistar, sprickor, missfärgningar och deformationer kan spela in i bedömningen som sker visuellt vanligen på sågverk. Indelningen kan ske enligt olika regler, vårt virke är kvalitetsindelad enligt SS-EN 1611-1 (Europeisk standard) med 4-sidig sortering. De olika indelningarna är G4-0, G4-1, G4-2, G4-3 och G4-4 där G4-0 är den högsta kvaliteten. Denna produkt har kvalitet G4-2. Tryckimpregnering
 Tryckimpregnering är en metod där man pressar in bekämpningsmedel i träet för att motverka röta, detta gör att det behandlade virket får en grön nyans. Viss tryckimpregnerat virke finns även brun nyans, då har man lagt till ett brunt pigment i impregneringsmedlet. Båda färgerna grånar med tiden och behöver inte behandlas för att behålla sitt rötskydd. Önskas behandling av estetiska skäl bör du vänta tills virket är helt torrt innan detta görs. Allt vårt tryckimpregnerade virke är tryckimpregnerat enligt Nordiska Träskyddsrådets (NTR) regelverk. NTR A = Virke för användning i mark och i kontakt med sotvatten. NTR AB = Virke för användning ovan mark. Kompletterande information Radien på hörnen har ändrats från 3 mm till 4 mm.

Passande tillbehör

HANDSAG 2800-22-XT-HP

Artnr 001720030

KAP&GERSAG GCM 8 SJL

Artnr 005470737

KNÅSKYDD MED GEL

Artnr 900210238

8. Leverantörsregister

Här finns en förteckning över leverantörer till produkter i din bostad. En fullständig förteckning över de produkter som används vid byggandet av huset finns hos din styrelse.

Produkter	Leverantör
Badrumsinredning	Svedbergs www.svedbergs.se
	Aspen www.aspenbad.se
	IDO www.ido.se
Balkonginglasning/ balkongräcken	Weland www.welandalumi.se
Blandare	Tapwell www.tapwell.se
Duschväggar	Inr AB www.inr.se
Dörrar	Jeld-Wen www.jeld-wen.se
Golvbrunn	Purus Group www.purus.se
Fönster och balkongdörrar	Domlux www.domlux.net
Fönsterbänkar	Stenentreprenad i Hesselholm www.stenentreprenader.se
Kakel och klinkerplattor	Centro www.centro.se
Kökssnickerier och garderober	Marbodal www.marbodal.se
Låsservice	Certego www.certego.se
Parkettgolv	Tarkett Sverige AB www.tarkett.se

↑ [Tillbaka till innehållsförteckning](#)

Radiatorfilter	Acticon AB www.acticon.se
	Folkfilter AB www.folkfilter.se
Skjutdörrsgarderaber	Elfa Lumi www.elfa.com
Spiskåpa	Franke AB www.franke.se
Tapeter	Boråstapet www.borastapeter.se
	Eco Tapeter AB www.eco.se
	DécorMaison www.decormaison.se
	Flügger Färg www.flugger.se
	www.cole-and-son.com/se
Vitvaror	BSH Home Appliance AB www.bosch-home.se

9. Felanmälan

9.1 Garantier och rutiner för felanmälan i din bostad

Du bor i en bostadsrättsförening som har entreprenadavtal med JM och genom avtalet har du garanti på material och arbete som utförts i din bostad. Garantin gäller under fem år på allt arbete och material som ingått i JM:s entreprenad utom på vitvaror, blandare/VS-armaturer, invändiga målningsarbeten och tapetseringar som har två års garanti. Garantitiden gäller från det startdatum som fastställts vid slutbesiktning. Vart du ska vända dig beror dels på vilket fel som uppstått och även hur lång tid som gått sedan tillträdet av lägenheten.

År 1-2 (se även nästa sida)

Fel som inte upptäckts på slutbesiktning ska anmälas inom sex månader från slutbesiktningsdatum. Funktionsfel, exempelvis en köksblandare som droppar, kan anmälas till JM Kundtjänst Bostad under garantitiden. Fel som gäller gemensamma ytor såsom innergården eller trappuppgång anmäls i första hand till styrelsen. Strax innan två år har passerat från garantitidens startdatum genomför JM en garantibesiktning av hela entreprenaden.”

År 3-5

Fel som täcks av garantin under denna period anmäls av medlemmarna till bostadsrättsföreningens styrelse. Styrelsen reklamerar vidare till JM.

Allmänt

Vid en reklamation tar JM ställning till om felet omfattas av garantin, eventuellt sker detta efter viss undersökning/utredning. Fel och skador som beror på bristande underhåll, felaktig skötsel, användning eller förslitning omfattas inte av garantin. Fel och skador som orsakats av yttre påverkan omfattas inte heller av garantiåtagandet. Exempelvis ingår inte normal justering av dörrar och fönster eller åtgärder enligt underhållsplan i garantiåtagandet. JM har rätt att avhjälpa fel på allt som ingått i entreprenaden. Innan bostadsrättsföreningen påbörjar reparationer av det som anses vara garantifel ska JM kontaktas i frågan.

9.2 Felanmälan år 1-2

Gemensamma ytor

För gemensamma ytor såsom trappuppgången eller innergården sker felanmälan till styrelsen genom bostadsrättsföreningens hemsida eller genom epost till gunilla.wallin@jm.se.

Vitvaror

Vid fel på vitvaror i bostaden kontakta din vitvaruleverantör direkt,

BSH Home Appliances AB på telefon 0771-11 22 77.

Uppge alltid vad felet är samt namn, adress, telefon, E-nr och FD-nummer (var du hittar dessa nummer för respektive produkt anges i bruksanvisningen).

Tv, telefoni och dator

Om du får problem med TV-, telefon- eller Internetanslutning se instruktion under avsnitt "Tv, telefoni och dator". Du kan även ringa Telia support på telefonnummer 020-240 250

Hiss

Vid fel på hiss, kontakta leverantören Kone direkt på telefon 0771-50 00 00

Övrig felanmälan under kontorstid

JM Kundtjänst Bostad

Tel. 020-731 731

E-mail: kundservice@jm.se

Öppettider: Mån-Fre 07.00-16.00

Akuta fel efter kontorstid

Vid akuta fel efter kontorstid, dvs efter 16.00 på vardagar samt helger, blir du kopplad till jouren.

Detta bör undvikas och ska endast ske:

- Vid fel eller haveri där det finns risk för följdskador (exempelvis vid vattenläckage).
- Vid andra brådskande fall, exempelvis om värmeanläggningen inte fungerar vintertid.

OBS! Jourutryckning för icke akuta fel, debiteras den som anmält felet. Om du själv orsakat felet, t.ex. stopp i avloppet, blir du betalningsskyldig.